

Rapport Jongerenwerk in Lelystad

Rekenkamer Lelystad
December 2009

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding	1
2. Uitvoering van het onderzoek	3
3. Eindconclusies	4
4. Aanbevelingen van de Rekenkamer	7
5. Bestuurlijke reactie van het college van B&W	9
6. Nawoord van de Rekenkamer Lelystad	11

Doe-mee onderzoek jongerenwerk Nota van bevindingen door Jacques Necker	13 e.v.
--	---------

en

Overkoepelende nota onderzoek Jongerenwerk
Vergelijking tussen de deelnemende gemeenten

1. Inleiding

DoeMee-onderzoek jongerenwerk

Aanvang 2009 heeft de Rekenkamer Lelystad besloten te participeren in het DoeMee-onderzoek naar de effectiviteit van de randvoorwaarden voor het jongerenwerk in de gemeente Lelystad. Bij DoeMee-onderzoek wordt aan de hand van een vaste onderzoeksopzet onderzoek gedaan in opdracht van verschillende rekenkamer(commissie)s bij verschillende gemeenten. Iedere deelnemende rekenkamer(commissie) krijgt een rapport van bevindingen over de eigen gemeente en, bij wijze van aanvulling hierop, een de overkoepelende notitie waarin alle resultaten van alle deelnemers vergeleken worden en best practices aan de orde komen.

De Rekenkamer Lelystad wil de gemeenteraad met dit onderzoek inzicht geven in hoeverre de gemeente afdoende randvoorwaarden heeft gecreëerd voor effectief jongerenwerk in Lelystad.

Jongerenwerk in Lelystad

Bij jongerenwerk is het vaak lastig is om een heldere relatie te leggen tussen de inspanningen die gemeenten leveren en de (zichtbare) resultaten die dat oplevert. De mogelijke oorzaken zijn divers. Interesses van jongeren veranderen bijvoorbeeld snel en er zijn grote verschillen in ontwikkeling tussen onder meer de verschillende leeftijdsgroepen en de geslachten. Effectief jongerenbeleid speelt hierop in. Effectief jongerenwerk raakt bovendien aan andere beleidsvelden zoals onderwijs, sport en recreatie, wijkgericht werken en integrale veiligheid.

Voor de uitvoering van jongerenwerk is de gemeente afhankelijk van andere maatschappelijke actoren, bijvoorbeeld welzijnsorganisaties, scholen, sportverenigingen, politie en de provincie. Dit vraagt een goede taakverdeling en coördinatie in de uitvoering van beleid.

Jongerenwerk dient zeer uiteenlopende doelen, zoals het terugdringen van overlast door jongeren, maar ook het bevorderen van zelfontplooiing en vorming van jongeren.

Uit het jongerenprofiel (kwantitatieve analyse), dat in het kader van dit onderzoek is samengesteld, komt naar voren dat Lelystad een vrij bijzondere jongerenpopulatie heeft. Lelystad heeft een groot aantal jeugdige veelplegers en hangjongeren en heeft bovendien te kampen heeft met hoge jeugdwerkloosheid. In enkele interviews die zijn gehouden in het kader van dit onderzoek werd het oordeel gegeven, dat er in Lelystad relatief veel kansarme jongeren zijn.

In Lelystad gaat veel geld om in jongerenwerk: zo'n € 2 miljoen structureel per jaar. Daarnaast wordt ook nog op incidentele basis geld besteed aan jongerenwerk en daaraan gerelateerde activiteiten.

De gemeente werkt samen met twee uitvoeringsorganisaties voor jongerenwerk: Youth for Christ en Stichting 3D, waarbij Stichting 3D het leeuwendeel van het jongerenwerk voor haar rekening neemt. Youth for Christ werkt slechts in één wijk van Lelystad: de Zuiderzeewijk. Met beide organisaties heeft de gemeente een subsidierelatie. De stichting 3D ontvangt jaarlijks een subsidiebedrag van zo'n € 8 ton. Stichting 3D voert zowel ambulante als locatiegebonden jongerenwerk uit.

Noodzakelijke sturingsvoorwaarden

Bij dit onderzoek naar jongerenwerk is uitgegaan van drie noodzakelijke sturingsvoorwaarden voor effectief gemeentelijk jongerenwerk:

1. **Maatwerk:** de ene gemeente is de andere niet. Daarom is het vanzelfsprekend dat iedere gemeente een eigen aanpak in het jongerenwerk kiest. Met maatwerk bedoelen wij de mate waarin jongerenwerk zich toespitst op eigen lokale omstandigheden en eigen lokale problemen en behoeften van en met (groepen) jongeren.
2. **Integrale aanpak:** jongerenwerk is een vorm van doelgroepgericht beleid. Inhoudelijk gezien hangt het samen met een veelheid aan beleidsvelden (onderwijs, sport, cultuur, openbare ruimte). Om die reden is het van belang dat het jongerenwerk integraal plaatsvindt. Met een integrale aanpak bedoelen wij de mate waarin verschillende gemeentelijke afdelingen, maar ook gemeente en overige betrokken partijen, onderling afstemmen ten behoeve van een consistent en consequent jongerenwerk.
3. **Slagvaardigheid:** niets is zo veranderlijk als de jongerencultuur. Nieuwe hypes volgen elkaar in hoog tempo op. Met slagvaardigheid doelen wij op de mate waarin de gemeente dergelijke maatschappelijke ontwikkelingen tijdig signaleert en daarop met haar beleid anticipeert.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 geven wij een korte weergave van de uitvoering van dit onderzoek. In de hoofdstuk 3 geven wij de eindconclusies op basis van de bevindingen uit het onderzoek weer. In aansluiting daarop zijn in hoofdstuk 4 onze aanbevelingen weergegeven. De reactie van het college op de nota van bevindingen - inclusief de conclusies en aanbevelingen - is opgenomen in hoofdstuk 5. In het nawoord (hoofdstuk 6) is de reactie van de Rekenkamer op de opvattingen van het college is te lezen. Zowel de nota van bevindingen van het Lelystadse onderzoek als de overkoepelende rapportage waarin de verschillende deelnemende gemeenten worden vergeleken, zijn na pagina 12 integraal opgenomen als bijlage bij dit eindrapport van de Rekenkamer Lelystad.

2. Uitvoering van het onderzoek

Bij brief van 5 februari 2009 heeft de Rekenkamer Lelystad de Gemeenteraad en het College van B&W geïnformeerd over haar voornemen om dit onderzoek in uitvoering te nemen. Als bijlage bij deze brief heeft de Rekenkamer Lelystad de onderzoeksopzet meegezonden.

In eerste instantie is een zogenaamd jongerenprofiel opgesteld, waarin relevante kwantitatieve gegevens over jongeren in Lelystad staan weergegeven. Vervolgens is een aanvang gemaakt met het uitvoeren van een documentenanalyse. Met documentenanalyse bedoelen wij het bestuderen en analyseren van de beschikbare documenten. Dit onderdeel van het onderzoek heeft (voorlopige) antwoorden op veel van de gestelde vragen opgeleverd. Aansluitend daarop zijn – ter toetsing van de bevindingen uit de documentenanalyse en ter verkrijging van aanvullende informatie - interviews afgenomen met de portefeuillehouder doelgroepen en de portefeuillehouder onderwijs, de beleidsmedewerker jeugd- en jongerenwerk en enkele actoren uit het maatschappelijk middenveld, waaronder onder meer enkele jongerenwerkers, de wijkagent Waterwijk en de directeur van de stichting 3D. Hierna zijn de onderzoekers overgegaan tot het schrijven van het rapport van bevindingen.

Het rapport van bevindingen “Jongerenwerk in Lelystad” is voorgelegd aan de gemeentesecretaris voor een controle op de feitelijke juistheid van het gerapporteerde. In het kader van de technische reactie heeft de Rekenkamer op 1 oktober 2009 een gesprek gehad met de gemeentesecretaris en een vertegenwoordiging vanuit de ambtelijke organisatie. Dit heeft geresulteerd in aanpassing van het rapport van bevindingen op enkele punten.

In aansluiting hierop is de nota van bevindingen inclusief conclusies en aanbevelingen voor een bestuurlijke reactie voorgelegd aan het college. De ontvangen bestuurlijke reactie is integraal opgenomen in dit rapport onder hoofdstuk 5. Het overkoepelende rapport van de onderzoekers is toegevoegd aan de nota van bevindingen. Tot slot heeft de Rekenkamer de tekst van de nota van bevindingen met bijlagen en het eindrapport vastgesteld in haar vergadering van 7 december 2009.

Het onderzoek is onder regie van de Rekenkamer Lelystad uitgevoerd door mevrouw M. Laverman en mevrouw B.L. Mooren van Jacques Necker B.V. De heer J. Bonhof en mevrouw I.Y. Tan hebben namens de Rekenkamer de coördinatie van dit onderzoek op zich genomen.

3. Eindconclusies

De Rekenkamer vindt het belangrijk als eerste te vermelden, dat een belangrijk element van de Lelystadse werkwijze als “best practice” wordt genoemd in het overkoepelende rapport, waarin alle deelnemende gemeenten met elkaar worden vergeleken.

De onderzoekers omschrijven deze best practice als volgt in het overkoepelende rapport:

Herijking van het beleid in de gemeente Lelystad is tot stand gekomen op basis van een uitgebreide probleemanalyse. Zo heeft de eigen onderzoeksafdeling van de gemeente een groot aantal onderzoeken en cijfers aangeleverd, maar zijn ook landelijke en lokale ontwikkelingen in het beleidsveld meegenomen. Daarnaast brachten portefeuillehouder en beleidsmedewerkers een werkbezoek aan Liverpool om te zien hoe het jeugdbeleid daar wordt aangepakt. Onderdeel van de probleemanalyse was een expertmeeting en een grote werkconferentie. De werkconferentie, waaraan zowel beleidsmedewerkers, extern betrokkenen als raadsleden deelnamen, had tot doel om een groot aantal aandachtspunten terug te brengen tot tien prioriteiten.

Afgezien van deze best practice, trekt de Rekenkamer aan de hand van het Lelystadse onderzoek een aantal eindconclusies aan de hand van de gedefinieerde randvoorwaarden voor effectief jongerenwerk. Deze randvoorwaarden zijn:

- het leveren van op maat gesneden jongerenwerk,
- het zorgen voor een integrale aanpak en
- het in staat zijn slagvaardig op te treden.

Die randvoorwaarden dienen volgens de Rekenkamer zowel op beleidsniveau, op organisatieniveau als op uitvoeringsniveau gecreëerd te zijn.

Maatwerk

Voorals het gaat om maatwerk is het jongerenbeleid en jongerenwerk voor verbetering vatbaar. Hierbij springen de volgende zaken in het oog:

1. De doelgroep van het jeugdbeleid / jongerenwerk wordt in Lelystad op beleidsniveau te ruim gedefinieerd. De gemeente Lelystad richt zich op alle jongeren (0-23 jaar). De focus van het jongerenwerk ligt impliciet op de zogenaamde risicjongeren¹. Op organisatie- en uitvoeringsniveau is overigens wel eenduidigheid over welke doelgroep zij met het jongerenwerk willen bereiken.

¹ Risicjongeren zijn onder meer jongeren die afkomstig zijn uit gezinnen met ouders met een lagere opleiding of een lager inkomen. In deze groep vaak is een aanzienlijk deel van niet-westerse afkomst. Van risicjongeren is bekend, dat zij minder gebruik maken van het reguliere aanbod aan vrijetijdsvoorzieningen. De mogelijkheden tot vrijetijdsbesteding zijn voor de genoemde groepen kleiner dan voor andere jongeren, omdat in hun gezinnen er minder geld beschikbaar is om lid te worden van een vereniging of deel te nemen aan commerciële vrijetijdsactiviteiten.

2. Over het daadwerkelijke bereik van het jongerenwerk in de doelgroep zijn onvoldoende gegevens beschikbaar uit de praktijk. De instellingen registreren deze gegevens maar matig: zij hebben wel gegevens over het aantal jongeren dat deelneemt aan de activiteiten van het jongerenwerk, maar er is geen helder onderscheid naar bijvoorbeeld leeftijd, achtergrond en soort activiteit. Aangezien er in dit onderzoek aanwijzingen zijn dat het doelgroepbereik mogelijk niet optimaal is in relatie tot het door de gemeente gewenste doelgroepbereik, is inzicht in deze materie belangrijk.
3. Er is een grote focus in de relatie tussen gemeente en instellingen op producten en prestaties (output) en te weinig op de resultaten van deze prestaties (outcome). Instellingen rapporteren daardoor niet over wat zij hebben bereikt, maar slechts over wat zij hebben gedaan, zoals bijvoorbeeld openingstijden van jongerenlokalen of bepaalde concrete activiteiten. Op deze manier is het niet goed mogelijk om uitspraken te doen over de effecten van het jongerenwerk in relatie tot de gestelde doelen.
4. De gemeentelijke focus op locatiegebonden jongerenwerk kan in voorkomende gevallen – wellicht onbedoeld - ten koste gaan van het ambulante jongerenwerk. De ambulante jongerenwerkers worden immers soms verplicht ingezet op het jongerenlokaal, terwijl er aanwijzingen zijn dat er mogelijk meer behoefte bestaat aan ambulant jongerenwerk.
5. Uit dit onderzoek blijkt dat de jongeren zelf nog te weinig worden betrokken bij de overwegingen ten aanzien van de inzet van het jongerenwerk, ondanks dat de gemeente beleidsmatig meer inzet wil hebben op jeugdparticipatie.

Integrale aanpak

De gemeente heeft relatief veel randvoorwaarden gecreëerd voor een integrale aanpak op verschillende niveaus.

1. De beleidsstukken jeugdbeleid sluiten aan op de programmabegroting. In de programmabegroting en de beleidsstukken jeugdbeleid wordt voorts verband gelegd met andere programma's en disciplines. Bij de herijking van het jongerenbeleid is bovendien met een groot aantal partijen afgestemd. Er is echter in beleidsmatig opzicht in te beperkte mate sprake van een logisch, oorzakelijk verband tussen gewenste (maatschappelijke) effecten, doelen, prestaties en producten. Het is dan ook de vraag of de gemeente als opdrachtgever voldoende duidelijk aangeeft wat zij van de instellingen verwacht.
2. Er zijn verschillende overlegvormen - op zowel beleidsmatig als uitvoerend niveau – voor afstemming tussen verschillende instellingen, disciplines en beleidsvelden. Er is echter sprake van een wildgroei aan overlegvormen die zeker stroomlijning behoeft. Er is met name sprake van een te grote overlap tussen scenario-overleg en Breakpoint.

Een ander zorgwekkend punt is, dat geen van de deelnemers vanuit de instanties aan scenario-overleg en Breakpoint de facto de eindverantwoordelijkheid dragen. Deelname aan genoemde overleggen houden het risico in vrijblijvend te blijven, evenzeer als het overheersen van de eigen belangen van de verschillende organisaties.

Er zijn tevens signalen dat de straf- en zorgketen niet goed op elkaar aansluiten, waarbij voornamelijk de zorgketen in Breakpoint te weinig aandacht krijgt. Hoewel deze situatie in het jeugdbeleid² en overige (gemeentelijke) stukken al uitgebreid aan de orde is geweest en hierop kennelijk sinds aanvang 2008 al verscheidene maatregelen zijn ingezet, wordt Breakpoint nog steeds als ineffectief beoordeeld.

Slagvaardigheid

De gemeente heeft ook voor een slagvaardig jongerenwerk relatief veel randvoorwaarden gecreëerd om in te kunnen spelen op de actualiteit. Onder meer de jaarlijkse prestatieafspraken en de regelmatige overleggen tussen instellingen en gemeente bieden voldoende mogelijkheden voor tussentijdse bijstelling.

1. Een risico voor de slagvaardigheid is verloop en uitval onder ambulante jongerenwerkers³. Succesvol jongerenwerk is in grote mate afhankelijk van goed functionerend ambulant jongerenwerk. De positie van ambulant jongerenwerker is naar mening van de Rekenkamer veel te kwetsbaar.
2. De focus van de gemeente op de jongerenlokalen, in samenhang met het risico op een tekort aan ambulant jongerenwerk, kan (onbedoelde) negatieve consequenties hebben voor de slagvaardigheid van het jongerenwerk. Het jongerenwerk wordt – zeker met betrekking tot de preventieve aanpak van risicojongeren - ervaren als reactief terwijl een proactieve aanpak vanuit het gemeentelijke jeugdbeleid gewenst wordt.
3. Op beleidsniveau wordt op goede wijze gebruik gemaakt van onderzoeken en evaluaties als basis voor het jeugdbeleid. Het is echter wenselijk, dat onderzoek naar en evaluatie van het jeugdbeleid deel uit maakt van de reguliere beleidscyclus.

² Jeugd Voorop, herijking van het jeugdbeleid (december 2007)

³ Bron: casusonderzoek De Bever, Waterwijk.

4. Aanbevelingen van de Rekenkamer

Op basis van de conclusies komt de Rekenkamer tot de volgende aanbevelingen.

Aanbeveling 1: verbeteren definitie doelgroepen.

Zorg voor een aangescherpte definitie van de doelgroepen. Het hanteren van dezelfde gedefinieerde doelgroepen in zowel het beleid als de praktijk zal bijdragen aan het beter bepalen van de gewenste mate van doelbereiking.

Aanbeveling 2: verbeteren doelgroepbereik en outcome.

Zorg daarbij ook voor meer inzicht in het doelgroepbereik van het jongerenwerk⁴ en de resultaten van het jongerenwerk. Vraag de uitvoerende organisaties om betere verantwoording over de bereikte doelgroep en de resultaten van hun activiteiten.

Voor het bepalen van de mate van succes van de uitvoerende organisaties moet in ieder geval kunnen worden getoetst:

- of zij de beoogde doelgroep bereiken;
- of de projecten met optimale inzet van mensen en middelen zijn gerealiseerd;
- of de bereikte resultaten aansluiten bij de geformuleerde doelstellingen.

Verbreed bovendien de focus van de jaarlijkse afspraken met de instellingen en de verantwoording over de besteding van subsidies naar outcome. Stel als gemeente heldere, in meetbare resultaten geformuleerde en controleerbare doelen vast voor het jongerenwerk, bij wijze van kader voor de uitvoering van jeugdbeleid door gesubsidieerde instellingen.

Het is van belang dat in de gehele keten, zowel beleidsmatig als in de prestatieafspraken met die organisaties, nadrukkelijker de koppeling wordt gelegd tussen prestaties en te bereiken doelgroepen, evenals de prestaties / producten en de gewenste resultaten / effecten. De praktijk wijst uit dat de beste resultaten worden bereikt wanneer de gemeente inzet op borging van haalbare resultaten.

Aanbeveling 3: versterken ambulant jongerenwerk.

Zorg ervoor dat het ambulant jongerenwerk niet onbedoeld ten koste gaat van het locatiegebonden jongerenwerk, bijvoorbeeld vanwege krappe bezetting. Lokaal maatwerk dient de basis te zijn voor de afweging hoe het jongerenwerk moet worden ingezet: locatiegebonden en/of ambulant jongerenwerk (en in welke verhoudingen).

Dit is onder meer te bepalen aan de hand van lokale omstandigheden en problemen, ervaringen van het veld met betrekking tot de effectiviteit van bepaalde middelen en acties in bepaalde wijken, alsmede de behoefte van de desbetreffende jongeren. Verminder de kwetsbaarheid van de functie van ambulant jongerenwerker door te vragen om het voeren van een proactief (wervings)beleid.

Er dient geanticipeerd te worden op vertrek of uitval van een jongerenwerker door bijvoorbeeld contacten met ROC's, stages, samenwerking met andere instellingen en horizontale vervanging.

⁴ Wie worden met activiteiten bereikt, waar komen ze vandaan, welke leeftijd hebben zij, etc.

Aanbeveling 4: verbeteren participatie jeugd.

Verbeter de participatie van de jeugd bij het jongerenwerk. Hoewel intensivering van jeugdparticipatie een speerpunt is van beleid, wordt de betrokkenheid van jongeren nog als onvoldoende ervaren.

Aanbeveling 5: bevorderen effectiever functioneren Breakpoint / scenario-overleg.

Zorg voor een effectiever functioneren van de verschillende overleggen en beperk het aantal overlegvormen. De overlapping tussen scenario-overleg en Breakpoint verdient extra aandacht. Bovendien is een betere afstemming tussen de straf- en de zorgketen nog steeds dringend geboden.

Deelname aan het scenario-overleg en Breakpoint dient eveneens minder vrijblijvend te zijn: eindverantwoordelijkheid dient bij een van de participanten te worden gelegd. Ter bevordering van de integrale aanpak is een nadrukkelijke stroomlijning van de overlegstructuur, maar vooral investering in effectieve samenwerking en cultuur, hoognodig.

Aanbeveling 6: structurele beleidsevaluatie.

Maak onderzoek naar en beleidsevaluatie van het jeugdbeleid een structureel onderdeel van de beleidscyclus.

Aanbeveling 7: onderzoeken proactieve aanpak jongerenwerk.

Onderzoek of het jongerenwerk in Lelystad inderdaad te reactief is en onderzoek – indien dit het geval blijkt te zijn - hoe een proactieve aanpak van risicojongeren beter tot zijn recht kan komen. Voorzie vervolgens in aanvullende randvoorwaarden voor proactief jongerenbeleid.

5. Bestuurlijke reactie college van B&W

De Rekenkamer van de gemeente Lelystad
Postbus 91
8200 AB LELYSTAD

U09-82054

uw brief van	uw kenmerk	ons kenmerk	datum - 9 DEC. 2009
behandeld door L. Broekhuis	doorkiesnummer 0320-278445	bijlagen	dossiernummer
onderwerp Bestuurlijke reactie op onderzoek, effectiviteit en randvoorwaarden jongerenwerk.			pr-nummer P09-08525

Geachte leden van de Rekenkamer,

Van uw onderzoek naar de effectiviteit van de randvoorwaarden voor het jongerenwerk in de gemeente Lelystad hebben wij met belangstelling kennis genomen. Deze belangstelling wordt ingegeven door de prioriteit die wij geven aan een goed jeugdbeleid, waarvan het jongerenwerk een onderdeel uit maakt. Wij zien in het rapport een bevestiging dat we veel randvoorwaarden inzake het creëren voor een integrale aanpak op verschillende niveaus en voor een slagvaardig beleid hebben gerealiseerd. Uw aanbevelingen zijn herkenbaar en geven impulsen voor verdere ontwikkeling van het jeugdbeleid en de daarop gebaseerde activiteiten.

Uw aanbevelingen nemen wij deels over. Onze reacties hierop zijn als volgt.

1. Verbeter de definitie van doelgroepen van het jongerenwerk.

Aanscherping van de definitie van doelgroepen, zoals door u aanbevolen, is in de praktijk lastig vorm te geven. Wat wij niet willen is stigmatisering van groepen jongeren, en ook principieel vinden wij dat het jongerenwerk voor alle jongeren toegankelijk moet zijn. Ook is door het jongerenwerk niet of nauwelijks te controleren of deelnemende jongeren daadwerkelijk tot de doelgroepachtergrond behoren. Tegelijkertijd zijn wij het met u eens dat de focus ligt op jongeren met mindere kansen. Deze focus kan concreter omschreven worden om het jongerenwerk richting te geven, zonder de toegankelijkheid van het jongerenwerk te schaden.

2. Verbeteren doelgroepbeleid en outcome.

Het is inderdaad van groot belang in te zetten op borging van haalbare resultaten. Wij stellen echter vast dat goede outcome-afspraken in de praktijk lastig te maken zijn, omdat inspanningen vaak niet één op één te vertalen zijn naar het maatschappelijk effect.

Bij het vormgeven van de nieuwe uitvoeringsovereenkomsten tussen de gemeente en de organisatie(s) voor jongerenwerk zullen wij een combinatie van haalbare outcome-indicatoren (wat willen we bereiken) en prestatie-indicatoren (wat gaan we er voor doen) vaststellen.

Gemeente Lelystad
Postbus 91
8200 AB Lelystad
Stadhuisplein 2
T 0320 27 89 11
F 0320 27 82 45
www.lelystad.nl
gemeente@lelystad.nl

3. *Versterken ambulant jongerenwerk.*

Het succes van een jongerenlokaal bestaat er voor een belangrijk deel uit dat deze ook daadwerkelijk op vaste tijden open is. Jongerenwerkers gebruiken de ruimte als basis voor diverse activiteiten waarbij zoveel mogelijk wordt ingespeeld op de wensen van de jongeren. Ook het ambulant jongerenwerk kan voor uitvoering van activiteiten voor jongeren waarmee zij contact hebben, gebruik maken van de jongerenlokalen. Door te streven naar maatwerk en een flexibele werkwijze zal er een betere afstemming tussen ambulant jongerenwerk en lokaal jongerenwerk ontstaan. In tegenstelling tot uw advies, zijn wij van mening dat de jongerenlokalen geopend dienen te zijn tijdens de tijden die in de prestatie-overeenkomst tussen gemeente en Stichting 3D zijn overeengekomen. Wij beschouwen dit als een basisvoorziening.

Verder dient aandacht gegeven te worden aan de verwachtingen bij samenwerkingspartners (onder andere politie en wijkposten) omtrent de taken van het jongerenwerk. Ons is gebleken dat deze in sommige gevallen hoger of anders zijn dan wat mogelijk is binnen de gestelde kaders. Uw suggestie om uitval van jongerenwerkers te bestrijden door contacten met ROC's, stages en samenwerking met andere instellingen achten wij waardevol en zullen wij doorgeven aan de jeugdwereldorganisaties.

4. *Verbetering participatie van de jeugd.*

Stimuleren van participatie door de jeugd is onderdeel van het jeugdbeleid van Lelystad.

De jongerenparticipatie wordt vorm gegeven in de vorm van de Jongerenraad Lelystad (opgericht na de tot stand koming van dit onderzoek), de jongerenwijkraad "Young Generation" (in de Waterwijk) en andere activiteiten (onder ander het jaarlijks terugkerende project "Speak Up".) Binnen het jongerenwerk worden de jongeren zoveel mogelijk uitgenodigd te participeren bij organisatie van activiteiten.

5. *Bevorderen effectiever functioneren van Breakpoint en scenario-overleg risicjongeren.*

Reeds een tiental jaren functioneert Breakpoint als een goed werkende netwerkorganisatie van alle organisaties die in Lelystad betrokken zijn bij jongeren. Momenteel vindt, in het kader van de ontwikkeling van het Centrum voor Jeugd en Gezin, een doorontwikkeling van netwerkorganisatie naar een ketengerichte samenwerking plaats. Deze doorontwikkeling heeft onder meer tot doel overlappen te voorkomen, het aantal overlegvormen te beperken, vrijblijvendheid uit te bannen en een betere afstemming tussen de straf- en zorgketens te realiseren. In het afgelopen jaar zijn hierin al belangrijke stappen gezet.

Overigens zijn wij van mening dat het functioneren van Breakpoint niet tot de reikwijdte van het onderzoek naar effectiviteit van het jongerenwerk behoort. In dit verband verwijzen wij ook naar het onderzoek van Integraal Toezicht Jeugdzaken, waarin uitgebreid wordt ingegaan op recidivegedrag bij jongeren in Lelystad en de manier waarop dit verminderd kan worden. De onderzoeksrapportage verwachten wij medio november 2009.

6. *Structurele beleidsevaluatie.*

Uw advies het jeugdbeleid regelmatig terugkeren te evalueren, als onderdeel van een beleidscyclus, onderschrijven wij geheel. Wij leggen evenwel de focus op de uitvoering van het jongerenwerk, versterking daarvan en goede samenwerking met daarvoor in aanmerking komende partners. Wij willen er voor waken dat er te veel aandacht wordt besteed aan te uitvoerige en te gedetailleerde "papieren" zaken.

7. *Onderzoeken proactieve aanpak jongerenwerk*

Wij onderschrijven uw advies te onderzoeken hoe het jongerenwerk meer proactief kan worden ingezet. Hierbij is aan de orde welke activiteiten bijdragen aan een meer preventieve aanpak en methoden daarvoor gebruikt moeten worden. Bovenstaande dient te geschieden binnen de gestelde financiële kaders en het (landelijke) gegeven dat jongerenwerkers erg mobiel zijn met betrekking tot hun werkkring.

Hoogachtend,

het college van de gemeente Lelystad,

de secretaris,

D.J. Willems

de burgemeester,

M. Horselenberg

6. Nawoord van de Rekenkamer Lelystad

De Rekenkamer Lelystad dankt het College van B&W voor zijn bestuurlijke reactie op het rapport 'Jongerenwerk' en hoopt met dit rapport een bijdrage te leveren aan de effectiviteit van het jongerenwerk in Lelystad. Wij nemen kennis van de kanttekeningen van het College en constateren tegelijkertijd, dat deze niet leiden tot bijstelling van de conclusies en aanbevelingen uit het rapport.

De Rekenkamer is verheugd dat het College de conclusies van de Rekenkamer onderschrijft en de aanbevelingen herkent. Hierbij hoort echter een opmerking: het College neemt weliswaar een deel van de aanbevelingen over, maar verbindt hier vaak geen concrete toezeggingen aan. Het College is bovendien bij gelegenheid weinig concreet over de nadere uitwerking die aan de overgenomen aanbevelingen wordt gegeven.

De Rekenkamer wil de Raad daarom attenderen op de volgende aandachtspunten:

Aanbeveling 1, de verbetering van de definitie van de doelgroepen, wordt helaas niet overgenomen door het College.

De Rekenkamer is echter van mening dat het mogelijk moet zijn de doelgroepen scherper te definiëren, maar tegelijkertijd het jongerenwerk voor alle jongeren toegankelijk te houden. Aanscherping van de definitie vinden wij belangrijk om het jongerenwerk gericht op bepaalde doelgroepen in te kunnen zetten en zo de effectiviteit te verbeteren. Bovendien stelt deze aanscherping – in combinatie met een goede monitoring van het doelgroepenbereik - de Raad beter in staat te controleren en te sturen.

Aanbeveling 2, de verbetering van doelgroepenbereik en outcome, wordt ten dele overgenomen door het College. Het College wil uitwerking geven aan deze aanbeveling door middel van het vaststellen van outcome-indicatoren en output-indicatoren in de uitvoeringsovereenkomsten. Het geeft hierbij aan, dat inspanningen niet altijd rechtstreeks te vertalen zijn naar (maatschappelijke) effecten.

De Rekenkamer erkent dat het inderdaad soms lastig kan zijn om verbanden te leggen tussen doelen, effecten en prestaties. Het is echter van groot belang voor alle actoren, waaronder de Raad, om te weten wat de gemeente wil bereiken en hoe de inspanningen hieraan bijdragen. Zonder deze duidelijkheid is achteraf niet ondubbelzinnig na te gaan hoe effectief en efficiënt het jongerenwerk eigenlijk is geweest en hoe het jongerenwerk vervolgens kan worden verbeterd.

Aanbeveling 3, versterken ambulant jongerenwerk, wordt ten dele overgenomen. Wij begrijpen uit de reactie van het College, dat het bewust kiest voor een focus op de jongerenlokalen.

De Rekenkamer gaat ervan uit, dat het College zich heeft bezonnen op de consequenties van deze keuze voor het ambulante jongerenwerk. Aangezien het College - getuige zijn reactie - een bewuste beleidsbeslissing heeft genomen waarbij de neveneffecten zijn meegewogen, onthoudt de Rekenkamer zich van een nader oordeel.

Aanbeveling 4, verbetering participatie van de jeugd, wordt overgenomen. Het College zegt al heel veel inspanningen op dit gebied te hebben verricht.

De Rekenkamer waardeert dit en geeft het College in overweging ook nieuwe media in te zetten zoals Hyves, YouTube en sms⁵.

Aanbeveling 5, bevorderen effectiever functioneren van Breakpoint en scenario-overleg risicojongeren, neemt het College niet over.

De Rekenkamer betreurt dit, aangezien het onderzoek jongerenwerk heeft uitgewezen dat juist de overlap tussen deze twee overlegvormen een belangrijk knelpunt is voor effectief jongerenwerk. Uit de bespreking van de technische reactie hebben wij begrepen, dat de doorontwikkeling van het Centrum voor Jeugd en Gezin op zichzelf geen einde zal brengen aan de wildgroei van overlegvormen. De Rekenkamer vindt het hoognodig dat de gemeente ingrijpt, om de overlegstructuren te stroomlijnen en de cultuur en de samenwerking te verbeteren.

Aanbeveling 6, structurele beleidsevaluatie, wordt geheel onderschreven door het College. Het College geeft aan de focus te willen leggen op de uitvoering en de samenwerking met partners, waarbij het geen papieren werkelijkheid wil scheppen. Dit is uiteraard een goed voornemen.

De Rekenkamer is echter van mening, dat daarnaast een goede evaluatie van kaderstelling en beleid – als integraal onderdeel van de beleidscyclus - van essentieel belang is. Beleidsevaluatie is juist nodig om de uitvoering te versterken.

Aanbeveling 7, het onderzoeken van een proactieve aanpak jongerenwerk, wordt onderschreven door het College.

De Rekenkamer verwacht dat onderzoek naar een proactieve aanpak jongerenwerk zeker tot verbeteringen kan leiden.

Tot slot: de verschillen van inzicht tussen het College en de Rekenkamer, bieden onzes inziens een uitstekende aanleiding voor een inhoudelijke discussie tussen College en Raad over het onderwerp jongerenwerk. De Rekenkamer is uiteraard altijd bereid een actieve bijdrage te leveren aan een dergelijke discussie, alsmede dit rapport nader toe te lichten aan uw Raad.

De Rekenkamer van Lelystad,

J.Bonhof, voorzitter.

⁵ Zie ook VNG-magazine 21 van 4 december 2009: “Jongerenraad kijkt voor Hyves, Youtube en sms”.

Jongerenwerk in Lelystad

Rekenkamer Lelystad

Jongerenlokaal De Bever, Waterwijk Lelystad

Rapport

Postbus 85203
3508 AE Utrecht
[t] 030 233 44 29
[f] 030 262 34 38
[i] www.necker.nl

Onderzoekers

Drs. M. (Marleen) Laverman
Drs. B.L. (Bregje) Mooren

Contactpersoon

Drs. B.L. (Bregje) Mooren
t] 06 - 265 127 71
[e] mooren@necker.nl

Kenmerk

LD 11767-69

Datum

15 oktober 2009

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave	3
1 Inleiding	4
1.1 <i>Een onderzoek naar het jongerenwerk in Lelystad</i>	4
1.2 <i>Effectief jongerenwerk?</i>	4
1.3 <i>Complex beleidsveld stelt voorwaarden aan sturing</i>	5
1.4 <i>Leeswijzer: waar vindt u welke bevindingen?</i>	7
2 Jeugd- en jongerenprofiel gemeente lelystad	8
3 Beleidskader Jongerenwerk	12
3.1 <i>Aandacht voor jeugd in collegeprogramma en begroting</i>	12
3.2 <i>Jeugdbeleid in Lelystad</i>	13
3.3 <i>Afbakening jeugdbeleid en jongerenwerk</i>	15
3.4 <i>Bevindingen beleidskader jongerenwerk</i>	16
4 Organisatie jongerenwerk	18
4.1 <i>Organisatie</i>	18
4.2 <i>Maatwerk</i>	23
4.3 <i>Integrale aanpak</i>	26
4.4 <i>Slagvaardigheid</i>	29
4.5 <i>Bevindingen organisatie jongerenwerk</i>	30
5 Uitvoering jongerenwerk	32
5.1 <i>Jongerenwerk in de Waterwijk</i>	32
5.2 <i>Maatwerk</i>	32
5.3 <i>Integrale aanpak</i>	36
5.4 <i>Slagvaardigheid</i>	37
5.5 <i>Jongerenwerk in Waterwijk vooral reactief</i>	38
5.6 <i>Bevindingen uitvoering jongerenwerk</i>	39
Bijlage 1: Geïnterviewde personen	42
Bijlage 2: Geraadpleegde bronnen	43
Bijlage 3: Jeugd en jongerenprofiel	44

1 INLEIDING

1.1 Een onderzoek naar het jongerenwerk in Lelystad

De Rekenkamer Lelystad heeft meegedaan aan het DoeMee-onderzoek naar jongerenwerk¹. De resultaten van dit onderzoek zijn weergegeven in deze rapportage.

Jongerenwerk heeft in het algemeen twee doelstellingen: vorming en ontplooiing van jongeren door ze een aantrekkelijk aanbod van activiteiten te bieden in jongerencentra en overlast van jongeren te voorkomen door jongeren aan deze activiteiten te laten deelnemen.

Jongerenwerk is op zowel landelijk, regionaal als gemeentelijk niveau een 'hot item'. Op gemeentelijk niveau voeren veel gemeenteraden discussies over het al of niet aantrekken van extra jongerenwerkers, de inrichting van jongerenontmoetingsplekken (JOP's) of de inrichting van jongeren inloopcentra (JIC's). Gemeenteraden blijken vaak geen eenduidig beeld van het jongerenwerk in de gemeente te hebben. Toch gaat er in Lelystad veel geld om in jongerenwerk: zo'n € 2 miljoen structureel per jaar. Daarnaast wordt op incidentele basis geld besteed aan jongerenwerk. De stichting 3D – de grootste instelling op het gebied van jongerenwerk in Lelystad - ontvangt jaarlijks een subsidiebedrag van zo'n € 8 ton.

De Rekenkamer Lelystad wil de gemeenteraad met de uitkomsten van dit onderzoek inzicht geven in hoeverre de gemeente afdoende randvoorwaarden heeft gecreëerd voor effectief jongerenwerk in Lelystad.

1.2 Effectief jongerenwerk?

1.2.a. Doelstelling

De doelstelling van dit onderzoek luidt:

De gemeenteraad van Lelystad inzicht bieden in de effectiviteit van de randvoorwaarden voor het gemeentelijke jongerenwerk.

De Rekenkamer verschaft dit inzicht door te toetsen in hoeverre de gemeente *randvoorwaarden* creëert voor effectief jongerenwerk. Op basis van de bevindingen in dit onderzoek (hoofdstukken 3 t/m 6) heeft de Rekenkamercommissie aanbevelingen geformuleerd voor de gemeenteraad.

¹ DoeMee onderzoek is een initiatief van De Lokale Rekenkamer BV, waarbij meerdere Rekenkamer(commis)sie)s zich kunnen inschrijven voor een onderzoeksopzet. Dit onderzoek is dan ook in meerdere gemeenten uitgevoerd, wat een vergelijking mogelijk maakt.

1.2.b. Centrale vraagstelling

De centrale vraagstelling van dit onderzoek luidt:

In hoeverre creëert de gemeente Lelystad de juiste randvoorwaarden voor effectief jongerenwerk?

Onder *effectiviteit* verstaan wij de verhouding tussen de gemeentelijke inzet van beleidsinstrumenten en de realisatie van beoogde (maatschappelijke) effecten.

1.2.c. Deelvragen: leefsituatie, kwaliteit beleid gemeente, en effectiviteit

Om tot een antwoord op de centrale vraagstelling te komen, geven wij antwoord op een aantal deelvragen. Deze deelvragen gaan achtereenvolgens in op een algemene probleemschets gericht op de leefsituatie van jongeren binnen de gemeente, de kwaliteit van het gemeentelijk beleid en de effectiviteit van het gevoerde beleid.

Probleemschets (gemeentebreed)

1. Welke zaken spelen er in het jongerenbeleid en bij de jongeren van de gemeente (het jeugd- en jongerenprofiel)?

Kwaliteit gemeentelijk jongerenwerk (gemeentebreed)

2. Wat is de kwaliteit van de beleidsformulering? (“Wat wil de gemeente bereiken?”)
3. Hoe is het jongerenwerk georganiseerd? (“Wat gaat de gemeente daarvoor doen?”)

Effectiviteit jongerenwerk (casestudy)

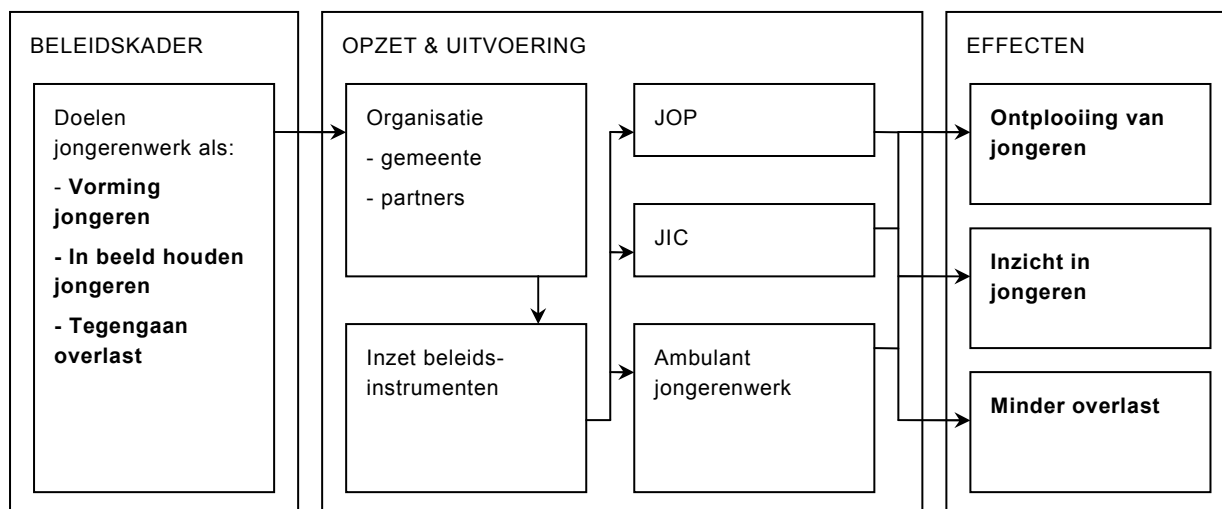
4. Hoe effectief is het jongerenwerk in de praktijk van één JOP of JIC?

1.3 **Complex beleidsveld stelt voorwaarden aan sturing**

Verschillende functies en spelers betrokken bij jongerenwerk

Vrijwel elke gemeente stelt beleidsdoelstellingen vast voor jongeren- of jeugdbeleid. Om invulling te geven aan deze doelstellingen, zet de gemeente beleidsinstrumenten in. In de uitvoering van jongerenwerk trekken gemeenten samen op met betrokken partijen als welzijnsinstellingen, politie en scholen. Een goede afstemming tussen partijen en effectieve beleidsinzet moet ertoe leiden, dat de doelstellingen van het gemeentelijk jongerenwerk (bijvoorbeeld vorming van jonge mensen, maar ook terugdringen van jeugdoverlast) worden gerealiseerd. Figuur 1 op de geeft het beleidsproces rond jongerenwerk weer.

Figuur 1: Analyse kader onderzoek jongerenbeleid

Bij het in kaart brengen van de gemeentelijke doelstellingen (hoofdstuk 4) hebben wij onderscheid gemaakt tussen drie soorten doelen. Het gaat om doelen die gericht zijn op:

- a) de vorming van jongeren,
- b) het in beeld houden van jongeren en
- c) het tegengaan van overlast.

De uitvoering hebben wij in het schema afgebakend naar jongerenontmoetingsplaatsen (JOP's), jongereninloopcentra (JIC's) of ander vergelijkbaar jongerenwerk in de gemeente, zoals het ambulante jongerenwerk. De uitvoering is in dit onderzoek getoetst door middel van een casestudie (hoofdstuk 6).

Sturingsvoorwaarden voor effectief jongerenwerk

Wij zijn uitgegaan van drie noodzakelijke sturingsvoorwaarden voor een effectief gemeentelijk jongerenwerk:

1. **Maatwerk:** De ene gemeente is de andere niet. Daarom is het vanzelfsprekend dat iedere gemeente een eigen aanpak in het jongerenwerk kiest. Met maatwerk bedoelen wij de mate waarin jongerenwerk zich toespitst op eigen lokale omstandigheden en eigen lokale problemen en behoeften van en met (groepen) jongeren.
2. **Integrale aanpak:** Jongerenwerk is een vorm van doelgroepgericht beleid. Inhoudelijk gezien hangt het samen met een veelheid aan beleidsvelden (onderwijs, sport, cultuur, openbare ruimte). Om die reden is het van belang dat het jongerenwerk integraal plaatsvindt. Met een integrale aanpak bedoelen wij de mate waarin verschillende gemeentelijke afdelingen, maar ook

gemeente en overige betrokken partijen, onderling afstemmen ten behoeve van een consistent en consequent jongerenwerk.

3. *Slagvaardigheid*: Zoals eerder genoemd: niets is zo veranderlijk als de jongerencultuur. Nieuwe hypes volgen elkaar in razend tempo op. Als de besluitvorming over een JOP een jaar in beslag neemt, is de kans groot dat jongeren zelf alweer een andere hangplek hebben gevonden. Met slagvaardigheid doelen wij op de mate waarin de gemeente dergelijke maatschappelijke ontwikkelingen tijdig signaleert en daarop met haar beleid anticipeert.

1.4 Leeswijzer: waar vindt u welke bevindingen?

Deze rapportage is als volgt opgebouwd:

Hoofdstuk 2 t/m 5 geven inzicht in de bevindingen die ten grondslag liggen aan deze conclusies en aanbevelingen. Hoofdstuk 2 geeft een korte samenvatting van het jeugd- en jongerenprofiel van de jongeren in de gemeente Lelystad, waarbij wij opvallende kenmerken benoemen. In hoofdstuk 3 brengen we het gemeentelijk beleid op het gebied van jongerenwerk in beeld. Hoofdstuk 4 geeft inzicht in de wijze waarop het jongerenwerk in de gemeente Lelystad is georganiseerd. Tot slot illustreert hoofdstuk 5 voor één casestudie hoe effectief het jongerenwerk is.

2 JEUGD- EN JONGERENPROFIEL GEMEENTE LELYSTAD

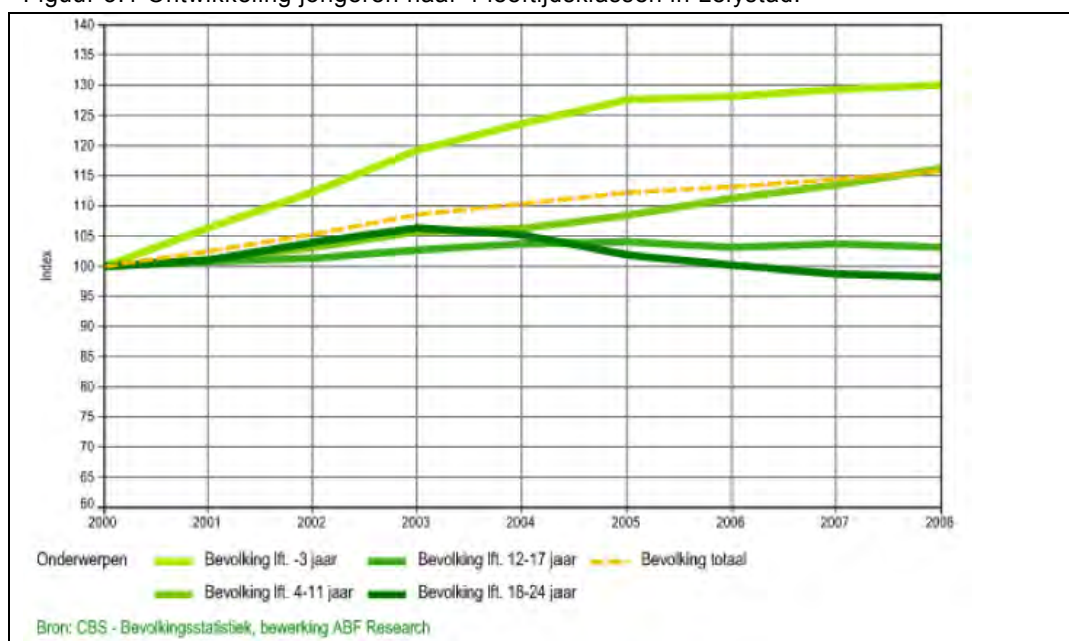
In dit hoofdstuk wordt een beknopt beeld gegeven van de jongeren in de gemeente Lelystad. Dit beeld is gebaseerd op het jeugd- en jongerenprofiel van de gemeente². Op basis van de bevindingen in dit hoofdstuk legt de Rekenkamer de basis voor het beantwoorden van deelvraag 1.

In 2008 telt de gemeente Lelystad 73.063 inwoners³, waarvan:

- 5.555 jongeren in de leeftijd tussen de 12 en de 17 jaar, en
- 6.241 inwoners van tussen de 18 en 24 jaar.

Het inwoneraantal van de gemeente Lelystad is door de jaren heen gestegen van 63.098 in 2000 naar 73.063 in 2008. Echter, het aantal inwoners tussen de 12 en 24 jaar is de afgelopen jaren iets afgenomen. Aan de andere kant neemt het aantal jonge kinderen (van 0 tot 3 jaar) sterk toe⁴.

Figuur 3.1 Ontwikkeling jongeren naar 4 leeftijdsklassen in Lelystad.

Desalniettemin is het percentage inwoners tussen de 12 en 24 jaar in Lelystad iets hoger dan in andere gemeenten van gelijke omvang (cijfers uit 2008):

² Zie separate bijlage 3.

³ De cijfers zijn afkomstig van het CBS – Bevolkingsstatistiek en bewerkt door ABF Research.

⁴ Zie ook figuur 3.1

Lelystad	16,1%
Gemeenten van vergelijkbare omvang	15,5%
Provincie Flevoland	17,8%

Zeer hoog aantal jeugdige veelplegers en harde kern jongeren

Vergeleken met zowel gemeenten van gelijke omvang als de gehele provincie Flevoland, telt Lelystad een zeer hoog aantal jeugdige veelplegers⁵. De cijfers over 2006 laten het volgende beeld zien:

Lelystad	34,2 per 10.000 inwoners
Gemeenten van vergelijkbare omvang	20,8 per 10.000 inwoners
Provincie Flevoland	17,5 per 10.000 inwoners

In Lelystad zijn dus per 10.000 inwoners zo goed als twee keer zoveel jeugdige veelplegers als in de provincie Flevoland.

Ook telt Lelystad een substantieel hoger voor het aantal harde kern jongeren⁶ dan gemeenten van vergelijkbare omvang.

Lelystad	47 per 10.000 inwoners
Gemeenten van vergelijkbare omvang	32 per 10.000 inwoners

In interviews werd dit beeld bevestigd. Tevens werd aangegeven, dat de politie in Lelystad - naast de wijkagent - ook iemand in dienst heeft, die zich specifiek met veelplegers bezighoudt. Als gevolg daarvan is ook de registratie van veelplegers in Lelystad erg goed. Dit zou invloed kunnen hebben op de cijfers over de omvang van het aantal veelplegers in Lelystad in vergelijking tot andere gemeenten.

Echter, ondanks het grote aantal jeugdige veelplegers heeft Lelystad een relatief laag percentage jeugdige verdachten⁷. In 2006 waren de cijfers voor het percentage jeugdige verdachten als volgt:

⁵ Het aantal jeugdige veelplegers betreft het aantal minderjarige veelplegers in verhouding tot het aantal inwoners. Jeugdige veelplegers zijn minderjarige personen die meer dan 5 keer als verdachte bij de politie zijn geregistreerd. De gegevens zijn afkomstig uit het Herkenningssysteem (HKS) van het Korps Landelijke Politie Diensten (KLPD).

⁶ Een harde kern jongere is een persoon in de leeftijd van 12 tot en met 24 jaar die in het peiljaar twee zware misdrijven heeft gepleegd en bovendien in de jaren daarvoor drie antecedenten heeft opgelopen of die in het peiljaar ten minste drie zware misdrijven heeft gepleegd. Ook personen in de leeftijd van 12 tot en met 24 jaar die in het peiljaar minimaal twee zware misdrijven pleegden en in de jaren daarvoor minstens tien antecedenten hebben, behoren tot de harde kern (persisterende harde kern). De gegevens zijn afkomstig uit het Herkenningssysteem (HKS) van het Korps Landelijke Politie Diensten (KLPD).

⁷ Jeugdige verdachten betreft het aantal jeugdige verdachten in de leeftijd van 12 t/m 17 of 18 t/m 24 jaar in procenten van de totale verdachtenpopulatie.

	12 t/m 17 jaar	18 t/m 24 jaar
Lelystad	15,9%	24,3%
Gemeenten van vergelijkbare omvang	16,5%	24,7%

Aantal jeugdige werkzoekenden hoog, maar neemt af

Lelystad had in 2006 bijna twee keer zoveel jeugdige werkzoekenden⁸ dan gemeenten van vergelijkbare omvang (in 2006 in Lelystad gemiddeld 340, in gemeenten van vergelijkbare omvang gemiddeld 180).

In de jaren 2007 en 2008 is dit aantal echter fors afgenomen (in Lelystad: 2007 gemiddeld 210 en 2008 gemiddeld 120).

Op dit moment is het aantal jeugdige werkzoekenden nog altijd hoger dan in andere gemeenten van gelijke omvang, maar het verschil is aanmerkelijk kleiner geworden (in gemeenten van vergelijkbare omvang waren dat er in 2008 gemiddeld 80).

Uit het jongerenprofiel blijkt ook, dat ook het percentage werkloze jongeren⁹ in de periode 2004 tot 2006 in Lelystad beduidend hoger was dan in andere gemeenten van gelijke omvang (van 6% in 2004 in Lelystad, tegenover 3,5% in vergelijkbare gemeenten). Ook hiervoor geldt echter dat dit percentage in die periode is afgenomen (van 6% in 2004 naar 5% in 2006). Dit in tegenstelling tot het gemiddelde van vergelijkbare gemeenten, waar het percentage jeugdige werklozen ongeveer gelijk bleef.

Wij merken hierbij nadrukkelijk op, dat de werkloosheid in Lelystad in het algemeen nogal hoog is. Uit cijfers van het UWV blijkt bijvoorbeeld dat Lelystad op 1 januari 2008 bijna 1300 lopende WW uitkeringen kende, terwijl dat aantal in gemeenten van vergelijkbare omvang op 1 januari 2008 gemiddeld op 800 lag.

Hoog percentage kinderen in achterstandswijken

In vergelijking met andere gemeenten van gelijke omvang woont in Lelystad een hoog percentage van het aantal 0 – 17 jarigen in achterstandswijken¹⁰. In 2006 was dit percentage in Lelystad 23,7%, terwijl het percentage in gemeenten van gelijke omvang 11,8% was.

⁸ Dit betreft het aantal jeugdigen werkzoekenden ten opzichte van het totale aantal werkzoekenden. Cijfers zijn afkomstig van het CWI en bewerkt door ABF Research.

⁹ Het aantal 16 t/m 24 jarige niet-werkend werkzoekenden ingeschreven bij het CWI, geschoond door matching met gegevens van de Belastingdienst en het UWV, ten opzichte van het totaal aantal 16 t/m 24 jarigen. Cijfers zijn afkomstig uit Kinderen in Tel van het Verwey-Jonker Instituut.

¹⁰ Hierbij gaat het om het aantal kinderen dat woont in een gebied met een lage sociale status. De cijfers zijn afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut. Zij hanteren sociale status daarbij als een uitdrukking van het opleidingsniveau van de bewoners van een wijk (postcodegebied), van het inkomensniveau en van de mate van werkloosheid in het gebied.

Relatief veel 'kansarme' jongeren

Het beeld dat uit het jongerenprofiel naar voren komt – een groot aantal jeugdige veelplegers en hangjongeren en een hoge jeugdwerkloosheid - werd bevestigd door verschillende geïnterviewde betrokkenen, evenals in de nota over het jeugdbeleid¹¹. Dit beeld werd in interviews bovendien aangevuld met de problematiek van een grote groep zogenaamde 'kansarme' jongeren. Door één van de geïnterviewden uit de gemeente werd die groep als volgt omschreven:

- relatief groot percentage volgt VMBO-onderwijs;
- meer dan gemiddeld percentage vroegtijdige schoolverlaters;
- hoog percentage schoolverzuim;
- relatief veel jongeren met problemen (meer dan gemiddeld in Nederland ook sprake van Multi-problematiek).

Het beeld dat daaromtrent uit het jongerenprofiel naar voren komt is niet eenduidig. Ook het jongerenprofiel laat zien dat het percentage voortijdige schoolverlaters¹² in 2006 iets hoger was dan in gemeenten van vergelijkbare omvang. In Lelystad was het percentage voortijdig schoolverlaters in 2006 5,2%, terwijl dit in gemeente van vergelijkbare omvang 4,9% was.

Het percentage schoolverzuim¹³ in Lelystad in 2006 was echter juist iets lager dan in gemeenten van gelijke omvang. In Lelystad was dat in 2006 1,4%, tegen 1,8% in gemeenten van gelijke omvang.

Kennis over jongeren gebaseerd op verschillende onderzoeken

De gemeente Lelystad baseert de kennis die zij heeft over de jongerenpopulatie in de gemeente mede op verschillende onderzoeken. Zo werd in interviews aangegeven, dat de gemeente zelf eens per twee jaar een jeugdonderzoek houdt. De gemeente neemt ook deel aan het vierjaarlijkse jeugdonderzoek van de GGD. Daarnaast voert de gemeente regelmatig themaonderzoeken uit. Zo is er recent onderzoek gedaan naar vroegtijdig schoolverlaters en jeugdwerkloosheid. Uit de herijking van het jeugdbeleid komt duidelijk naar voren, dat de gemeente gebruik maakt van verschillende onderzoeken en gegevens bij het in beeld krijgen van de jongerenpopulatie in Lelystad¹⁴.

¹¹ Naar een effectiever jeugdbeleid; herijking van het programma Jeugd Voorop 2007 – 2010, pag.8.

¹² Een voortijdig schoolverlater is een leerling die zonder een diploma (of een andere formele afronding van de schoolloopbaan) vertrekt, terwijl het voor de school niet vaststaat dat ze elders hun schoolloopbaan vervolgen. In termen van de Regionale Meld- en Coördinatiecentra (RMC) gaat het om de groep prioritaire schoolverlaters: iedere jongere tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaat. Het percentage voortijdige schoolverlaters is het aantal voortijdige schoolverlaters als % van het totale aantal leerlingen.

¹³ Percentage leerlingen dat relatief verzuimt (een periode van drie aangesloten dagen, of in een periode van een maand minimaal twaalf uren verzuim), als percentage van het totale aantal leerplichtige leerlingen. Cijfers zijn afkomstig uit Kinderen in Tel, van het Verwey Jonker instituut.

¹⁴ Naar een effectiever jeugdbeleid; herijking van het programma Jeugd Voorop 2007 – 2010, bijlage 1: hoe staat het met de jeugd in Lelystad?, pag. 33-38.

3 BELEIDSKADER JONGERENWERK

In dit hoofdstuk beschrijft de Rekenkamer het jeugdbeleid van de gemeente Lelystad, waarbij ze (beleidsdoelen over) het jongerenwerk afbakenen. Hiermee legt de Rekenkamer de basis voor de beantwoording van deelvraag 2.

3.1 Aandacht voor jeugd in collegeprogramma en begroting

In het collegeprogramma 2006-2010 neemt jeugd een centrale plaats in. “De jeugd voorop” is één van de vier onderwerpen die expliciet aandacht krijgt. Het doel dat Lelystad met het jeugdbeleid nastreeft is als volgt beschreven:

“Het jeugdbeleid heeft tot doel de eigen kracht van kinderen en jongeren te bevorderen en jeugdigen te betrekken bij de samenleving en alles wat daarin gebeurt.”¹⁵

Dit doel wordt vervolgens toegespitst op drie aspecten:

- participatie (*‘Iedereen doet mee’*);
- onderwijs;
- andere activiteiten in de stad (voornamelijk het opzetten van jongerenlokalen in alle wijken).

Ook in programma 2 (*De jeugd voorop*) van de programmabegrotingen 2008 en 2009 wordt expliciet aandacht geschonken aan de jeugd. Daarin wordt met name ingezet op preventie en het nemen van maatregelen in een zo vroeg mogelijk stadium.

Dit komt terug in de drie pijlers waarmee het jeugdbeleid is vormgegeven:

1. Vroegsignalering, opvoeding en zorg;
2. Ontwikkelingskansen vergroten
Gericht op onderwijs, van de voorschoolse periode (inclusief consultatiebureau) tot uiteindelijk een zo goed mogelijke positie op de arbeidsmarkt.
3. Aantrekkelijke stad
Gericht op het bieden van een omgeving waarin jongeren zich kunnen ontwikkelen, een omgeving waarin zij zich prettig voelen, waar ze zich vermaken en waar ze veilig zijn.¹⁶

In het programma *De Jeugd voorop* wordt per pijler - naast de doelstelling, beoogde effecten en activiteiten en prioriteiten – een verband gelegd met andere

¹⁵ Collegeprogramma 2006-2010, pag. 10.

¹⁶ Programmabegroting 2009, programma 2.2 Jeugd Voorop, pag. 31-39.

programma's. Zo wordt in het kader van de derde pijler - Aantrekkelijke stad - ook verwezen naar het programma "Schoon, Heel, Veilig en Duurzaam". Daarnaast wordt aangegeven op welke beleidsnota's dit programma van toepassing is. Zo sluit pijler twee (ontwikkelingskansen vergroten) aan op de speerpunten uit de Lelystadse Educatieve Agenda (LEA) 2007-2010.

3.2 Jeugdbeleid in Lelystad

In mei 2007 wordt het beleidsdocument 'Naar een Effectiever jeugdbeleid: Herijking van het programma Jeugd Voorop' opgesteld. Dit beleidsdocument geeft het nieuwe jeugdbeleid weer. Het is een herijking van het Integraal Jeugdbeleid uit 2002¹⁷. Deze herijking bestaat uit twee delen: een beleidsprogramma¹⁸ en een uitvoeringsprogramma. Het programma is in september 2007 op het Opinieplein met de raad besproken en in december 2007 door de raad vastgesteld¹⁹.

3.2.a. Totstandkoming herijking

De herijking is tot stand gekomen aan de hand van een probleemanalyse²⁰ (waaraan verschillende onderzoeken ten grondslag lagen). Deze analyse bestond uit een evaluatie van het oude beleid en een analyse van landelijke en lokale ontwikkelingen binnen het beleidsveld jeugd. Belangrijk was ook het werkbezoek dat de portefeuillehouder en beleidsmedewerkers hebben gebracht aan Liverpool. In interviews werd aangegeven, dat de wijze waarop het jeugdbeleid in Liverpool georganiseerd is, een belangrijke inspiratiebron is geweest. Daarnaast is er – zo blijkt uit de herijking - gesproken met de beleidsnetwerken 12- en 12+. Er is een expertmeeting gehouden en een werkconferentie. Aan deze werkconferentie namen 160 mensen deel, waaronder beleidsmakers en raadsleden²¹. Uit interviews blijkt, dat de werkconferentie tot doel had een groot aantal aandachtspunten terug te brengen tot minder dan tien prioriteiten, waar de gemeente de komende jaren mee aan de slag zou gaan.

3.2.b. Missie Jeugdbeleid: versterken ontwikkelingskansen

De missie zoals geformuleerd in het jeugdbeleid, is het versterken van kansen van jeugdigen en het bijsturen in een zo vroeg mogelijk stadium indien een optimale ontplooiing bedreigd wordt.

Lelystad richt zich hierbij op jeugdigen in de leeftijd van 0 tot 23 jaar. De doelgroep wordt in het jeugdbeleid niet nader gespecificeerd. Wel is het zo dat impliciet een belangrijke focus ligt op zogenaamde risicojongeren.

¹⁷ Beleidsprogramma Integraal Jeugdbeleid, Lelystad 2002-2005.

¹⁸ Het beleidsgedeelte van de herijking wordt beleidsprogramma genoemd. Met beleidsprogramma worden in dit geval dus niet de programma's uit de programmabegroting bedoeld, maar het beleidsgedeelte van de herijking van het jeugdbeleid.

¹⁹ Raadsbesluit, d.d. 6 december 2007, nr. B07-12341-5.

²⁰ Naar een effectiever Jeugdbeleid; herijking van het programma Jeugd Voorop 2007-2010, *Hoe staat het met de jeugd van Lelystad*, pag. 8.

²¹ Naar een effectiever Jeugdbeleid; herijking van het programma Jeugd Voorop 2007-2010, pag. 7 en bijlagen.

Door gelijke ontwikkelingskansen te willen bieden en door aan te sturen op uiteindelijk een volwaardige deelname aan de samenleving, richt het jeugdbeleid zich op diegenen die daarbij begeleiding nodig hebben. Die jongeren voor wie begeleiding niet nodig is, behoren dus minder tot de doelgroep van het jeugdbeleid. Deze afbakening is echter niet expliciet verwoord in het jeugdbeleid. Met inzet op gelijke ontwikkelingskansen en een focus op risicojongeren zet de gemeente bovendien sterk in op preventie. Andere belangrijke doelstellingen zijn: actieve participatie van jeugdigen en gemeentelijke regie op de samenwerking tussen ketenpartners.

In het nieuwe beleidsprogramma leidt dit tot vier programmalijnen:

1. Vroegsignalering, opvoeding en zorg;
2. Ontwikkelingskansen vergroten;
3. Aantrekkelijke stad;
4. Ketensamenwerking: sturing en regie.

Hiermee wordt één pijler toegevoegd aan die uit de programmabegroting. In interviews werd aangegeven, dat dit bewust is gebeurd. De vierde wordt voor de raad minder interessant geacht, aangezien deze randvoorwaardelijk is en veel meer is gericht op de uitvoering. De eerste drie pijlers zijn meer inhoudelijk van aard.

3.2.c. Inhoudelijke speerpunten: vroeg signaleren en ondersteuning bieden, onderwijs en vrijetijdsvoorzieningen

De vier programmalijnen uit het jeugdbeleid maken duidelijk, dat de inhoudelijke focus van het jeugdbeleid zich beperkt tot drie aspecten:

- Vroegsignalering (met een focus op het jonge kind en gezin en daarin aansluitend bij de plannen van de overheid voor een Centrum voor Jeugd en Gezin);
- het vergroten van ontwikkelingskansen (waarbij in het bijzonder onderwijs en het voorkomen van vroegtijdig schoolverlaten en jeugdwerkloosheid een belangrijke rol spelen);
- het bieden van een aantrekkelijke omgeving en vrijetijdsvoorzieningen (een aantrekkelijke stad).

In het uitvoeringsdeel wordt vervolgens per programmalijn geschetst wat de gemeente ermee wil bereiken, welke inspanningen daarvoor geleverd worden, wat de beoogde resultaten zijn, wie de uitvoerende organisatie is, welke middelen ervoor beschikbaar zijn, wat de planning is en welke risico's onderkend worden. Ook wordt er expliciet benoemd met welk ander gemeentelijk programma of beleidsveld een bepaalde activiteit samenvalt.

3.2.d. Vierde speerpunt is randvoorwaardelijk: goede ketensamenwerking

De vierde programmalijn betreft de ketensamenwerking: een randvoorwaarde die in de ogen van de gemeente belangrijk is om de overige drie doelstellingen te kunnen realiseren. Het opnemen van die samenwerking als programmalijn laat

zien dat Lelystad veel belang hecht aan een goede samenwerking en afstemming tussen de verschillende ketenpartners die betrokken zijn bij jeugd en jongeren. Binnen die programmaliijn is vooral voor Breakpoint (zie ook hoofdstuk 5) en het Centraal Jeugd Loket (voorloper van het Centrum voor Jeugd en Gezin, zie ook hoofdstuk 5) een rol weggelegd.

3.3 Afbakening jeugdbeleid en jongerenwerk

In paragraaf 4.2 is het jeugdbeleid van de gemeente Lelystad beschreven. Het jongerenwerk, onderwerp van dit onderzoek, is een onderdeel van dit jeugdbeleid. In deze paragraaf beschrijft de Rekenkamer welke doelstellingen uit het jeugdbeleid gaan over jongerenwerk.

Uit de doelen die met de verschillende programmaliijnen nagestreefd worden en de daaraan gekoppelde activiteiten wordt duidelijk, dat in het kader van jongerenwerk voornamelijk de programmaliijnen 2 en 3 (Ontwikkelkansen en Aantrekkelijke stad) een belangrijke rol spelen. In interviews werd dit bevestigd. Binnen die programmaliijnen zijn ten aanzien van jongeren de volgende doelstellingen geformuleerd:

Ontwikkelkansen

Jongeren beter voorbereid op de maatschappij: meer jongeren een startkwalificatie, minder voortijdig schoolverlaters (VSV), meer jongeren in beeld en in traject, minder jeugdwerkloosheid.

Aantrekkelijke stad

- Een aantrekkelijke stad zijn voor onze jeugd: de vrijetijdsvoorzieningen voor jeugd zijn meer toegesneden op de wensen van de jeugd. Meer invloed van jongeren op hun leefwereld;
 - ⇒ Eén van de indicatoren die hieraan is gekoppeld, richt zich op de vier jongerenlokalen in de stad en het aantal jongeren dat zij in 2010 bedienen. Daarover wordt opgemerkt: "lokale bedieners in 2010 gezamenlijk 200 verschillende jongeren per week. Dit is ongeveer 2% van de jongeren tussen 12 en 23 jaar. (Bron: jaarverslag stichting 3D)²².
- Een veiligere stad, minder jeugdcriminaliteit
 - ⇒ Indicator is een vermindering van 5% van het aantal jeugdige verdachten in 2010 (in 2006 is hiervoor een nulmeting gedaan).

²² Indicator zoals opgenomen in 'Naar een effectiever jeugdbeleid; herijking van het programma Jeugd Voorop 2007 – 2010, pag. 28.

3.4 Bevindingen beleidskader jongerenwerk

Tabel 4.4.1 - Toetsing beleidsformulering jongerenbeleid aan de normen	
Maatwerk	
Aan het jongerenbeleid ligt een probleemanalyse ten grondslag.	Voldaan. De gemeente heeft voor de herijking van het jeugdbeleid gebruik gemaakt van zowel een probleemanalyse als een groot aantal onderzoeken met betrekking tot de jongeren in de stad.
Het jongerenbeleid wijst doelgroepen van beleid aan. Deze doelgroepen zijn duidelijk afgebakend en zoveel mogelijk gekoppeld aan activiteiten en prestatiedoelen. Het jongerenbeleid geeft tevens aan op welke groepen jongeren het zich <i>niet</i> richt.	Deels voldaan. De doelgroep van het jeugdbeleid is jeugdigen tussen 0 en 23. In het beleid wordt verder geen nader onderscheid gemaakt. Door alle jongeren gelijke ontwikkelkansen te willen bieden, richt de gemeente zich echter <i>impliciet</i> op de jongeren die minder kansen hebben. Ook ligt er een nadruk op het voorkomen (preventie) en/of zo vroeg mogelijk aanpakken van problemen (focus op jonge kinderen/gezinnen). Die afbakening van de doelgroep wordt in het beleid echter nergens expliciet gemaakt, vandaar dat wij tot het oordeel “deels voldaan” komen.
Het jongerenbeleid maakt duidelijke keuzen in beleid.	Voldaan. Binnen het jongerenbeleid wordt nadrukkelijk ingezet op preventie. Ook ligt een zwaartepunt bij jongeren die zich in probleemsituaties bevinden.
De beleidskeuzen en de benoemde doelgroepen in het gemeentelijke jongerenbeleid sluiten aan op de probleemanalyse (en op de uitkomsten van het jongerenprofiel).	Voldaan. In het beleid worden doelgroepen benoemd. Daarbij worden het hoge aantal jeugdige verdachten, de hoge jeugdwerkloosheid en de hoge percentage schoolverlaters nadrukkelijk benoemd. Hiermee sluiten de beleidskeuzen en de benoemde doelgroepen aan op de problemen die uit het jongerenprofiel naar voren komen.
Integrale aanpak	
De gemeente Lelystad beschikt over een duidelijke definitie van het jongerenbeleid. Hieruit is op te maken welke inhoudelijke beleidsterreinen onderdeel uitmaken van het gemeentelijk jongerenbeleid en hoe deze terreinen onderling samenhangen.	Voldaan. De nota jeugdbeleid (de herijking) is in lijn met de programmalijnen zoals gedefinieerd in het collegeakkoord en programmabegroting. Zowel in de programmabegroting als in het jeugdbeleid zelf wordt vervolgens ook expliciet verband met andere beleidsterreinen gelegd.
Ervaringen en belangen van betrokken afdelingen en externe partners zijn meegenomen in de totstandkoming van jongerenbeleid.	Voldaan. Bij de herijking van het jongerenbeleid is een groot aantal partijen betrokken geweest.

Slagvaardigheid/aanpassingsvermogen	
<p>Het vastgestelde jongerenbeleid voorziet in periodieke evaluatie van beleid.</p>	<p>Beperkt voldaan. De gemeente evalueert periodiek het jeugdbeleid. Dit blijkt uit de onderzoeken en evaluaties die gemeente onder jongeren uitvoert, evenals uit de herijking van het jeugdbeleid zelf. Er wordt tevens periodiek gerapporteerd door middel van het zogenaamde "trendrapport". Dit trendrapport kijkt breed naar de gemeente en daarmee ook – weliswaar op hoofdlijnen - naar het jongerenwerk. Bovendien wordt het programma 'Jeugd Voorop' periodiek onder de loep genomen op onder meer de prestaties en effecten in het kader van de reguliere cyclus van de programmabegroting. Het uitgangspunt hierbij blijft hierbij bestaand beleid. In het jeugdbeleid is echter niet voorzien in een periodieke, diepere evaluatie als vast onderdeel van de beleidscyclus.</p>
<p>Evaluaties worden aantoonbaar benut om - waar nodig - beleid bij te sturen.</p>	<p>Voldaan. Er is gebruik gemaakt van evaluaties en onderzoeken bij de herijking van het jeugdbeleid in 2007.</p>

4 ORGANISATIE JONGERENWERK

In dit hoofdstuk beschrijft de Rekenkamer hoe het jongerenwerk in de gemeente Lelystad georganiseerd is.

4.1 Organisatie

4.1.a. Gemeentelijke organisatie

De gemeente heeft het jeugdbeleid georganiseerd in een stuurgroep en een programmteam.

- *Stuurgroep*

De stuurgroep is een bestuurlijke stuurgroep, waarin beide betrokken portefeuillehouders (zowel de portefeuillehouder Doelgroepen als de portefeuillehouder Onderwijs), de directeuren van een groot aantal samenwerkingspartners (onder andere directeur GGD, directeur JGZ, directeur stichting 3D, vertegenwoordigers van schoolbesturen), maar ook mensen uit de jeugdzorg en de strafrechtketen (bijvoorbeeld de officier van justitie) zitting hebben. Belangrijke taak is, zo blijkt uit de herijking van het jeugdbeleid, het adviseren op hoofdlijnen en verbinding leggen tussen de zorg- en de strafrechtketen²³.

- *Programmteam Jeugd*

Het programmteam bestaat uit medewerkers vanuit verschillende afdelingen van de gemeente Lelystad die betrokken zijn bij het jongerenwerk, onder meer advies en beheer, onderwijs, stedelijk beheer, werk en inkomen, sport, wijkgericht werken leerplicht, jeugdveiligheid en het jongerenwerk. Het programmteam heeft de taak adviezen uit het veld te vertalen in beleidsvoorstellen en de koppeling te maken tussen verschillende werkvelden. Het programmteam wordt aangestuurd door de programmaleider.

4.1.b. Subsidierelatie met uitvoeringsorganisaties

Voor de uitvoering van het jongerenwerk, werkt de gemeente Lelystad samen met twee organisaties: Stichting 3D en Youth for Christ (Yfc). Stichting 3D is een welzijnsorganisatie voor jeugd en is actief in vrijwel alle wijken in Lelystad. In één wijk - de Zuiderzeewijk - wordt het jongerenwerk uitgevoerd door Yfc.

Beide organisaties werken op basis van een subsidieovereenkomst met een prestatiecontract (uitvoeringsovereenkomst) met de gemeente. De prestatieafspraken worden gesloten voor een jaar. Jaarlijks vindt een evaluatie van het afgelopen jaar plaats (via het jaarverslag) en worden prestaties vastgesteld voor het volgende jaar. Het contact tussen gemeente en uitvoeringsorganisatie verloopt voornamelijk via de stuurgroep of via contacten

²³ Naar een effectiever Jeugdbeleid; herijking van het programma Jeugd Voorop 2007-2010, *de werkstructuur*, pag. 15.

tussen de directeur van stichting 3D / Yfc en de coördinerend beleidsmedewerkers.

4.1.c. Stichting 3D

De uitvoering van het jongerenwerk is voor het overgrote deel in handen van de Stichting 3D. Dit is een welzijnsorganisatie voor jeugdigen en jong volwassen in de leeftijd tussen de 6 en 27 jaar. Stichting 3D werkt op verschillende terreinen met de gemeente samen:

- Jeugd maatschappelijk werk;
- Halt preventie;
- jongerenwerk;
- Underground;
- Sociaal cultureel kinderwerk.

Op dit moment is er bovendien sprake van een mogelijke fusie tussen stichting 3D, SWOL en Pluspunt plus tot een brede welzijnsinstelling. Inmiddels is er een bedrijfsplan opgesteld en zijn de verschillende partijen en de gemeente hierover in gesprek.

Uitvoeringsovereenkomst

De afspraken over de prestaties die stichting 3D hiervoor moet leveren, zijn opgenomen in de uitvoeringsovereenkomst budgetsubsidie. Het betreft één uitvoeringsovereenkomst voor alle velden waarbinnen de stichting 3D actief is. In de uitvoeringsovereenkomst wordt expliciet vermeld, dat het jongerenwerk de wensen en behoeften van de groepen jongeren dient te vertalen naar activiteitenprogramma's²⁴. Daarnaast dient het jongerenwerk op verzoek van jongeren of de gemeente initiatieven te ondersteunen, zoals jongerenraden en jongerenverenigingen. In de uitvoeringsovereenkomst met stichting 3D is de doelgroep als volgt gedefinieerd: "Alle jongeren van Lelystad tussen de 12 en 23 jaar, met name voor risicjongeren"²⁵. De uitvoeringsovereenkomst begint echter met de doelen die stichting 3D nastreeft en de wijze waarop stichting 3D die doelen wil bereiken (zie kader 5.1.1).

²⁴ Uitvoeringsovereenkomst budgetsubsidie 2009. Bij subsidiebeschikking met kenmerk B08-113415. Gemeente Lelystad en stichting 3D. Versie 1 oktober 2008. pag. 19.

²⁵ Idem, 18.

Kader 5.1.1: Doel van stichting 3D²⁶

Stichting 3D heeft ten doel:

- a. Het stimuleren van de persoonlijke ontwikkeling van jeugd, jongeren en jongvolwassenen in het algemeen en het bevorderen van een gesocialiseerde deelneming door hen aan het maatschappelijk verkeer;
- b. Het terugdringen van vandalisme en strafbare gedragingen onder jeugd, jongeren en jongvolwassenen;
- c. Het vroegtijdig signaleren van risicogedrag dat kan leiden tot maatschappelijke uitval van jeugd, jongeren en jongvolwassenen;
- d. Het bieden van begeleiding en het coördineren van maatwerktrajecten ter bevordering van maatschappelijk geconformeerd gedrag onder jeugd, jongeren en jongvolwassenen;
- e. Het inrichten van projecten ter voorkoming van achterstanden, tot behoud van maatschappelijke aansluiting en ter bevordering van maatschappelijk aangepast gedrag onder jeugd, jongeren en jongvolwassenen.

Stichting 3D probeert dit doel onder meer te bereiken door:

- Het organiseren van activiteiten voor jongeren en kinderen;
- Het bevorderen van de leefbaarheid in de wijken;
- Participatie in zorgteams van scholen;
- Het voorkomen van schooluitval;
- Het verzorgen van voorlichtingen en andere preventieactiviteiten;
- Het organiseren van netwerken.

Nergens in de uitvoeringsovereenkomst wordt verwezen naar de doelen die de gemeente met het jongerenwerk nastreeft, noch naar de beleidsnota's van de gemeente of de programma's uit de programmabegroting. Toch lijken de doelen die stichting 3D wil bereiken aan te sluiten op de gemeentelijke doelstellingen van vroegsignalering, vergroten van ontwikkelingskansen en het bieden van aantrekkelijke omgeving en vrijetijdsvoorzieningen.

De wijze waarop stichting 3D die doelen wil bereiken wordt in de uitvoeringsovereenkomst vervolgens in het hoofdstuk prestaties verder uitgewerkt. De prestaties uit dat hoofdstuk worden verbijzonderd naar de verschillende taken die stichting 3D verricht (Jeugdmaatschappelijk werk, Jongerenwerk, Underground, etc.). Hoe en in hoeverre de prestaties bijdragen aan de gewenste (maatschappelijke) effecten, wordt niet geëxpliceerd.

Kader 5.1.2 biedt een overzicht van de prestatieafspraken die voor 2009 met stichting 3D zijn gemaakt ten aanzien van Jongerenwerk:

²⁶ Uitvoeringsovereenkomst budgetsubsidie 2009, pag.2.

Kader 5.1.2: Prestaties Jongerenwerk - uitvoeringsovereenkomst stichting 3D²⁷

Prestaties Jongerenwerk			
Subsidie 2009			€ 798.272
Activiteit	Product	Aantal	Activiteitenbudget € 58.750
Lokaal jongerenwerk	Openstelling Kamp	35 weken 6 p/wk	€ 14.400
	Openstelling Escape	35 weken 6 p/wk	
	Openstelling PITT	35 weken 6 p/wk	
	Openstelling Bever	35 weken 6 p/wk	
	Weekend Openstelling	40	
	Incidentele activiteiten	100	€ 1.650
	Actieve Toeleiding	15	
Vakantieprogramma	Voorjaarsprogramma	1 week 4 p/wk	€ 11.200
	Zomerprogramma	4 weken 4 p/wk	
	Najaarsprogramma	1 week 4 p/wk	
	Kerstprogramma	1 week 4 p/wk	
Festivals en grote evenementen	Dancetour	1	€ 3.000
	Sport on Tour	4	
	Basic Base	3	
Projecten	Speak Up	1	€ 10.000 (exclusief Summer's Cool)
	Summer's Cool *	2 weken	
	Nog in te vullen ** J/P/G – Boswijk (talenten)		
	LAM		
Meidenwerk	Jonge moeders	40 minimaal 8 moeders	€ 2.000
	Meidenclub	40 minimaal 15 meiden	
Ondersteuning lokale initiatieven	Jongerenraad	-	-
	Jongerenorganisaties op aanvraag	-	-
Vrijwilligersbegeleiding	Vrijwilligersgroep	Minimaal 8	-
Jongin	Website	Onderhoud website en PR	€ 1.500
Ambulant Jongerenwerk	Jol / Punter / Galjoen Lelystad Haven	10 trajecten 20 activiteiten	5.000
	Havenkom Bos –en Waterwijk	10 trajecten 20 activiteiten	5.000
	Atol Centrum	10 trajecten 20 activiteiten	5.000
	Melding jeugdgroepen	40	
	Netwerk	Onderhoudt contacten en creëert een netwerk, zowel op het gebied van de jongeren alsook op het gebied van het wijknetwerk, organisaties en casuïstiekoverleg	

N.B.

- Het voorjaar, zomer, najaar en kerstprogramma wordt door de 4 lokalen in gezamenlijkheid uitgevoerd.

Naast het hoofdstuk met prestatieafspraken, bevat de uitvoeringsovereenkomst ook voor het jongerenwerk een aantal productomschrijvingen. In kader 5.1.3 wordt deze productomschrijving nader toegelicht.

²⁷ Productbeschrijving Jongerenwerk, Uitvoeringsovereenkomst budgetsubsidie 2009, pag. 8.

Kader 5.1.3: productomschrijving Jongerenwerk – uitvoeringsovereenkomst stichting 3D²⁸

De productomschrijving maakt deel uit van de uitvoeringsovereenkomst. In de productomschrijving zijn een aantal aspecten opgenomen, waaronder doel en productspecificatie.

Doel

In de productomschrijving wordt allereerst het doel van het jongerenwerk nader toegelicht. Daarbij worden de volgende doelen benoemd:

- Het organiseren van activiteiten voor jongeren teneinde de competentie te vergroten en integratie en participatie van jongeren te bevorderen;
- Het organiseren van open ontmoeting ter bevordering van contact tussen individuen en – of groepen, gericht op ontspanning, gezelligheid;
- Legt contact met jongeren, signaleert individuele en/of groepsproblematiek, leidt toe naar de (jeugd)hulpverlening en/of organiseert activiteiten gericht op de problematiek;
- Het jongerenwerk fungeert als intermediair tussen jongeren, buurtbewoners, middenstand gemeente Lelystad en overige betrokkenen in de wijk;
- Onderhoudt contacten en creëert een netwerk, zowel op het gebied van de jongeren alsook op het gebied van het wijknetwerk en organisaties;
- Initieert (tijdgebonden) jongeren projecten.

Productspecificatie(kerntaken)

Vervolgens wordt een aantal kerntaken voor het jongerenwerk beschreven. Die kerntaken worden uitgesplitst in vijf categorieën:

- Ontmoeting en recreatie
- Activiteiten
- Contactlegging en signalering (ambulant).
- Projecten
- Ondersteuning lokale initiatieven
- Vrijwilligers

Per categorie worden kerntaken beschreven. Voor *ontmoeting en recreatie (bereik: minimaal 25 verschillende jongeren per lokaal per week)* is dat bijvoorbeeld:

- Het jongerenwerk draagt zorg om op vooraf bekende tijden de open inloop en de kleinschalige activiteiten laagdrempelig te organiseren (zodanig worden actief jongeren(groepen) op straat opgezocht en toegeleid naar het jongerenlokaal);
- Signaleert ontwikkelingen in de problematiek en trends van jongeren.

Voor *contactlegging en signalering (ambulant)* zijn de volgende kerntaken omschreven:

- Signaleert individuele- en groepsproblematiek in het lokaal en daarbuiten;
- Motiveert en begeleidt jongeren in een doorverwijzing naar (hulpverlening) instellingen;
- Legt contact met jongeren in de wijk, signaleert wensen en behoeften van groepen jongeren en vertaalt deze naar activiteitenprogramma's;
- Het jongerenwerk behandelt overlastmeldingen gericht op groepen jongeren. Het jongerenwerk legt contact met de overlastveroorzakers, inventariseert wensen / behoeften en vertaalt deze naar een plan van aanpak;
- Creëert plekken en activiteiten voor jongeren of verwijst ze adequaat naar bestaande plaatsen (bijvoorbeeld jongerenlokaal).
- Onderhoudt contacten en creëert een netwerk, zowel op het gebied van de jongeren alsook op het gebied van het wijknetwerk en organisaties.

²⁸ Productbeschrijving Jongerenwerk, Uitvoeringsovereenkomst budgetsubsidie 2009, pag. 18-19.

Organisatie

Binnen stichting 3D is er een team Jongerenwerk. Dit team bestaat uit 8 locatiegebonden jongerenwerkers en 3 ambulante jongerenwerkers (allen in parttime dienstverband). Dit team wordt aangestuurd door de coördinator jongerenwerk. Het jongerenwerk is vervolgens opgedeeld in een aantal aspecten:

- Locatiegebonden (dat gebeurt via de vier lokalen die stichting 3D beheert, waarbij een locatiejongerenwerker wordt ingezet);
- Via ambulant jongerenwerk;
- Middels activiteiten (bijvoorbeeld het wekelijks voetbal in de Horst in de Boswijk);
- Via projecten (bijvoorbeeld in het kader van jeugdparticipatie, zoals het project Speak Up²⁹).

4.2 Maatwerk

4.2.a. Uitvoeringsovereenkomst gericht op output

In de uitvoeringsovereenkomst zijn zowel prestatieafspraken als een productbeschrijving opgenomen. De productbeschrijving richt zich op de te verrichten werkzaamheden.

In interviews met stichting 3D werd aangegeven dat men tevreden is met de productomschrijving. Deze dekt de lading van het jongerenwerk goed.

Belangrijker dan de productbeschrijving, zijn de prestatieafspraken. Die prestatieafspraken zijn sterk output gericht, bovendien zijn er veel verschillende afspraken gemaakt. Als het gaat om locatiegebonden jongerenwerk richten afspraken zich bijvoorbeeld op het aantal uren dat het jongerenlokaal open moet zijn (35 weken per jaar), of het aantal jongeren dat daarmee bereikt moet worden. Voor wat betreft dit laatste luidt de prestatieafpraak “minimaal 25 verschillende jongeren per week per lokaal”³⁰. De toevoeging “verschillende jongeren” wordt niet nader toegelicht. Ook de prestatieafspraken voor het ambulant jongerenwerk zijn output gericht, bijvoorbeeld *10 trajecten* en *20 activiteiten*³¹. In de uitvoeringsovereenkomst wordt niet nader toegelicht wat er onder een traject of een activiteit verstaan wordt.

Uit interviews met betrokken jongerenwerkers (zie ook hoofdstuk 6) werd duidelijk dat met “trajecten” in feite “doorverwijzingen van probleemjongeren” bedoeld

²⁹ Speak Up is een project waarbij “Gemeente Lelystad en Stichting 3D aan leerlingen van de vier middelbare scholen de opdracht geven om het beste idee van Lelystad te maken. Jongeren maken een projectplan, houden campagne op hun eigen school en strijden om het beste idee voor Lelystad. De leerlingen worden begeleid door twee raadsleden in het maken van plannen en het voeren van politiek. Een debat hierover vindt plaats in de raadzaal. De duidelijkste presentatie, het scherpste debat en het beste idee zal uiteindelijk winnen. Dat project wordt gerealiseerd.” Bron: www.speakupleystad.nl.

³⁰ Uitvoeringsovereenkomst budgetsubsidie 2009. Bij subsidiebeschikking met kenmerk B08-113415. Gemeente Lelystad en stichting 3D. Versie 1 oktober 2008. pag. 8 en 19.

³¹ Idem, pag. 19.

wordt. Ambulant jongerenwerkers worden geacht probleemjongeren door te verwijzen naar andere hulpverleningsinstanties. “Activiteiten” zijn volgens de jongerenwerkers de activiteiten die zij met de jongeren kunnen organiseren, zoals tafeltennissen. Het organiseren van dergelijke activiteiten gebeurt bij voorkeur op initiatief van de jongeren zelf, waarbij de jongerenwerkers faciliteren.

Als gevolg van de specifieke prestatieafspraken met stichting 3D, richt ook de verantwoordingsinformatie van stichting 3D zich op deze aspecten. Vanuit stichting 3D werd echter aangegeven, dat het belangrijk is dat stichting 3D niet alleen telt, maar ook vertelt. Stichting 3D moet zorgen dat zij goed communiceert over wat ze wel doen en wat ze niet (kunnen) doen. De productbeschrijving van het jongerenwerk is daar - aldus stichting 3D - een goede aanzet toe. Daarin is de dienstverlening van stichting 3D aardig beschreven. Uiteindelijk zou de gemeente, aldus stichting 3D, ook veel meer toe moeten naar het op basis van dit soort productbeschrijvingen zelf bepalen welke producten zij wil inkopen.

4.2.b. Inzet op zowel locatiegebonden als ambulant jongerenwerk

Uit de uitvoeringsovereenkomst wordt duidelijk, dat de gemeente zowel inzet op het jongerenlokaal als op ambulant jongerenwerk. In interviews met vertegenwoordigers van de gemeente werd aangegeven, dat het jongerenlokaal gericht is op het generen van activiteiten. De ambulante jongerenwerkers moeten op straat aansluiting zoeken bij de jongeren. Zij moeten het vertrouwen van de jongeren winnen en hebben een signalerende en doorgeleidende rol. Ook werd aangegeven, dat in het begin sterk is ingezet op het jongerenlokaal. Inmiddels is echter duidelijk geworden dat het één niet zonder het ander kan.

4.2.c. Aanpak op wijkniveau

De wijkpost van de Waterwijk

In de gemeente Lelystad wordt sinds 1997 wijkgericht gewerkt. Dat heeft onder andere geresulteerd in drie wijkontwikkelingsplannen (WOP Noordwest, WOP Noordoost en - recentelijk - WOP Zuidoost³²). In die WOP's wordt uitgezet welke doelen er met een wijk worden nagestreefd en wat met gaat doen (en al doet) om die doelen te bereiken.

Het is belangrijk voor het jongerenwerk dat er per wijk een wijkpost is ingericht. De wijkpost wordt bemand door een wijkconsulent en een administratief medewerker. Zij zijn in dienst van de gemeente en vallen onder de afdeling Project- en Wijkmanagement (PWM).

³² Wijkontwikkelingsplan Lelystad Zuidoost. Samen aan de slag, april 2009. Dit wijkontwikkelingsplan is een uitwerking van de wijkvisie Zuidoost, die door de raad op 4 december 2008 is vastgesteld. Het WOP ZO is vooral van belang, omdat de Waterwijk – zie ook hoofdstuk 6 – in Lelystad Zuidoost bevindt.

Het is de bedoeling dat de wijkpost een voorpost van de gemeente is. Vanuit die positie heeft de wijkpost een signalerende functie. Gesignaleerd wordt wat er speelt er in de wijk: waar is behoefte aan en waar doen zich problemen voor. De wijkconsulent vervult dan ook een belangrijke rol bij de signalering van de behoeften van jongeren evenals de signalering van veroorzakers van overlast en locaties waar overlast plaatsvindt. Vanuit de politie wordt er gewerkt met wijkagenten, die ook regelmatig in de wijkpost te vinden zijn.

4.2.d. Shortlist methode

Wanneer het gaat om het in beeld houden van verschillende (groepen) jongeren en het leveren van maatwerk, is de zogenaamde shortlist-methode belangrijk. Dit is een methode die door de politie wordt gehanteerd om groepen jongeren in beeld te krijgen³³. De indeling die daarbij gehanteerd wordt is:

- Groepen jongeren die crimineel gedrag vertonen.
- Groepen jongeren die overlast veroorzaken.
- Groepen jongeren die hinderlijk gedrag vertonen.

De indeling van jongeren in deze categorieën biedt de mogelijkheid tot prioriteren. Op die manier is de shortlist-methode een sturingsinstrument. In interviews werd aangegeven, dat tot nu toe alleen de politie deze methode toepaste. Inmiddels wordt er echter gewerkt aan een plan van aanpak om de methode verder te ontwikkelen voor een bredere inzet.

4.2.e. Zicht op jongeren door onderzoek

De gemeente Lelystad houdt ook zicht op jongeren door het verrichten van periodieke onderzoeken en incidenteel themaonderzoek.

Periodiek wordt door de eigen onderzoeksafdeling van de gemeente eens per twee jaar een jeugdonderzoek uitgevoerd. Die onderzoeken richten zich op de effecten van het jeugdbeleid³⁴. Tot 2009 is dit onderzoek tweemaal uitgevoerd.

Daarnaast voert de GGD Flevoland eens per drie jaar een jeugdonderzoek uit. De gegevens die dit oplevert, zijn gecategoriseerd naar gemeente. Dit onderzoek is tot 2009 drie keer uitgevoerd: de laatste keer in 2006/2007.

Verder worden er regelmatig themaonderzoeken uitgevoerd. Zo zijn er recentelijk onderzoeken verricht naar voortijdig schoolverlaten en naar jeugdwerkloosheid. In 2009 vindt een onderzoek plaats naar integraal toezicht jeugdzorg. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door vier samenwerkende inspecties in een aantal gemeenten.

³³ De shortlist methodiek is ontwikkeld door Advies- en onderzoeksgroep Beke, in opdracht van het Ministerie van Justitie. Inmiddels wordt de methodiek door veel wijkagenten toegepast om jeugdgroepen in beeld te krijgen. Zie ook [http://www.beke.nl/publicaties/jeugdgroepen_in_beeld?term=shortlist methodiek&p=1](http://www.beke.nl/publicaties/jeugdgroepen_in_beeld?term=shortlist%20methodiek&p=1).

³⁴ In 2002 is er een nulmeting uitgevoerd, *Monitor Integraal Jeugdbeleid, nulmeting 2002*, in 2005 een effectmeting, *Effectmonitor Integraal Jeugdbeleid 2005, Hoe staat het nu met de jeugd van Lelystad?*

In tabel 5.2.1 is een overzicht weergegeven van de uitgevoerde jongerengerelateerde onderzoeken.

Tabel 5.2.1: Onderzoeken naar Jeugd in de gemeente Lelystad

Onderzoek	Frequentie	Uitvoerder
Monitor Jeugdbeleid	Tweejaarlijks	O&S (eigen onderzoeksafdeling gemeente)
Jeugdonderzoek	Vierjaarlijks	GGD
Jongerenenquête	Tweejaarlijks	Gemeente
Voortijdig schoolverlaten	Incidenteel	Extern
Jeugdwerkloosheid	Incidenteel	Extern
Integraal Jeugdtoezicht	Incidenteel	Samenwerkende inspecties

4.3 Integrale aanpak

In het programmateam Jeugd van de gemeente Lelystad werken verschillende disciplines samen. Dit team is verantwoordelijk voor de uitvoering van het programma Jeugd Voorop (zie hoofdstuk 2). De gemeente zet zwaar in op een goede ketensamenwerking. Dit blijkt uit de keuze voor ketensamenwerking als één van de pijlers van het jeugdbeleid. In het kader van de uitvoering neemt de gemeente deel aan twee overlegstructuren: Breakpoint en het scenario-overleg.

4.3.a. Breakpoint

In 1998 is Breakpoint in het leven geroepen. Breakpoint is een zogenaamd “netwerkoverleg” en is gericht op het coördineren van de aanpak van risicjongeren in de leeftijd 12+. Naast het Breakpointoverleg is er een ander buurtnetwerkoverleg dat zich richt op de leeftijd 12-.

Organisatie

Breakpoint valt inhoudelijk onder de verantwoordelijkheid van de gemeente en is technisch ondergebracht bij Stichting 3D (hetzelfde geldt overigens voor het netwerkoverleg 12-, ook dat valt onder de regie van stichting 3D). ‘Technisch onderbrengen’ wil zeggen dat Stichting 3D het werkgeverschap verzorgt. Breakpoint / Scenario-overleg is slechts functioneel gekoppeld aan 3D, inhoudelijk zijn ze verantwoording verschuldigd aan de gemeente. Het Breakpoint overleg wordt voorgezeten door de procescoördinator Breakpoint, die functioneel deel uitmaakt van Stichting 3D. Zij wordt aangestuurd door de gemeente en de manager van het Centrum Jeugd en Gezin. Vanuit Breakpoint wordt in principe verantwoording afgelegd aan de stuurgroep. Er zijn echter geen prestatieafspraken gemaakt over Breakpoint. Ook is er geen formeel convenant gesloten. In de uitvoeringsovereenkomst met Stichting 3D worden wel middelen beschikbaar gesteld voor de coördinatie van Breakpoint. Er wordt echter niet ingegaan op doelstellingen of prestatieverplichtingen van het Breakpointoverleg.

De netwerkoverleggen (scenario-overleg, Breakpoint en buurtnetwerk 12-) zullen na volledige implementatie van het Centrum voor Jeugd en Gezin onder verantwoordelijkheid van het CJG vallen, zo gaven geïnterviewden aan.

Aan het Breakpointoverleg nemen een groot aantal partijen deel, waaronder de gemeente, politie (zowel wijkagenten als de coördinator veelplegers), jongerenwerkers, het openbaar ministerie, vertegenwoordigers van scholen en vertegenwoordigers uit de jeugdhulpverlening. Eigenlijk omvat het Breakpointoverleg alles wat voor en na bureau Jeugdzorg in beeld komt, aldus één van de geïnterviewden.

Doel

Het idee achter Breakpoint was om *signalering – coördinatie – reactie* handen en voeten te geven. Breakpoint richt zich dan ook op afstemming en op casuïstiek: er worden individuele jongeren besproken. Het doel zou moeten zijn om jongeren – vooral jongeren met Multi-problematiek – weer op weg te helpen. Belangrijk is ook de koppeling tussen de strafrechtketen en de zorgketen, die in Breakpoint gelegd zou moeten worden. Het idee is bovendien dat alle betrokken partijen jongeren melden, die mogelijk anderszins zouden kunnen afglijden. Op die manier kan een traject in gang worden gezet waarbij verschillende partijen samenwerken om die jongeren weer op weg te helpen.

4.3.b. Justitieel casus overleg (JCO)

Behalve het Breakpointoverleg is er ook het Justitieel Casus Overleg (JCO). Dit overleg, onder leiding van het Openbaar Ministerie heeft als taak het tijdig afdoen van strafzaken. Deelnemers zijn Openbaar Ministerie, Politie en de Raad voor de Kinderbescherming. Daarnaast is er, onder verantwoordelijkheid van de gemeente en uitgevoerd door het Centrum voor Jeugd en Gezin, het scenario-overleg risicojongeren (ook wel genoemd Veilig Centrum Jeugd en Gezin). Dit is een casusgericht afstemmingsoverleg tussen strafrechtelijke en zorgpartijen, met als doel te voorkomen dat de jongeren opnieuw de fout in gaan of verder afglijden. Het overleg heeft ook een adviserende rol voor het JCO. Over het scenario-overleg is nog geen formeel convenant gesloten. Er zijn ook nog geen prestatieafspraken gemaakt. Net als Breakpoint is dit overleg gericht op casuïstiek. De samenstelling van het scenario-overleg heeft een gedeeltelijke overlap met Breakpoint. Momenteel is er sprake van een overgangssituatie: de omvorming van werkwijze van Breakpoint naar Centrum voor Jeugd en Gezin is nog niet voltooid. De bedoeling is de verschillende overlevormen te stroomlijnen en beter op elkaar af te stemmen.

4.3.c. In praktijk kennen Breakpoint en scenario-overleg teveel overlap

In interviews in het kader van de casestudie (zie hoofdstuk 6) werd door verschillende samenwerkingspartners aangegeven, dat het Breakpointoverleg op dit moment niet goed loopt. De jongeren die in dit overleg besproken worden, zijn vaak al bekend bij politie en justitie en worden als gevolg daarvan ook al besproken in het scenario-overleg. Naar aanleiding van de casus (zie hoofdstuk

6) worden door geïnterviewden verschillende verklaringen genoemd voor het niet goed functioneren van Breakpoint. Zo geven de jongerenwerkers aan dat het aantal deelnemers aan het overleg te groot is. Bij het netwerkoverleg 12- is dit aantal deelnemers een stuk lager, waardoor het overleg meer gestructureerd en effectiever verloopt.

Door de wijkagent en de wijkconsulent werd aangegeven, dat het Breakpointoverleg niet goed loopt omdat stichting 3D te weinig ambulante jongerenwerkers in dienst heeft, waardoor de jongerenwerkers hun signalerende en preventieve functie niet voldoende kunnen vervullen. Als gevolg daarvan is er weinig inbreng vanuit het jongerenwerk en zijn de jongeren die besproken worden vooral de jongeren, die al in beeld waren vanwege een justitieel traject. De signalerende en preventieve functie van het Breakpointoverleg komt hierdoor onvoldoende naar voren. Het zorgt bovendien voor veel overlap tussen Breakpoint en het scenario-overleg. Hierdoor neemt bij de politie de bereidheid af om nieuwe probleemjongeren bij Breakpoint te melden.

In een bestuurlijk interview met stichting 3D werd over de overlap tussen Breakpoint en scenario-overleg nog opgemerkt, de jongeren die in scenario-overleg besproken worden in langdurige justitiële trajecten zitten. Dit kan tot gevolg hebben dat deelnemers het scenario-overleg als weinig effectief ervaren, aangezien het vaak lang duurt voordat resultaat zichtbaar is.

Het beeld dat Breakpoint niet goed loopt, wordt door de gemeente bevestigd. In het uitvoeringsprogramma van de Jeugd Voorop wordt het vergroten van de slagvaardigheid van Breakpoint al als één van de beoogde resultaten genoemd.³⁵ Ook in interviews met de verantwoordelijk portefeuillehouders werd dit onderkend. Ook werd aangegeven, dat de gemeente een tijd geleden een 'troubleshooter' in de arm is genomen. Deze moest duidelijk krijgen waarom Breakpoint niet optimaal functioneert. Hiertoe heeft de troubleshooter een groot aantal casussen geanalyseerd. Belangrijkste conclusie was, dat de koppeling tussen straf- en zorgketen ontbreekt. Straf- en zorgketen werken teveel langs elkaar heen en voornamelijk de zorgketen krijgt in Breakpoint te weinig aandacht. Vanuit gemeente en stichting 3D wordt er nu een verbeterslag ingezet om die koppeling er te krijgen, aldus geïnterviewden. Van dergelijke maatregelen wordt ook al gesproken in de herijking van het programma Jeugd Voorop uit 2007. Een eerste stap om te komen tot een verbetering van de samenwerking en een slagvaardiger Breakpoint is gezet in het collegebesluit voor de ontwikkeling van het Centraal Jeugdloket als Lelystadse versie van een Centrum voor Jeugd en Gezin, zo staat onder meer te lezen in het beleidsdocument herijking van het jeugdbeleid "Jeugd Voorop". Breakpoint zou hier worden ondergebracht. Voor verdere afstemming en verwijzing binnen Breakpoint zou eveneens het Elektronisch Kinddossier worden ingezet.

³⁵ Naar een effectiever Jeugdbeleid; herijking van het programma Jeugd Voorop 2007-2010, pag.31.

4.4 Slagvaardigheid

De prestatieafspraken met de stichtingen bestaan uit het openstellen van jongerenlokalen voor ontmoeting en recreatie voor een aantal uren per week. Daarnaast dient het jongerenwerk een gestructureerd aanbod van activiteiten te organiseren waar ongeveer 40 tot 50 jongeren per activiteit op af moeten komen³⁶.

De prestatieafspraken voor verlening van de subsidie worden gesloten voor een jaar. Jaarlijks vindt een evaluatie van het afgelopen jaar plaats en worden prestatieafspraken opgesteld voor het volgende jaar. Het feit dat de afspraken een jaarlijks karakter hebben, draagt bij aan de slagvaardigheid: er kan gemakkelijk ingespeeld worden op veranderingen in de situatie. De overeenkomst biedt ruimte voor tussentijdse bijstelling. Dit bijstellen gebeurt zowel op initiatief van de gemeente als op initiatief van 3D.

Drie keer per jaar ontvangt de gemeente een rapportage van de stichtingen die het jongerenwerk uitvoeren. Daarnaast vindt er bestuurlijk overleg plaats. In dit overleg wordt voornamelijk de voortgang besproken. Het bestuurlijk overleg vindt in goede harmonie plaats en biedt ruimte om de knelpunten te bespreken, aldus de vertegenwoordiging van de gemeente. Het contact tussen gemeente en stichting 3D vindt voornamelijk plaats via de directeur van stichting 3D. De jongerenwerkers geven aan, dat communicatie over veel schijven gaat. Informatie komt volgens hen niet altijd op de juiste plaats binnen de gemeente terecht. De gemeente heeft een proces ingezet waarbij meer rechtstreeks met jongerenwerkers wordt gecommuniceerd, aldus de beleidsmedewerker.

4.4.a. Gemeente creert mogelijkheden voor slagvaardig optreden

Samenvattend kan worden vastgesteld dat, door de input vanuit onderzoeken over jongeren en door het jaarlijks vast stellen van uitvoeringsovereenkomsten, er de mogelijkheid is om in de uitvoeringsafspraken in te spelen op de actuele situatie. Dit wordt nog eens versterkt door een aanpak die op wijkniveau plaatsvindt. Ook het niet nader specificeren van de prestaties voor het ambulante jongerenwerk, draagt bij aan de vrijheid om op de actuele situatie in te springen. Daar moet tegenover gezet worden, dat er vanuit de gemeente ook nadruk wordt gelegd op het jongerenlokaal. Dit zorgt er voor dat in ieder geval het jongerenlokaal open moet zijn. Als er dan tekort aan jongerenwerkers ontstaat³⁷, gaat dit ten koste van het ambulante jongerenwerk.

Verder wordt er door middel van verschillende overlegstructuren organisatorisch ingezet op samenwerking tussen verschillende partijen, die aansluit bij het beleid

³⁶ Uitvoeringsovereenkomst budgetsubsidie 2009. Bij subsidiebeschikking met kenmerk B08-113415. Gemeente Lelystad en stichting 3D. Versie 1 oktober 2008. pp. 19.

³⁷ In één van de interviews met stichting 3D werd aangegeven, dat het voor stichting 3D moeilijk is om goede jongerenwerkers te werven. Het is een zware baan: je werkt met een pittige doelgroep, de baan heeft een lage maatschappelijke status en wordt slecht betaald. Bovendien ligt Lelystad dicht bij Amsterdam, waar de welzijnsinstellingen in staat zijn de jongerenwerkers beter te betalen.

van de gemeente Lelystad en de inzet op meer ketenaanpak. In de praktijk is er echter sprake van teveel overlap tussen de verschillende overlegstructuren (vooral tussen Breakpoint en het scenario-overleg). Bovendien kennen de netwerken geen prestatieplicht.

4.5 Bevindingen organisatie jongerenwerk

Tabel 5.5.1 - Toetsing organisatie jongerenwerk aan de normen	
Maatwerk	
Jongeren zijn betrokken bij de het bepalen van de activiteiten van het jongerenwerk.	Deels voldaan. Het jongerenwerk bestaat uit locatiegebonden jongerenwerk en ambulante jongerenwerk. Daarnaast organiseren ambulante jongerenwerkers ook activiteiten. Bij het organiseren van die activiteiten worden ook jongeren betrokken. Bij de jongerenlokalen is dat niet aan de orde.
Integrale aanpak	
Relevante beleidsafdelingen stemmen af en werken samen ten behoeve van een samenhangend jongerenbeleid. Taken en bevoegdheden zijn daarbij duidelijk belegd.	Voldaan. Betrokken beleidsmedewerkers werken samen in het programmteam Jeugd. Dit team staat onder leiding van de programmaleider die integraal verantwoordelijk is voor het uitvoeren van het programma.
De gemeentelijke organisatie werkt gericht samen met externe partners ten behoeve van een samenhangend jongerenbeleid. Taken en bevoegdheden zijn daarbij duidelijk belegd.	Deels voldaan. Ten behoeve van een goede samenwerking zijn er twee overleggen met externe partners: het Breakpointoverleg en het Justitieel casus overleg. Beide overleggen richten zich op casuïstiek en zijn sterk uitvoeringsgericht. In de praktijk ervaren betrokkenen erg veel overlap en weinig slagvaardigheid. Op beleidsniveau vindt samenwerking met externe partners eigenlijk alleen op bestuurlijk niveau plaats, niet op het niveau van de uitvoerend jongerenwerkers. Vanwege die laatste twee aspecten oordeelt de Rekenkamer deels voldaan.

Slagvaardigheid/aanpassingsvermogen	
<p>De gemeente Lelystad laat het jongerenwerk voldoende ruimte om adequaat en snel te reageren op maatschappelijke ontwikkelingen.</p>	<p>Deels voldaan. Jaarlijks worden prestatieafspraken gemaakt met de instellingen. Deze kunnen ook tussentijds worden bijgesteld. In de afspraken voor het ambulante jongerenwerk is bovendien voldoende vrijheid voor de jongerenwerker om adequaat en snel te reageren. De prestatieafspraken die zich richten op het openhouden van lokalen, perkt de ruimte om snel te reageren wellicht weer wat in. Het zorgt er immers voor dat de jongerenwerkers verplicht worden in te zetten op het lokaal, ook als er eigenlijk meer behoefte zou zijn aan ambulante jongerenwerk.</p>

5 UITVOERING JONGERENWERK

De Rekenkamer Lelystad heeft ervoor gekozen om de uitvoering van het jongerenwerk te beschrijven en beoordelen op basis van een casus. De Rekenkamer heeft hiertoe het jongerenlokaal De Bever in de Waterwijk geselecteerd. Dit jongerenlokaal wordt geëxploiteerd door Stichting 3D. Voor deze casus is gesproken met twee jongerenwerkers, met tien jongeren en met de wijkconsulent en de wijkagent in de Waterwijk.

5.1 Jongerenwerk in de Waterwijk

De Waterwijk is een wijk met 11.580 bewoners³⁸. In de wijk is volgens de wijkagent in bovengemiddelde mate sprake van Multi-problematiek. Er zijn relatief veel inwoners uit lagere sociale klassen.

Het jongerenwerk in de Waterwijk bestaat uit locatiegebonden jongerenwerk en ambulant jongerenwerk. Het locatiegebonden jongerenwerk vindt plaats in De Bever, een klein lokaal om de hoek bij het buurtcentrum. Het lokaal is twee avonden en één middag per week geopend. Vanuit het lokaal worden ook activiteiten georganiseerd zoals een Dansgroep of meidenwerk. Daarnaast is er ambulant jongerenwerk. De functie van ambulant jongerenwerker is enige tijd vacant geweest. Ook is het verloop hoog geweest. Sinds december 2008 is de functie van ambulant jongerenwerker weer ingevuld.

Naast het jongerenwerk is er vanuit de gemeente een wijkconsulent die zich met de Waterwijk bezighoudt. Deze wijkconsulent werkt vanuit wijkpost. In de wijkpost is ook de wijkagent regelmatig te vinden. De wijkagent werkt sinds drie jaar in de Waterwijk en vervult deze functie voor zowel de Waterwijk als de Landerijen (een aanpalende wijk).

5.2 Maatwerk

In het prestatiecontract met 3D zijn afspraken gemaakt over de openingstijden van De Bever. Deze dienen gestructureerd te zijn. Staat beschreven welk bereik De Bever dient te halen: wekelijks minimaal 25 verschillende jongeren per week per lokaal. Met “bereik” wordt bedoeld: het aantal jongeren dat in het lokaal aanwezig is. Daarnaast dienen er activiteiten te worden georganiseerd, waaraan 4 tot 20 of 40 tot 50 jongeren deelnemen per activiteit. Er dient een voorjaars-, zomer-, najaars- en kerstprogramma te worden georganiseerd³⁹.

³⁸ Cijfer is afkomstig uit bijlage A van WOP Zuidoost en is een inwoneraantal voor de Waterwijk en Landerijen gezamenlijk. WOP ZO, pag. 32.

³⁹ Uitvoeringsovereenkomst budgetsubsidie 2009. Bij subsidiebeschikking met kenmerk B08-113415. Gemeente Lelystad en stichting 3D. Versie 1 oktober 2008. pp. 19. Het organiseren van

Tabel 6.2.1 bevat een overzicht van de prestatieafspraken gericht op de Waterwijk. De invulling van deze activiteiten is aan de stichting 3D zelf.

Tabel 6.2.1: prestatieafspraken Jongerenwerk Waterwijk⁴⁰

Jongerenwerk	Prestatieafpraak
De Bever (locatiegebonden)	36 weken per jaar open
	wekelijks minimaal verschillende 25 jongeren
Ambulant	10 trajecten per jaar ⁴¹
Activiteiten	20 per jaar, waaraan 4 tot 20 of 40 tot 50 jongeren deelnemen
	organiseren van een voorjaars-, zomers-, najaars- en kerstprogramma ⁴²

Jongerenwerkers geven aan, dat de openingstijden van het Jongerenlokaal bewust zo strikt zijn. Zo weten jongeren wat ze kunnen verwachten. In de praktijk betekent dit - zo gaven geïnterviewden aan - dat De Bever iedere keer om 15:30 opengaat. Andere betrokkenen gaven aan, dat het lokaal in de afgelopen jaren niet structureel op dezelfde tijdstippen open was.

Uit het jaarverslag van Stichting 3D over 2007 blijkt dat ten aanzien van De Bever niet alle prestatieafspraken gehaald zijn (zie ook tabel 6.2.2). De cijfers van 2008 waren ten tijde van de uitvoering van dit onderzoek nog niet beschikbaar.

Tabel 6.2.2: Gerealiseerde prestatieafspraken De Bever 2007⁴³

	Jongerenwerk	Prestatieafpraak	Gerealiseerd
De Bever	Activiteit (zie ook tabel 6.3)	80	42
	Inloop (dagdelen)	160	168, met een gemiddeld bereik van 11.
	Toeleiding	5	2
Bos – Waterwijk	Buurtverkenningen (aantal dagdelen)	Geen prestatie	23

Het voorjaars-, zomer-, najaars- en kerstprogramma wordt door de 4 lokalen in gezamenlijkheid uitgevoerd, zo staat opgenomen in de Uitvoeringsovereenkomst budgetsubsidie 2009, pag. 8.

⁴⁰ Uitvoeringsovereenkomst budgetsubsidie 2009. Bij subsidiebeschikking met kenmerk B08-113415. Gemeente Lelystad en stichting 3D. Versie 1 oktober 2008. pag. 19.

⁴¹ Zoals in paragraaf 5.2.b toegelicht is, wordt in de uitvoeringsovereenkomst niet nader toegelicht wat er met traject bedoeld wordt. Uit interviews met betrokken jongerenwerkers werd duidelijk dat trajecten doorverwijzingen van probleemjongeren betreft.

⁴² Hetzelfde geldt voor 2007. In het jaarverslag 2007 staat te lezen wat er in het kader van die programma's is uitgevoerd.

⁴³ Bijlage inhoudelijk jaarverslag 2007, cijfermatig overzicht, stichting 3D, pag. 9.

In tabel 6.2.3 wordt een overzicht gegeven van de verschillende activiteiten die stichting 3D in De Bever heeft georganiseerd.

Tabel 6.2.3: Gerealiseerde activiteiten De Bever 2007⁴⁴

Activiteit	Aantal	Gemiddeld bereik
Dansen	11	9
Girls only	5	10
Jonge moeders	19	5
Toernooiweek	7	10
Totaal	42	

In het jaarverslag van stichting 3D wordt dus gerapporteerd over de al dan niet gehaalde prestatieafspraken. Daarnaast wordt er in het jaarverslag ingegaan op ontwikkelingen binnen de organisatie ingegaan. In het jaarverslag wordt geen koppeling gemaakt tussen de gemaakte prestatieafspraken en de doelstellingen die de gemeente daarmee nastreeft. Die koppeling is echter ook in de budgetovereenkomst niet expliciet gemaakt.

In de Programmarekening 2008 van de gemeente wordt alleen in de programmaliijn *Aantrekkelijke stad* (en niet in de programmaliijnen *Vroegsignalering* of *Vergroten ontwikkelingskansen*) gerefereerd aan het jongerenwerk.

Binnen de programmaliijn *Aantrekkelijke stad* luidt de verantwoording over het jongerenwerk:

“Het ambulante jongerenwerk is uitgebreid. Daarmee is een stedelijk dekkend activiteitenaanbod gerealiseerd. Het jaarlijkse dansevenement Dancetour, is ondanks het matige weer succesvol verlopen en door ca. 5.000 mensen bezocht (dat is evenveel als in 2007). En tenslotte was in 2008 ook het jongerendebat “Speak Up” weer een groot succes”⁴⁵.

Een koppeling tussen de prestaties van het jongerenwerk en het bereiken van de gemeentelijke doelstellingen wordt ook in de gemeentelijke verantwoording dus slechts summier gelegd.

⁴⁴ Bijlage inhoudelijk jaarverslag 2007, cijfermatig overzicht, stichting 3D, pp. 10.

⁴⁵ Programmarekening 2008, pag. 17.

5.2.a. Activiteiten versus De Bever

Jongerenlokaal De Bever in de Waterwijk

komen. Ook jongeren zelf gaven aan dat zij, als zij iets willen organiseren, bij de jongerenwerkers terecht kunnen.

De jongerenwerkers van Stichting 3D geven aan bij de organisatie van activiteiten nadrukkelijk naar de wensen van jongeren te luisteren. Daarnaast is voornamelijk het faciliteren van jongeren belangrijk. Als de jongeren iets willen organiseren, bijvoorbeeld tafeltennissen, dan zal de jongerenwerker dat faciliteren.

Jongeren moeten zelf met ideeën

De wijkconsulent gaf aan, dat er vanuit wijkgericht werken budget beschikbaar is voor het organiseren van activiteiten in de wijk. Ook de jongerenwerker zou daarvoor activiteiten aanspraak op kunnen maken. In de praktijk gebeurt dit echter weinig, aldus de wijkconsulent.

Andere betrokkenen - zoals wijkagent en wijkconsulent - geven aan, dat het jongerenwerk in de Waterwijk onvoldoende in staat is om op de wensen van de jongeren in te spelen. Het jongerenwerk is in hun ogen sterk aanbodgericht. Voor een belangrijk deel is dit volgens hen te wijten aan de afspraak met de gemeente om het jongerenlokaal open te houden. Ook heeft het lange tijd ontbroken aan een ambulante jongerenwerker en is die functie in korte tijd door verschillende mensen vervuld. Als gevolg hiervan heeft de focus volgens de geïnterviewden teveel op het jongerenlokaal gelegen.

De huidige jongerenwerker geeft aan het jongerenlokaal een prettige basis te vinden, vanuit waar hij te werk kan gaan. Op die manier weten de jongeren waar ze hem kunnen vinden.

Bij het bezoek aan de Bever blijkt, dat er voornamelijk jongere jeugd is die gebruik maakt van het jongerenlokaal. Uit het gesprek met de wijkagent en de wijkconsulent blijkt ook dat De Bever voornamelijk 13 en 14-jarigen trekt die niet de primaire doelgroep van het jongerenwerk vormen. Uit het gemeentelijk beleid en de uitvoeringsovereenkomst is immers duidelijk geworden dat de gemeente zich richt op jongeren tot 23. De jongerenwerkers zijn zich hiervan bewust, maar geven aan dat deze groep nu binnen is en dat ervaren zij ook als een winst. Deze groep hebben zij dan voor de toekomst in beeld.

5.2.b. Voetballen in de Boswijk

In de Waterwijk zelf worden door stichting 3D geen reguliere activiteiten georganiseerd. In samenwerking met de jongerenwerker kunnen er wel incidentele activiteiten worden opgezet. Voor een bezoek aan een activiteit gaan

we mee naar een wekelijks voetbalactiviteit in sportzaal de Horst in de aan de Waterwijk grenzende wijk Boswijk. Omdat deze activiteit in de aanpalende wijk wordt georganiseerd, komen er volgens de jongerenwerkers ook jongeren uit de Waterwijk op af. Uit het bezoek blijkt dat de activiteiten van 3D goed worden gewaardeerd. Op woensdagmiddag om 16.30 uur komt een groep van zo'n 30 tot 40 jongeren samen om te zaalvoetballen. Er wordt niet geregistreerd waar deze jongeren vandaan komen. In hoeverre de jongeren ook uit de Waterwijk komen is ons onduidelijk.

Voetballen in De Horst, Boswijk

De jongerenwerkers kennen de jongeren die aanwezig zijn. De jongeren zelf geven over het algemeen aan het voetballen erg leuk te vinden. Wanneer er een andere activiteit zou worden georganiseerd, zouden zij niet komen. Een aantal jongeren is minder enthousiast over de activiteit, maar komt er vooral om vrienden te ontmoeten. Eén aanwezige jongere komt omdat hij een afspraak heeft met

de jongerenwerker om elke week aanwezig te zijn. Verder geven de jongeren aan dat wanneer zij een idee hebben voor een activiteit het mogelijk is om dit te organiseren in samenwerking met de jongerenwerkers. Eén jongere is van plan om als vrijwilliger actief te worden voor 3D gedurende de zomer maanden.

5.3 Integrale aanpak

5.3.a. Breakpoint en scenario-overleg niet effectief

Zoals benoemd in paragraaf 5.2 vindt de samenwerking tussen de verschillende partners die betrokken zijn bij het jongerenwerk plaats via het Breakpointoverleg en scenario-overleg. Juist in de Waterwijk wordt het Breakpointoverleg door betrokken samenwerkingspartners als niet effectief ervaren. Men is van mening dat Breakpoint uit teveel gesprekspartners bestaat en dat het Breakpointoverleg te weinig gericht is op signalering en preventie. Hierdoor zou er teveel overlap zijn tussen Breakpoint en het scenario-overleg. Dit laatste is volgens de wijkagent en wijkconsulent een direct gevolg van het gebrek aan een goede ambulant jongerenwerker in de Waterwijk. Door het verloop en de focus van de gemeente op het jongerenlokaal was de functie van ambulant jongerenwerker de afgelopen jaren niet goed ingevuld. Juist de ambulant jongerenwerker vervult echter een belangrijke rol als het gaat om signalering en preventie, waarin de relatie die jongerenwerkers met de jongeren opbouwen een cruciale rol speelt. Vandaar ook dat er vooral door de wijkagent een groot belang wordt gehecht aan een goede ambulant jongerenwerker die ook daadwerkelijk op straat te vinden is.

5.3.b. Samenwerking op wijkniveau verloopt informeel

In de Waterwijk vindt de samenwerking niet alleen plaats via Breakpoint of het scenario-overleg, maar ook door informele contacten tussen betrokken medewerkers. De Bever zit om de hoek bij de wijkpost, waar ook de wijkconsulent en de wijkagent te vinden zijn. Dat zorgt er voor dat de informele contacten goed zijn. Er is geen sprake van reguliere overlegmomenten, wel weten zij elkaar goed te vinden. Op het moment dat er bij de politie een melding binnenkomt, wordt dit ook aan de jongerenwerker doorgegeven. Meestal gebeurt dit op het moment dat er sprake is van hinderlijk gedrag.

Daarnaast geven geïnterviewden aan dat er, naast het scenario-overleg, ook informeel regelmatig contact is met de coördinator veelplegers van de politie. Dat geldt zowel voor de wijkagent als voor de jongerenwerker. Als er iets speelt met een jongere uit de Waterwijk, informeert de coördinator de jongerenwerker. De jongerenwerker gaat vervolgens de straat op en probeert met die jongere in contact te komen. Tenslotte gaven geïnterviewden aan dat ook scholen de jongerenwerker inmiddels weten te vinden.

5.4 Slagvaardigheid

Voor een belangrijk deel vindt het jongerenwerk in de Waterwijk plaats vanuit het jongerenlokaal. Daarnaast is er een ambulante jongerenwerker. Zoals gezegd heeft stichting 3D de afgelopen jaren moeite gehad met het invullen van de functie van ambulante jongerenwerker in de Waterwijk. De wijkagent en de wijkconsulent gaven aan dat, als gevolg hiervan, de het jongerenwerk in de Waterwijk te reactief was. De signalerende en preventieve functie die de ambulante jongerenwerker zou moeten vervullen, werd niet goed ingevuld.

Sinds december 2008 is er wel weer een ambulante jongerenwerker in de Waterwijk aan het werk. Deze jongerenwerker geeft aan voldoende vrijheid te hebben om zelf te kunnen handelen en in te springen op de situatie. Hij moet een aantal activiteiten en doorgeleidingen per jaar halen, maar die heeft hij al gehaald. Hij is in de eerste maanden in de Waterwijk veel de straat op gegaan en bewust aan de slag gegaan met het opbouwen van een relatie met de jongeren. Om die reden hecht de ambulante jongerenwerker ook aan het jongerenlokaal. Het is een basis van waaruit hij te werk kan gaan, bovendien is het een plek waar jongeren hem kunnen vinden.

Een mooi voorbeeld van de slagvaardigheid van het jongerenwerk is een recente interventie van jongerenwerker en wijkagent bij de Waterwijk Soldiers. De Waterwijk Soldiers zijn een groep jonge jongens, die dreigden te ontsporen. Gezamenlijk hebben de wijkagent en de jongerenwerker een interventie opgezet, waarbij onder anderen ook ouders en justitie betrokken werden. Op die manier is voorkomen dat veel van die jongeren verder criminaliseerden.

5.5 *Jongerenwerk in Waterwijk vooral reactief*

Samenvattend kan gezegd worden dat in de organisatie en uitvoering van het jongerenwerk de focus voornamelijk ligt op probleemjongeren. Daarover vindt afstemming plaats tussen de jongerenwerkers in de Waterwijk en bijvoorbeeld de wijkagent en de wijkconsulent over jongeren. Het jongerenwerk vervult een taak als het gaat om vrijetijdsbesteding en richten zich daarmee op de jongeren die geen andere vrijetijdsbesteding hebben. Tevens richten ze zich in het bijzonder op de risicojongeren. Uit de verantwoordingsinformatie van stichting 3D kan niet worden afgeleid of ze deze jongeren ook daadwerkelijk bereiken: er wordt geregistreerd hoeveel jongeren er bij de verschillende lokalen en activiteiten aanwezig zijn, in hoeverre dit nu risicojongeren zijn is uit de registraties niet af te leiden. Jongerenwerkers zelf gaven aan vooral met risicojongeren te werken. Ook gaven zij aan dat er op dit moment in het bijzonder vier groepen jongeren in beeld zijn in de Waterwijk. Drie van die groepen komen al binnen in De Bever, de vierde groep nog niet.

Door de wijkagent en wijkconsulent werd aangegeven dat een goed jongerenwerk en de signalerende en preventieve functie die daar vanuit gaat, staat of valt met een goede ambulante jongerenwerker. Om de jongeren in een wijk in beeld te krijgen, moet je de straat op. Door het grote verloop binnen vooral de ambulante jongerenwerkers in combinatie met de focus van de gemeente op het openhouden van het jongerenlokaal is er in de Waterwijk te weinig sprake geweest van ambulante jongerenwerk. Als gevolg daarvan is ook de signalerende en preventieve functie onvoldoende geweest en was het jongerenwerk in de Waterwijk te reactief. Hoe zich dit met de nieuwe jongerenwerker gaat ontwikkelen, moet de toekomst uitwijzen.

De focus voor voornamelijk de risicojongeren is een focus die, weliswaar impliciet, aansluit op het Lelystadse jongerenbeleid. De praktijk laat echter ook zien dat er een verschuiving heeft plaatsgevonden van de insteek die op beleidsniveau gekozen is, namelijk preventie, naar de praktijk in de Waterwijk waarbij het Jongerenwerk voornamelijk reactief optreedt, op het moment dat zich al problemen dreigen voor te doen.

5.6 Bevindingen uitvoering jongerenwerk

Tabel 6.6.1 - Toetsing uitvoering van het jongerenwerk aan de normen	
Maatwerk	
Het jongerenwerk bereikt de beoogde (doel)groepen van jongeren.	Deels voldaan De voetbalactiviteit lijkt de beoogde doelgroep te bereiken, in De Bever komen echter vooral jongere jongeren, die in eerste instantie niet tot de doelgroep behoren. In hoeverre de ambulante jongerenwerker nu de beoogde doelgroep bereikt is nog moeilijk te beoordelen, omdat hij nog maar zo kort in dienst is. Daarnaast is het zo dat stichting 3D wel registreert hoeveel jongeren er komen, maar niet wie dit zijn (en of ze tot de doelgroep behoren).
De activiteiten van jongerenwerk voorzien in behoeften van jongeren.	Deels voldaan. Over de voetbalactiviteit en ook over de jongerenwerkers zelf zijn de jongeren erg enthousiast. Tegelijkertijd geven wijkagent en wijkconsulent aan dat het jongerenwerk teveel op het jongerenlokaal gericht is.
Integrale aanpak	
Externe samenwerkingspartners en jongeren zelf ervaren een goede samenwerking tussen betrokken partijen in (de uitvoering van) het jongerenbeleid.	Deels voldaan. Er is sprake van structureel overleg in het zogenaamde Breakpointoverleg. Dit overleg wordt door betrokkenen samenwerkingspartners echter niet erg positief ervaren, door de vele partijen die aan tafel zitten en doordat de casuïstiek die besproken wordt, vaak al bekend is. Het directe contact tussen betrokken medewerkers onderling wordt wel als prettig ervaren (naast het Breakpointoverleg heeft de jongerenwerker ook direct contact met zowel met de wijkagent als met de coördinator veelplegers of scholen).
Externe samenwerkingspartners en jongeren zelf ervaren geen tegenstrijdigheid in (de uitvoering van) het jongerenbeleid.	Niet voldaan. Externe partners, voornamelijk wijkagent en wijkconsulent, oordelen niet positief op de keuze van de gemeente om in te zetten op het jongerenlokaal. In hun ogen moet het jongerenwerk meer op straat gebeuren. Ook de jongerenwerkers zelf realiseren zich dat ze met het jongerenlokaal niet de beoogde doelgroep bereiken.
Slagvaardigheid/aanpassingsvermogen	
Betrokkenen zijn van mening dat de gemeente en / of het jongerenwerk voldoende alert zijn op veranderingen in de gemeenschap.	Deels voldaan. Wijkconsulent en wijkagent zijn kritisch op dit punt, in het bijzonder vanwege grote verloop van ambulante jongerenwerkers in de Waterwijk. Jongerenwerkers zelf geven aan door veel op straat te zijn, goed te weten wat er speelt.
Betrokkenen zijn van mening dat de gemeente en / of het jongerenwerk voldoende actief	Deels voldaan. De ambulante jongerenwerker geeft aan veel vrijheid te hebben om op veranderingen en ontwikkelingen in te springen.

<p>bijsturen op veranderingen in de gemeenschap.</p>	<p>Wijkconsulent en wijkagent waarschuwen echter ook dat een goed jongerenwerk, juist om op die ontwikkelingen in te springen, sterk afhankelijk is van (het enthousiasme van) een goede ambulante jongerenwerker. Dat hierin in de Waterwijk de afgelopen jaren veel verloop is geweest, heeft het jongerenwerk geen goed gedaan en bemoeilijkt ook de mogelijkheden om actief op veranderingen in te spelen. De toekomst moet uitwijzen hoe de nieuwe jongerenwerker hiertoe in staat zal zijn.</p>
<p>Algemeen</p>	
<p>De activiteiten van jongerenwerk dragen aantoonbaar bij aan de doelstellingen van het jongerenbeleid (zoals vorming van jongeren, in beeld houden van jongeren en tegengaan van overlast).</p>	<p>Deels voldaan. Hoewel impliciet, kent het beleid een focus op probleem- en risicojongeren. Die focus is ook in de praktijk zichtbaar. De sterke preventieve insteek van het beleid, lijkt in de praktijk wat minder tot uiting te komen, omdat het jongerenwerk als reactief wordt ervaren. Dit als gevolg van de prestatieafspraken t.a.v. het jongerenlokaal en het tekort aan ambulante jongerenwerk.</p>

BIJLAGE 1: GEÏNTERVIEWDE PERSONEN

Geïnterviewde personen		
Datum	Naam	Functie
16 februari 2009	dhr. Broekhuis	Beleidsmaker voor Jeugd- en Jongerenwerk en sociale veiligheid
15 april 2009	dhr. Arslan dhr. Wiersma	Wijkconsulent Waterwijk Wijkagent Waterwijk
15 april 2009	dhr. Feijen dhr. Beikzadeh dhr. Van der Ark	Coördinator Jongerenwerk stichting 3D Jongerenwerker Jongerenwerker
23 april 2009	dhr. De Kok dhr. De Jager dhr. Broekhuis	Portefeuillehouder Doelgroepen Portefeuillehouder Onderwijs Beleidsmaker voor Jeugd- en Jongerenwerk en sociale veiligheid
26 mei 2009	dhr. Dekker dhr. Langereis	Directeur stichting 3D Staffunctionaris jongerenwerk

BIJLAGE 2: GERAADPLEEGDE BRONNEN**Geraadpleegde documenten**

- Jongerenprofiel Lelystad, ABF Research;
- Collegeprogramma 2006 – 2010;
- Programmabegroting 2009;
- Beleidsprogramma Integraal Jeugdbeleid, Lelystad 2002-2005;
- Naar een effectiever jeugdbeleid, herijking van het programma Jeugd Voorop 2007-2010;
- Wijkontwikkelingsplan Lelystad Zuidoost. Samen aan de slag, april 2009;
- Uitvoeringsovereenkomst budgetsubsidie 2009, gemeente Lelystad en stichting 3D, versie 1 oktober 2008;
- Jaarverslag 2007 inclusief cijfermatige bijlage, stichting 3D;
- Jaarbericht 2007, stichting 3D.

BIJLAGE 3: JEUGD EN JONGERENPROFIEL

Deze bijlage is als separate bijlage bij de rapportage gevoegd.

Jongerenmonitor Lelystad

1. Inleiding

Jongerenbeleid: een complex beleidsveld

Het jongerenbeleid is een complex beleidsveld, waarbij het vaak lastig is om een heldere relatie te leggen tussen de inspanningen en investeringen die gemeenten op dit terrein plegen en de (zichtbare) resultaten die dat oplevert. Enkele oorzaken voor deze ondoorzichtige relatie tussen beleidsinzet en –resultaten zijn:

- niets is zo veranderlijk als de jongerencultuur. Activiteiten en interesses van jongeren veranderen snel, en dat betekent dat het jongerenbeleid daar op in moet spelen, wil het effectief zijn. Bovendien bestaan er relatief grote verschillen tussen leeftijdsgroepen en jongens/meisjes als het gaat om interesses en ontwikkeling.
- het beleidsveld is integraal van karakter: effectief jongerenbeleid raakt aan het onderwijsbeleid van de gemeente, sport en recreatie, en (veelal ook) thema's als wijkgericht werken en integrale veiligheid. Dit laatste is vooral aan de orde als het gaat om overlast van jongeren. Het is dus van belang om te zien hoe een gemeente dit beleid heeft ingericht.
- voor de uitvoering van beleid is de gemeente afhankelijk van andere maatschappelijke actoren. Denk daarbij aan welzijnsorganisaties, scholen, sportverenigingen en de provincie. Dit vraagt een goede organisatie, taakverdeling en coördinatie in de uitvoering van beleid. Het is dus niet verwonderlijk dat sommige gemeenten inmiddels opteren voor een aparte wethouder jeugdbeleid, zodat de bestuurlijke coördinatie en verantwoordelijkheid in ieder geval eenduidig is belegd. Overigens lost dit niet in alle gevallen het probleem op.
- jongerenbeleid dient zeer uiteenlopende doelen, zoals het terugdringen van overlast door jongeren, maar ook zelfontplooiing en vorming van jongeren.

Jongerenbeleid als object van rekenkameronderzoek

Jeugd/jongeren vormen al jaren en in toenemende een belangrijk thema in het maatschappelijke debat. Gezien het aandeel in de bevolking is dat ook niet zo vreemd. Circa een derde van de Nederlandse bevolking is jonger dan 25 jaar. Bovendien maakt deze bevolkingscategorie een ontwikkelingsproces naar volwassenheid door waarin zich cruciale overgangen voordoen – zoals van gezinssituatie naar school en van school naar werk. Welke specifieke doelen stelt uw gemeente zich op het terrein van jongerenbeleid? Zijn deze doelen goed onderbouwd en is de beleidsinzet door goed op afgestemd? Wat draagt het gemeentelijk jongerenbeleid in uw gemeente bij aan de gewenste zelfontplooiing door jongeren of het beperken van overlast door jongeren?

Deze vragen staan centraal in het DoeMee-onderzoek naar jongerenbeleid.

Dit rapport geeft een overzicht van de gemeente **Lelystad** aan de hand van diverse gegevens **over jongeren**. Om een goed beeld te krijgen wordt, waar mogelijk, de gemeente vergeleken met andere gebieden. Er is daarbij gekozen voor een drietal relevante vergelijkingen, te weten met:

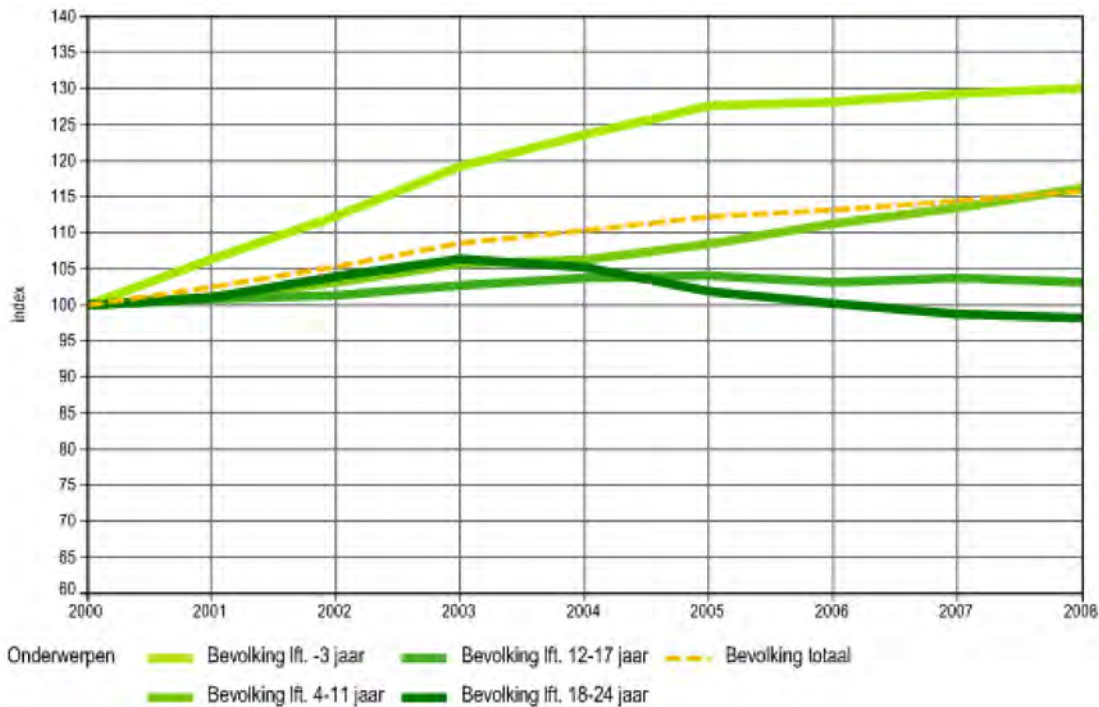
- het gemiddelde voor alle gemeenten die in dezelfde gemeentegrootte vallen als **Lelystad**, te weten **Gemeente grootteklasse 60.000-<80.000 inw.**
- het gemiddelde voor alle gemeenten die in dezelfde provincie vallen als **Lelystad**, te weten **Provincie Flevoland**
- het gemiddelde voor alle gemeenten in heel **Nederland**

2. Demografie

Tabel: Ontwikkeling van de bevolking totaal en enkele leeftijdsklassen, Lelystad

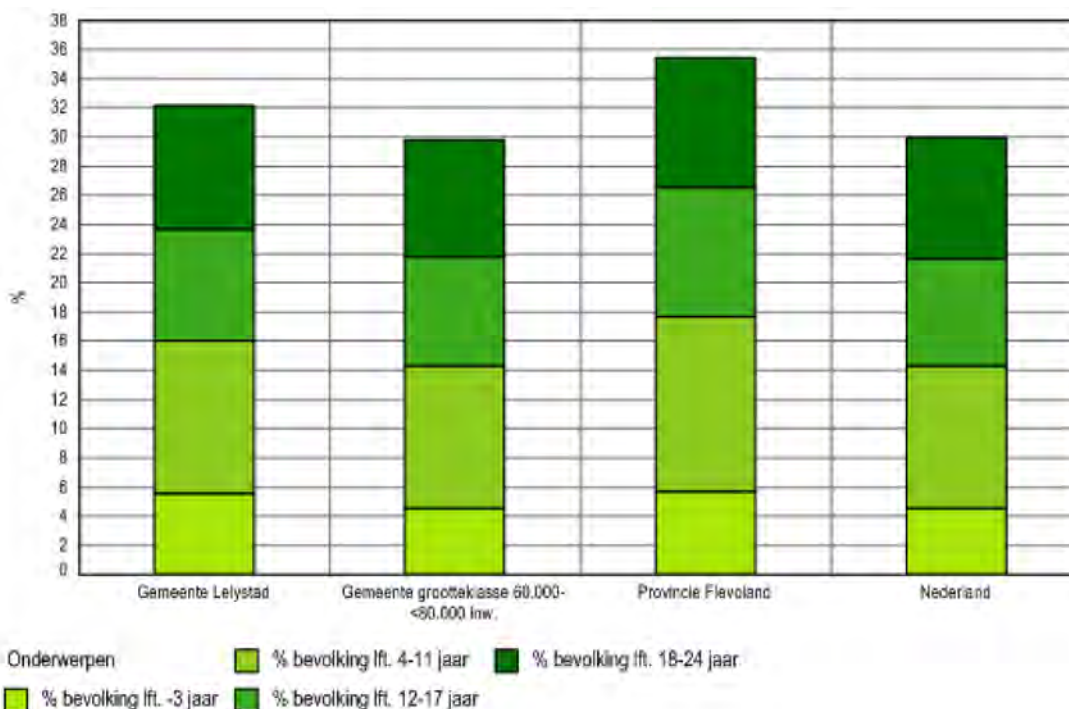
	2000	2005	2006	2007	2008
Bevolking totaal	63.098	70.860	71.447	72.252	73.063
Bevolking lft. -3 jaar	3.107	3.966	3.983	4.018	4.039
Bevolking lft. 4-11 jaar	6.613	7.175	7.358	7.506	7.684
Bevolking lft. 12-17 jaar	5.389	5.609	5.555	5.593	5.555
Bevolking lft. 18-24 jaar	6.356	6.479	6.366	6.273	6.241

Figuur: Ontwikkeling jongeren naar 4 leeftijdsklassen, Lelystad

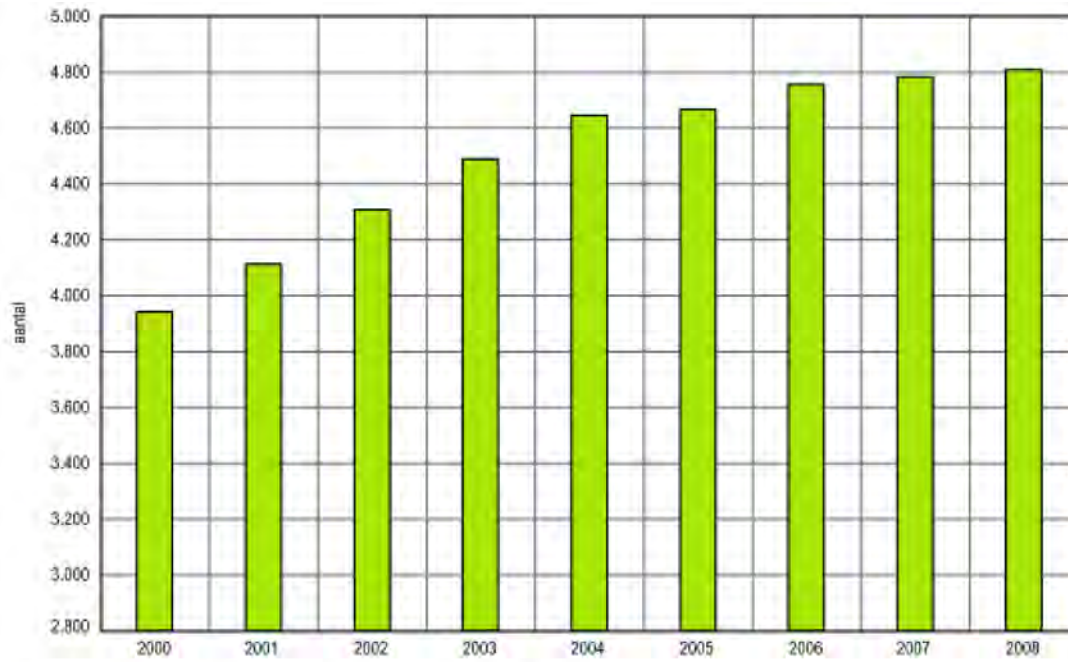

Bron: CBS - Bevolkingsstatistiek, bewerking ABF Research

Figuur: Aandeel jongeren (als % vd totale bevolking) in 4 leeftijdsklassen, Lelystad, 2008

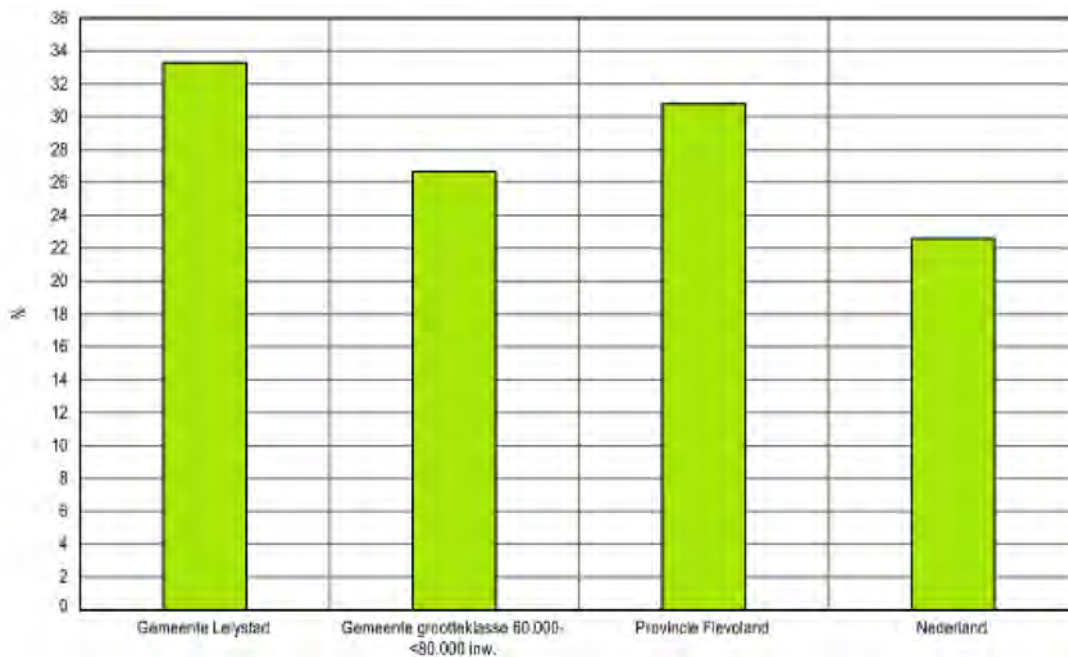

Bron: CBS - Bevolkingsstatistiek, bewerking ABF Research

Figuur: Ontwikkeling aantal allochtone jongeren, Lelystad

Onderwerpen ■ 1e & 2e generatie allochtonen totaal (-14 jaar)

Bron: CBS - Bevolkingsstatistiek, bewerking ABF Research

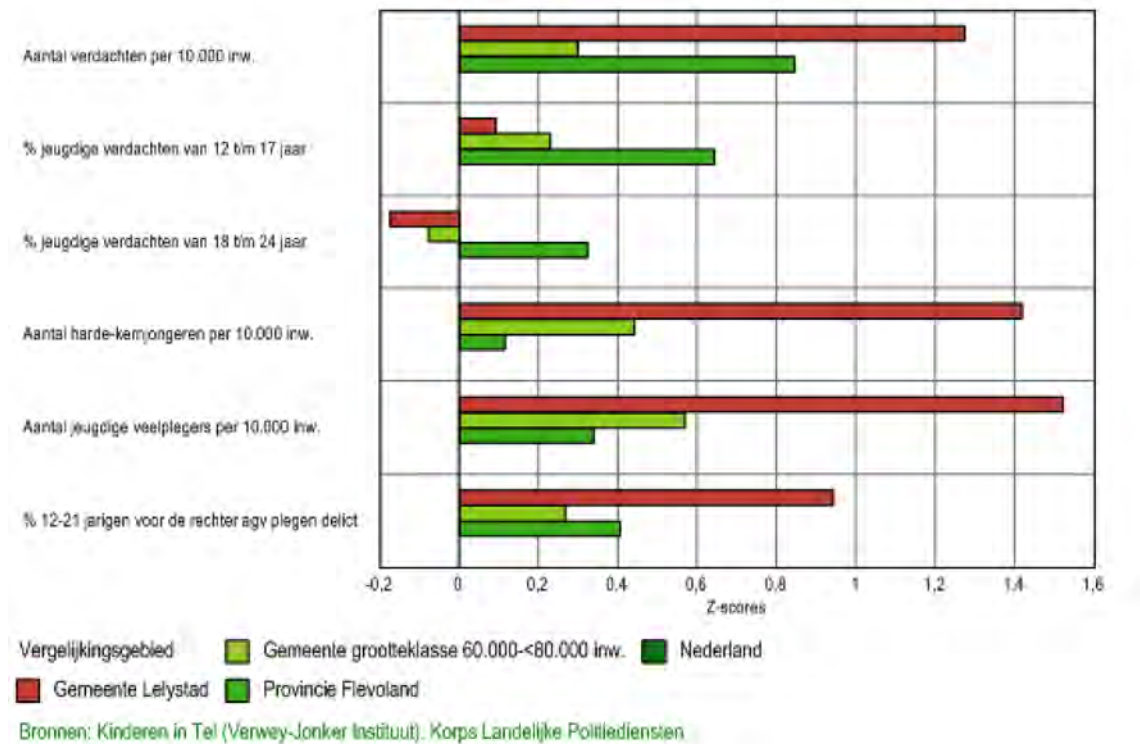
Figuur: Aandeel allochtone jongeren (als % van de het totale aantal jongeren), Lelystad, 2008

Onderwerpen ■ % 1e & 2e generatie allochtonen totaal (-14 jaar)

Bron: CBS - Bevolkingsstatistiek, bewerking ABF Research

3. Leefbaarheid en veiligheid

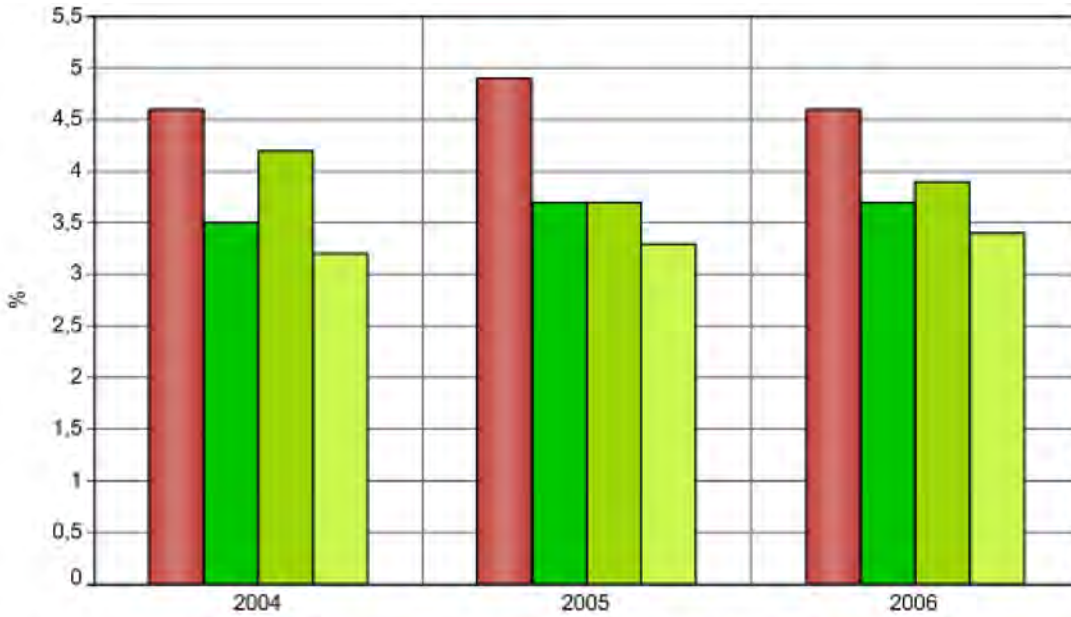
Figuur: Enkele leefbaarheid- en veiligheidskenmerken (z-scores*), Lelystad, 2006

* De z-score is een maat die de afwijking aangeeft ten opzichte van het Nederlandse gemiddelde. Bij een z-score van 0 komt de waarde overeen met het Nederlands gemiddelde, bij een positieve z-score is de waarde hoger dan het Nederlands gemiddeld, is de waarde lager dan het Nederlands gemiddelde dan is de z-score negatief.

-vervolg Leefbaarheid -

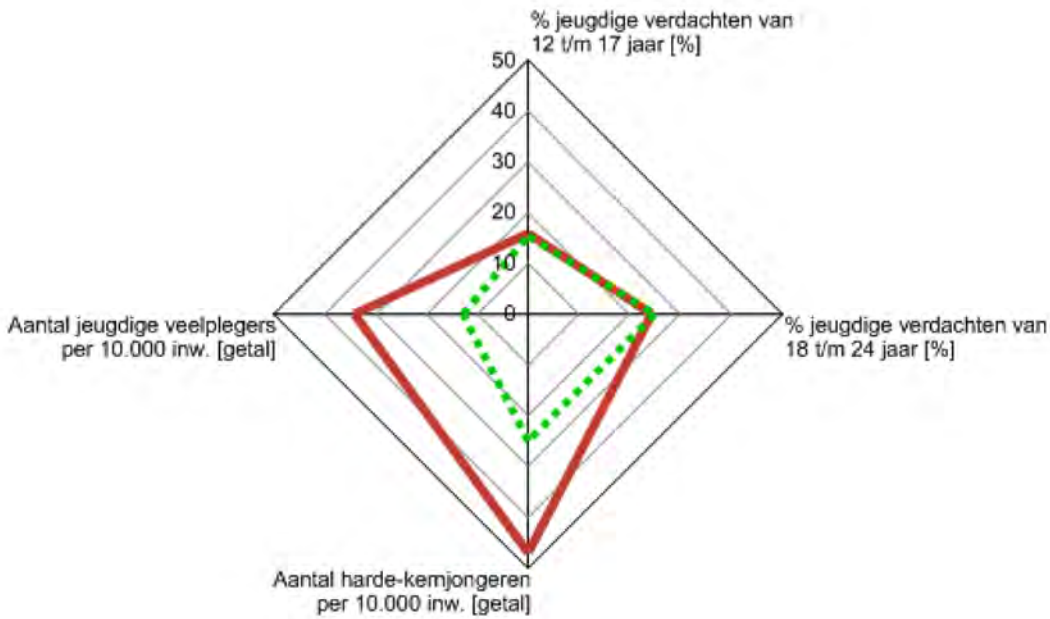
Figuur: Ontwikkeling van het % 12-21 jarigen dat voor de rechter is verschenen als gevolg van het plegen van een delict, Lelystad, 2004

Vergelijkingsgebied ■ Gemeente grootteklasse 60.000-<80.000 inw. ■ Nederland
■ Gemeente Lelystad ■ Provincie Flevoland

Bron: Kinderen in Tel (Verwey-Jonker Instituut)

Figuur: Jeugdige verdachten (12-17 en 18-24 jaar), harde-kernjongeren en jeugdige veelplegers, Lelystad, 2006

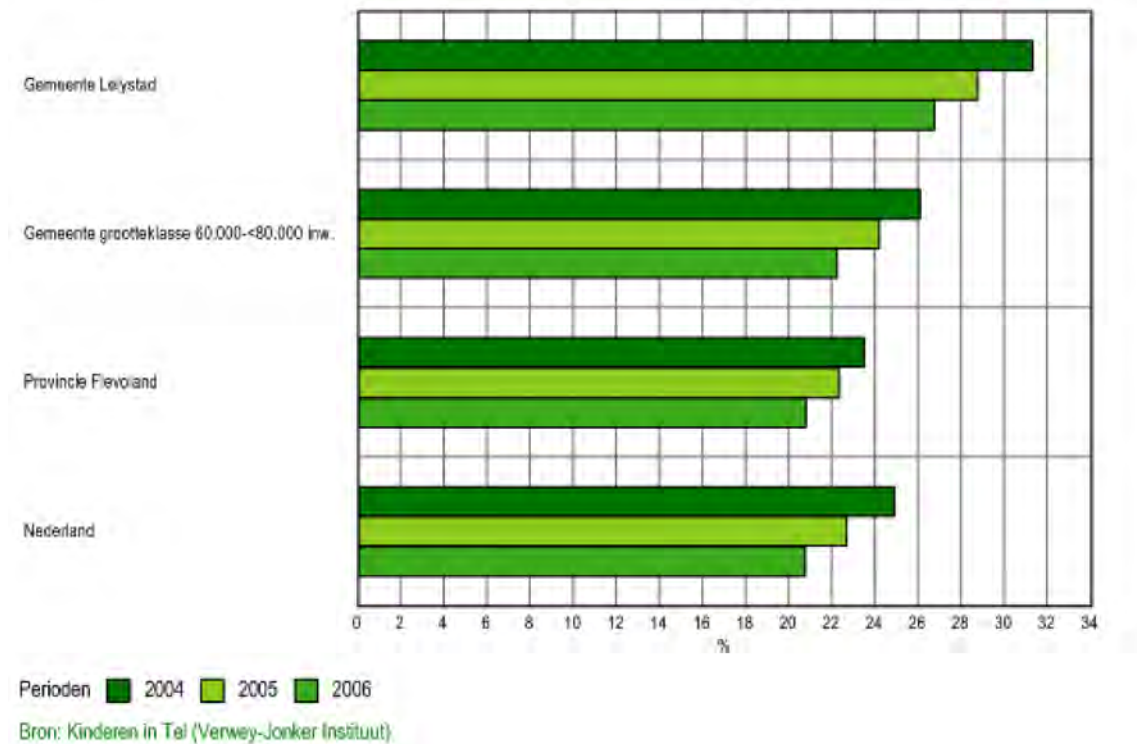

Vergelijkingsgebied — Gemeente Lelystad ... Nederland

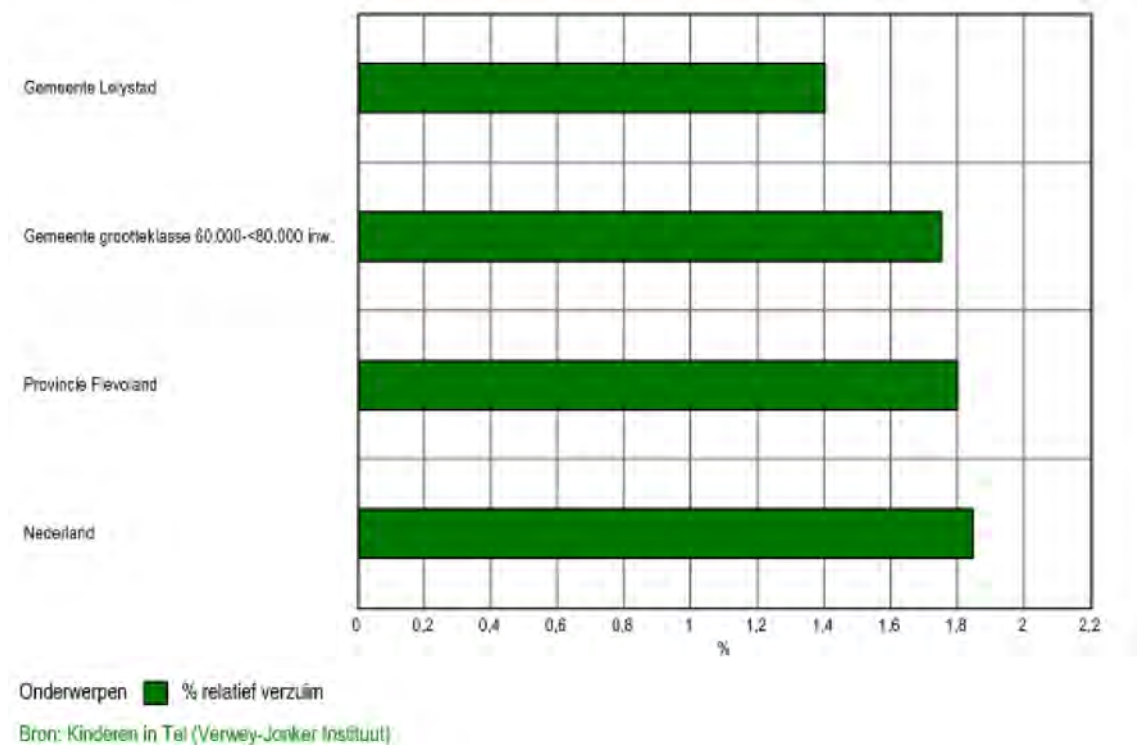
Bron: Korps Landelijke Politiediensten

4. Onderwijs

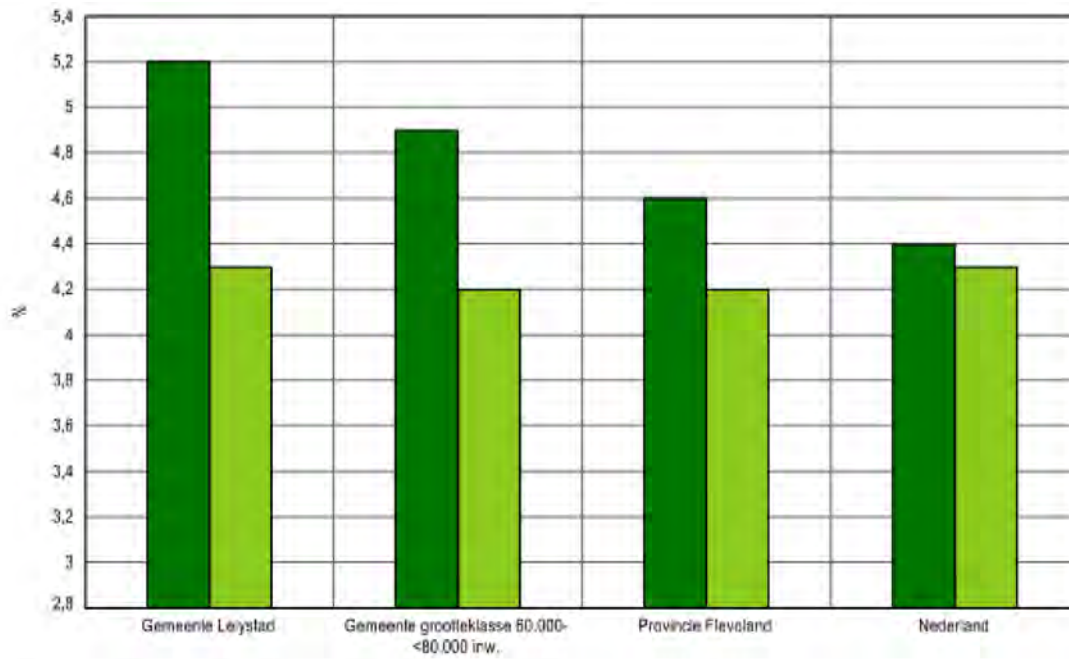
Figuur: Percentage achterstandsleerlingen in het basisonderwijs (als % van de 4-12 jarigen), Lelystad

Figuur: Percentage relatief verzuim*, Lelystad, 2006

* Percentage leerlingen van 5 t/m 17 jaar dat relatief verzuimt (een periode van drie aangesloten dagen, of in een periode van een maand minimaal twaalf uren verzuim), als percentage van het totale aantal leerplichtige leerlingen

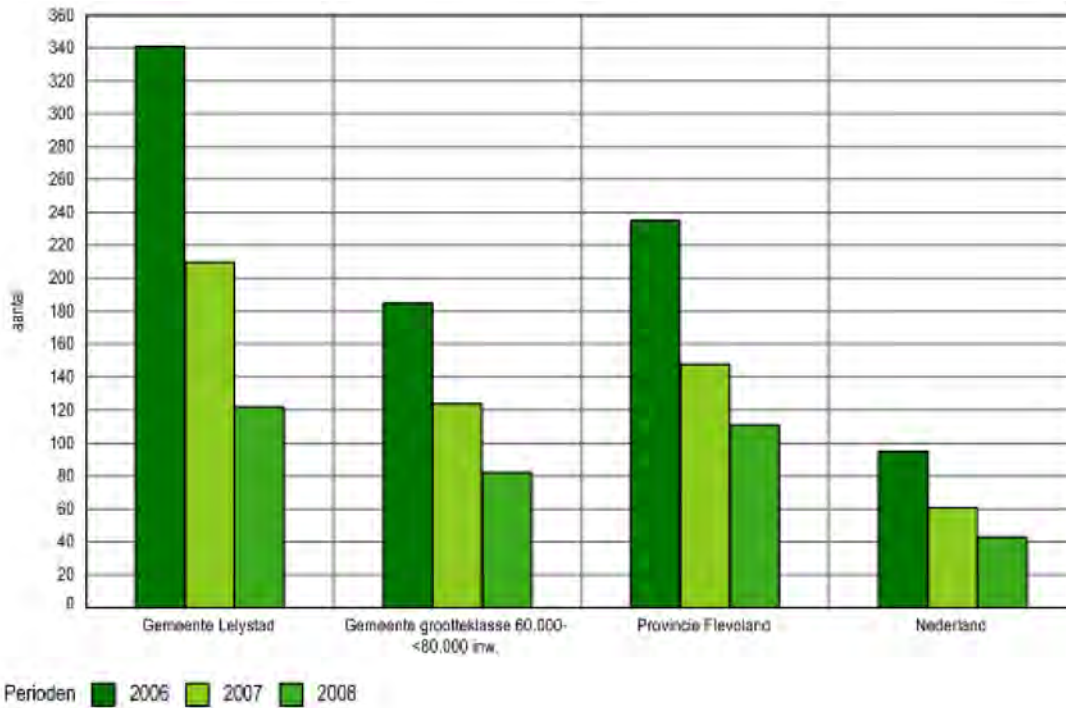
Figuur: Percentage voortijdige schoolverlaters en percentage uitstromers met een startkwalificatie, Lelystad, 2006

Onderwerpen ■ % voortijdige schoolverlaters ■ % uitstromers met startkwalificatie

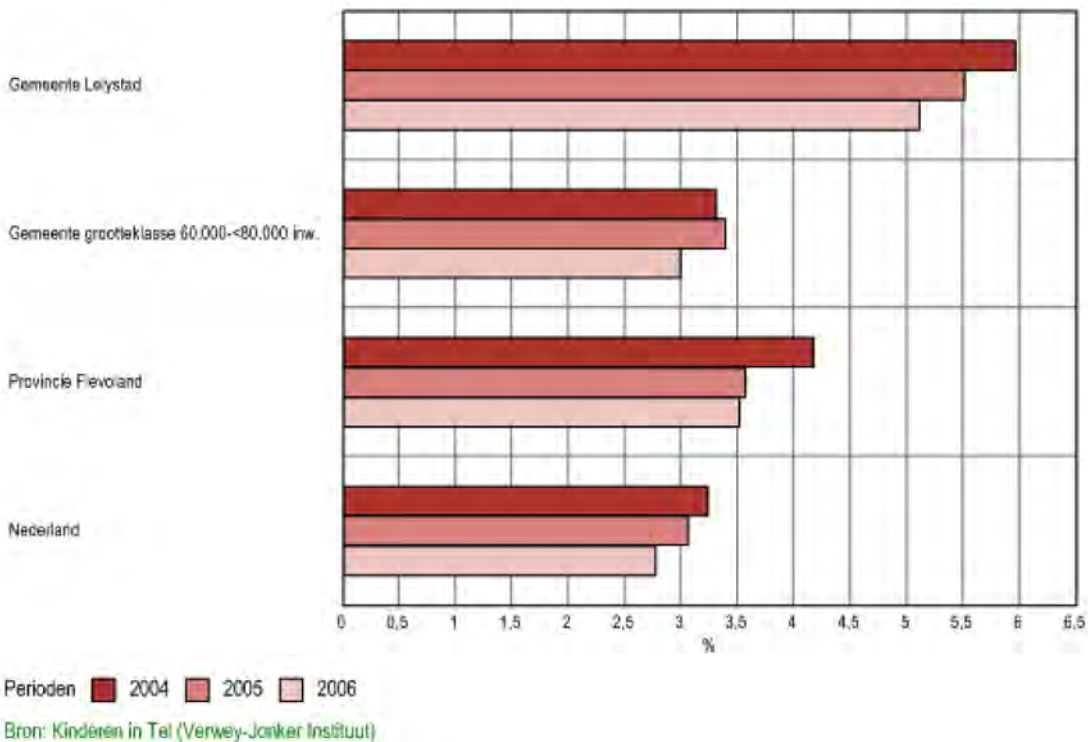
Bronnen: CWI - Centrum voor Werk en Inkomen, bewerking ABF Research, CFI - Centrale Financiën Instellingen

5. Werk

Figuur: Gemiddeld (per gemeente) aantal werkzoekenden tot 23 jaar, Lelystad

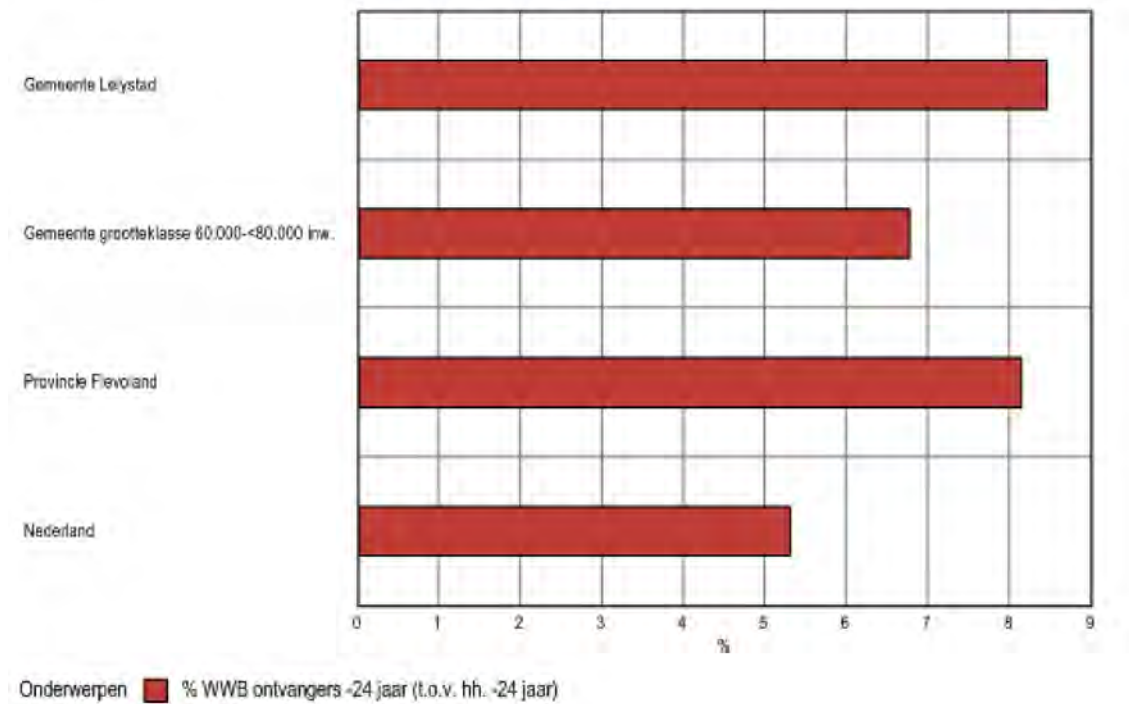

Figuur: Percentage werkloze jongeren (tot 24 jaar), Lelystad

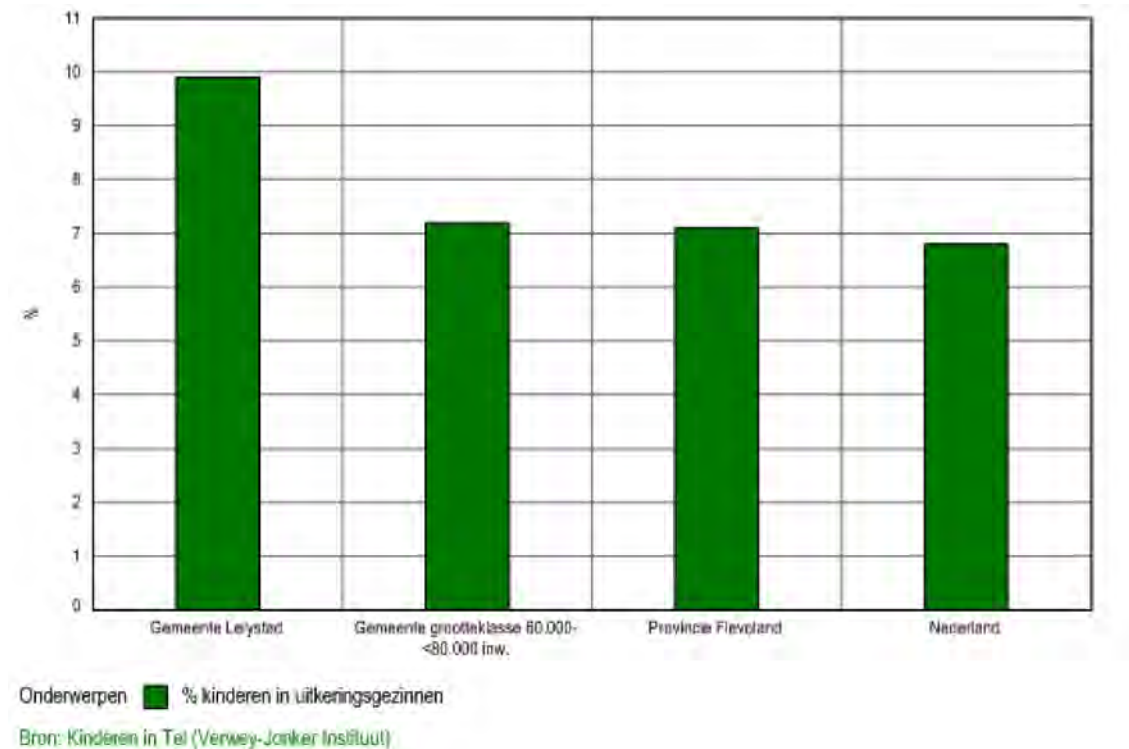

6. Uitkeringen

Figuur: Percentage jongere huishoudens met een WWB-uitkering (als % van het totale aantal jongere huishoudens), Lelystad, 2007

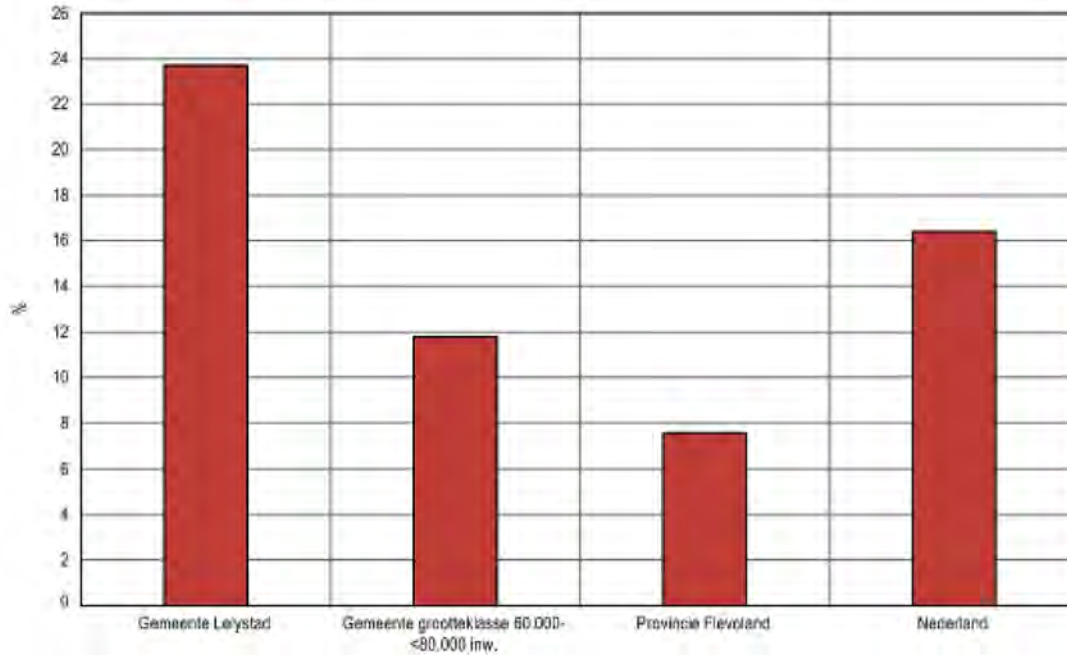

Figuur: Percentage kinderen (0-17 jarigen) in uitkeringsgezinnen (als % van het aantal 0-17 jarigen), Lelystad, 2006

7. Wonen

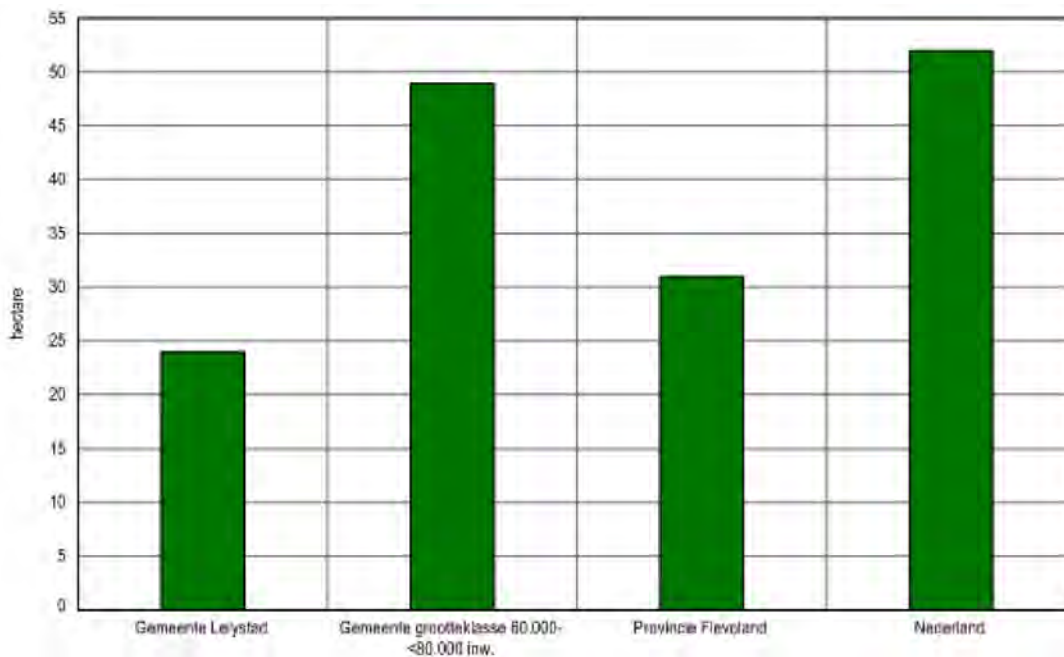
Figuur: Percentage kinderen in achterstandswijken, Lelystad, 2006

Onderwerpen ■ % kinderen in achterstandswijken

Bron: Kinderen in Tel (Verwey-Jonker Instituut)

Figuur: Aantal 0-17 jarigen per hectare speelruimte, Lelystad, 2006

Onderwerpen ■ Aantal 0-17 jarigen per hectare speelruimte

Bron: Kinderen in Tel (Verwey-Jonker Instituut)

Bijlage 1: Tabellen jongerenprofiel, Lelystad

Tabel 1: Overzichtstabel indicatoren

	Gemeente Lelystad	Gemeente grootteklasse 60.000- <80.000 inw.	Provincie Flevoland	Nederland
% bevolking lft. 12-24 jaar (2008) [%]	16,1	15,5	17,8	15,7
% 12-21 jarigen voor de rechter agv plegen delict (2006) [%]	4,6	3,7	3,9	3,4
% jeugdige verdachten van 12 t/m 17 jaar (2006) [%]	15,9	16,5	18,3	15,4
% jeugdige verdachten van 18 t/m 24 jaar (2006) [%]	24,3	24,7	26,1	24,9
Aantal harde-kernjongeren per 10.000 inw. (2006) [getal]	47	32	26	25
Aantal jeugdige veelplegers per 10.000 inw. (2006) [getal]	34,2	20,8	17,5	12,8
% relatief verzuim (2006) [%]	1,4	1,8	1,8	1,8
% werkloze jongeren (16-24) (2006) [%]	5,1	3,0	3,5	2,8
% kinderen in uitkeringsgezinnen (2006) [%]	9,9	7,2	7,1	6,8
Aantal 0-17 jarigen per hectare speelruimte (2006) [hectare]	24	49	31	52
% voortijdige schoolverlaters (2006) [%]	5,2	4,9	4,6	4,4

Tabel 2: Demografie

	Gemeente Lelystad	Gemeente grootteklasse 60.000- <80.000 inw.	Provincie Flevoland	Nederland
Bevolking totaal (2008) [aantal]	73.063	1.467.591	378.688	16.405.399
Bevolking lft. -3 jaar (2008) [aantal]	4.039	66.652	21.565	745.807
Bevolking lft. 4-11 jaar (2008) [aantal]	7.684	143.380	45.504	1.598.360
Bevolking lft. 12-17 jaar (2008) [aantal]	5.555	109.718	33.516	1.201.945
Bevolking lft. 18-24 jaar (2008) [aantal]	6.241	118.032	33.770	1.372.095
Bevolking lft. -14 jaar (2008) [aantal]	14.418	263.814	83.640	2.935.724
Bevolking lft. -17 jaar (2008) [aantal]	17.278	319.750	100.585	3.546.112
Bevolking lft. 5-17 jaar (2008) [aantal]	12.210	235.127	73.240	2.600.385
Bevolking lft. 16-24 jaar (2008) [aantal]	8.075	155.172	44.984	1.778.233
Bevolking lft. 12-21 jaar (2008) [aantal]	9.105	178.236	53.126	1.993.650
Bevolking lft. 12-24 jaar (2008) [aantal]	11.796	227.750	67.286	2.574.040
% bevolking lft. -3 jaar (2008) [%]	5,5	4,5	5,7	4,5
% bevolking lft. 4-11 jaar (2008) [%]	10,5	9,8	12,0	9,7
% bevolking lft. 12-17 jaar (2008) [%]	7,6	7,5	8,9	7,3
% bevolking lft. 18-24 jaar (2008) [%]	8,5	8,0	8,9	8,4
% bevolking lft. 12-24 jaar (2008) [%]	16,1	15,5	17,8	15,7
1e & 2e generatie allochtonen totaal (-14 jaar) (2008) [aantal]	4.807	70.527	25.782	662.877
% 1e & 2e generatie allochtonen totaal (-14 jaar) (2008) [%]	33,3	26,7	30,8	22,6

Tabel 3: Leefbaarheid en veiligheid

	Gemeente Lelystad	Gemeente grootteklasse 60.000- <80.000 inw.	Provincie Flevoland	Nederland
Aantal verdachten per 10.000 inw. (2006) [getal]	230	173	205	156
% jeugdige verdachten van 12 t/m 17 jaar (2006) [%]	15,9	16,5	18,3	15,4
% jeugdige verdachten van 18 t/m 24 jaar (2006) [%]	24,3	24,7	26,1	24,9
Aantal harde-kernjongeren per 10.000 inw. (2006) [getal]	47	32	26	25
Aantal jeugdige veelplegers per 10.000 inw. (2006) [getal]	34,2	20,8	17,5	12,8
% 12-21 jarigen voor de rechter agv plegen delict (2006) [%]	4,6	3,7	3,9	3,4
Aantal 12-21 jarigen voor de rechter agv plegen delict (2006) [aantal]	421	6.641	2.044	67.257
Bevolking lft. 12-21 jaar (2008) [aantal]	9.105	178.236	53.126	1.993.650

Tabel 4: Onderwijs

	Gemeente Lelystad	Gemeente grootteklasse 60.000- <80.000 inw.	Provincie Flevoland	Nederland
% achterstandsleerlingen (4-12) (2006) [%]	26,7	22,2	20,8	20,7
% relatief verzuim (2006) [%]	1,4	1,8	1,8	1,8
% voortijdige schoolverlaters (2006) [%]	5,2	4,9	4,6	4,4
Bevolking 4-12 jaar (2008) [aantal]	8.559	160.817	50.858	1.791.868
Voortijdige schoolverlaters (2006) [aantal]	304	5.648	1.614	56.835
Aantal leerlingen (2006) [aantal]	5.885	116.359	35.382	1.290.292
Uitstromers met startkwalificatie (2006) [aantal]	252	4.877	1.475	54.845
% uitstromers met startkwalificatie (2006) [%]	4,3	4,2	4,2	4,3

Tabel 5: Werk

	Gemeente Lelystad	Gemeente grootteklasse 60.000- <80.000 inw.	Provincie Flevoland	Nederland
Werkzoekenden < 23 jaar (gemiddeld) (Augustus 2008) [aantal]	97	73	118	43
% werkzoekenden < 23 jaar (t.o.v. totaal werkzoekenden) (Augustus 2008) [%]	4,1	4,1	6,1	4,3
% werkloze jongeren (16-24) (2006) [%]	5,1	3,0	3,5	2,8
Bevolking lft. 16-24 jaar (2008) [aantal]	8.075	155.172	44.984	1.778.233
Hh. lft. 15-24 jaar (2008) [aantal]	1.751	26.733	7.663	391.338

Tabel 6: Uitkeringen

	Gemeente Lelystad	Gemeente grootteklasse 60.000- <80.000 inw.	Provincie Flevoland	Nederland
WWB ontvangers - 24 jaar (2008) [aantal]	90	1.230	410	15.300
% WWB ontvangers -24 jaar (t.o.v. totaal WWB ontvangers) (2008) [%]	5,9	4,8	6,2	5,0
% WWB ontvangers -24 jaar (t.o.v. hh. -24 jaar) (2008) [%]	5,1	4,6	5,4	3,9
% kinderen in uitkeringsgezinnen (2006) [%]	9,9	7,2	7,1	6,8
Lopende WW uitkeringen 15-24 jaar (2008) [aantal]	30	358	104	4.164
% lopende WW uitkeringen 15-24 jaar (2008) [%]	2,3	2,1	2,2	2,2
Werkzoekenden totaal (Augustus 2008) [aantal]	2.366	37.245	11.546	446.629
WWB ontvangers totaal (2008) [aantal]	1.520	25.460	6.630	304.920
Lopende WW uitkeringen totaal (1 januari) (2008) [aantal]	1.285	16.667	4.654	188.981

Tabel 7: Wonen

	Gemeente Lelystad	Gemeente grootteklasse 60.000- <80.000 inw.	Provincie Flevoland	Nederland
% kinderen in achterstandswijken (2006) [%]	23,7	11,8	7,6	16,4
Aantal 0-17 jarigen per hectare speelruimte (2006) [hectare]	24	49	31	52
Bevolking lft. -17 jaar (2008) [aantal]	17.278	319.750	100.585	3.546.112
Speelruimte (in ha) (2006) [hectare]	704	6.667	3.237	69.510

Effectief jongerenwerk

**Blijven schakelen
met het wijkniveau**

1 Effectief jongerenwerk: Blijven schakelen met uitvoerders op wijkniveau

Inleiding

Problemen met opgroeien, schooluitval, jeugdwerkloosheid, overlast. Inwoners ervaren de gevolgen van ineffectief jeugdbeleid aan den lijve. Politiek-bestuurlijk onderzoeks- en adviesbureau Jacques Necker bv concludeert dat het gemeentebestuur het beste eerst even kan wachten als het merkt dat het niet goed gaat met de jongeren in zijn gemeente. Dat klinkt passief, maar dat is het zeker niet.

Op basis van ons onderzoek in 15 gemeenten en met 17 cases concluderen wij dat eerst goed kijken een voorwaarde is voor effectief beleid. Daarbij is het wel zaak gegevens en kennis van uitvoerders op wijkniveau serieus te betrekken. Pas daarna kan de gemeente inzoomen en gericht handelen. Dat betekent schakelen: van de wijk, naar het beleid, naar de wijk en weer terug. En dat ook blijven doen als de uitvoering gaat lopen, keer-op-keer. Met andere woorden: jongerenbeleid dat effect wil hebben waarborgt dat de gemeente voortdurend relaties legt tussen het algemene beleid en de uitvoering op wijkniveau. Dat vergt iets van de beleidsmakers in het gemeentehuis, maar ook van de uitvoerders op straat.

Een advies in drieën

Met deze notitie bieden we gemeenten een advies om het jongerenwerk in de gemeente te verbeteren. De notitie is daarmee voor iedereen bedoeld die in zijn werk te maken heeft met het jongerenwerk. Voor de coördinator van het jongerenbeleid. Voor de verantwoordelijk wethouder om zijn beleid eens tegen het licht te houden, maar ook voor de raadsleden die willen weten of de middelen die zij hiervoor jaarlijks reserveren goed besteed worden. De boodschap van ons advies is drieledig:

1. Laat een probleemanalyse op wijkniveau de basis zijn van het meerjarige beleid

Van essentieel belang voor effectief jongerenwerk is jeugdbeleid dat uitgaat van een analyse van de situatie op het niveau van wijken en kernen. Voor een effectieve inzet van het jongerenwerk is het van belang dat de eigen kenmerken van elke wijk of kern bij de gemeente bekend zijn. De gemeente moet de gegevens over jongeren in de wijken verzamelen samen met externe partners. Pas als het gemeentebestuur weet wat de situatie is van zijn jongeren, kan het kaders stellen voor het beoogde maatschappelijk effect.

2. Schakel jaarlijks tussen deze probleemanalyse en uitvoerende afdelingen en partners

Ook nadat de kaders van de raad zijn uitgewerkt in uitvoeringsprogramma's is het van belang om de relatie tussen beleid en uitvoering te blijven leggen. In het ideale geval herhaalt de gemeentelijke organisatie de probleemanalyse jaarlijks. Dit wederom in samenwerking met externe betrokkenen. Wat is er veranderd? Wat betekent dit voor de inzet van instrumenten op wijkniveau? Op basis van deze hernieuwde probleemanalyse stelt de gemeente haar uitvoeringsprogramma bij.

3. Verzeker je in de dagelijkse uitvoering van beleidsbewuste jongerenwerkers

Uiteindelijk hebben de jongerenwerkers grote invloed op het realiseren van het gewenste maatschappelijk effect van het jongerenbeleid. Het is daarom van belang dat de jongerenwerkers in de dagelijkse praktijk zelf ook de relatie leggen tussen hun werk en de doelstelling waaraan ze bijdragen. Daarbij hoort dat ze hun bereik ook cijfermatig vastleggen en zo input genereren voor het jaarlijks bijstellen van de probleemanalyse.

Best Practice Herijking beleid: zowel cijfers als input betrokkenen meegenomen

Lelystad (Flevoland) 73.063 inwoners

Herijking van het beleid in de gemeente Lelystad is tot stand gekomen op basis van een uitgebreide probleemanalyse. Zo heeft de eigen onderzoeksafdeling van de gemeente een groot aantal onderzoeken en cijfers aangeleverd, maar zijn ook landelijke en lokale ontwikkelingen in het beleidsveld meegenomen. Daarnaast brachten portefeuillehouder en beleidsmedewerkers een werkbezoek aan Liverpool om te zien hoe het jeugdbeleid daar wordt aangepakt. Onderdeel van de probleemanalyse was een expertmeeting en een grote werkconferentie. De werkconferentie, waaraan zowel beleidsmedewerkers, extern betrokkenen als raadsleden deelnamen, had tot doel om een groot aantal aandachtspunten terug te brengen tot tien prioriteiten.

Best Practice Wijkgerichte profielschets: Communities that Care

Zwijndrecht (Zuid-Holland) 44.472 inwoners

De gemeente Zwijndrecht maakt bij de uitvoering van het jeugdbeleid gebruik van het concept Communities that Care. Dit is een wetenschappelijk onderbouwde methode die erop is gericht om een profielschets te maken van een wijk waar jongeren leven en opgroeien. Deze profielschets geeft een beeld van sterktes, zwaktes, kansen en risico's voor jongeren in de wijk. Hiermee creëert de gemeente de basis waarop jongerenwerk maatwerk kan leveren. Het plan van aanpak voor Communities that Care voorziet in jaarlijkse bijstelling.

Leeswijzer

De bovenstaande drie adviezen zijn de basis voor effectief jongerenbeleid. In hoofdstuk 2 en 3 leest u waarop deze adviezen zijn gebaseerd: de resultaten van ons DoeMee-onderzoek Jongerenwerk voor de rekenkamers van 15 gemeenten. We besluiten deze notitie met een raamwerk voor effectief jongerenwerk in uw gemeente. In 15 punten zetten wij uiteen waaraan u moet denken bij de inrichting en uitvoering van uw beleid. Met deze punten kunt u zelf aan de slag gaan om uw jeugdbeleid en jongerenwerk op maat vorm te geven.

Door deze notitie heen zult u zeven best practices tegenkomen. Het zijn sprekende voorbeelden uit de praktijk die wij in ons onderzoek bij de gemeenten tegenkwamen.

Mocht u vragen hebben naar aanleiding van deze notitie of hierover met onze onderzoekers willen praten, dan maken we graag een afspraak met u.

Evert Wolters, projectleider
06 – 168 211 70 of evert@necker.nl

2 **Belangrijkste uitkomsten** onderzoek

2.1 Het algemene beeld

In de periode januari tot september 2009 deed Jacques Necker bv in opdracht van 15 gemeentelijke rekenkamers onderzoek naar het jongerenbeleid van gemeenten. De onderzoekers hebben daarbij drie niveaus in kaart gebracht: het jeugdbeleid, de organisatie daarvan en van het jongerenwerk en de uitvoering van het jongerenwerk. Dit deden zij door middel van documentenanalyse, het houden van interviews en het bezoek aan een casestudie. De belangrijkste uitkomsten leest u hierna.

/ **Gebrek aan beleidsdoelen zorgt dat effectiviteit moeilijk is vast te stellen**

Op basis van de resultaten van het vergelijkend onderzoek constateren we dat de effectiviteit op uitvoeringsniveau in veel gemeenten moeilijk te bepalen is. De belangrijkste oorzaak daarvan is te vinden in het beleid. Gemeentebesturen hebben vaak niet bepaald wat zij met het jongerenwerk willen bereiken: in het jongerenbeleid zijn geen duidelijke doelen en geen specifieke doelgroepen voor het jongerenwerk benoemd.

/ **Beleid is niet gebaseerd op een adequate probleemanalyse**

Minstens zo belangrijk is de constatering dat in veel gemeenten een adequate probleemanalyse ontbreekt. De gemeenten stellen het beleid op zonder voldoende vooraf de jongerenpopulatie te analyseren: hoe groot is die populatie, welke problemen spelen er en waar spelen die problemen? Kortom, wat kenmerkt nu de jongerenpopulatie in de gemeente? Doordat deze analyse veelal ontbreekt, heeft het beleid een onvoldoende specifieke basis en ontbreekt een rechtstreekse relatie met de praktijk.

/ **Effectiviteit van jongerenwerk in de uitvoering slechts beperkt gemeten**

Daarnaast blijkt dat gemeenten slechts beperkt inzicht hebben in de effecten en resultaten van het jongerenbeleid, omdat zij deze niet meten. De raad heeft daardoor onvoldoende mogelijkheden om bij te sturen.

/ Jongerenwerkers relateren hun werk onvoldoende aan beleidsuitvoering

Kijkend naar de uitvoering hebben wij geconstateerd dat jongerenwerkers de jongeren in hun werkgebied kennen en op die manier over veel kennis en relevante informatie met betrekking tot de jongeren beschikken. Tegelijkertijd constateren we dat veel jongerenwerkers het doel van hun werk niet relateren aan de beleidsdoelstellingen van de gemeente. Jongerenwerkers lijken zich dan ook onvoldoende te realiseren dat zij bezig zijn met beleidsuitvoering. Door die relatie explicieter te maken, bevordert u de effectiviteit van het jongerenbeleid.

/ Gemeenten organiseren afstemming, maar benutten dit niet altijd even adequaat

Uit het onderzoek blijkt ten slotte dat gemeenten goed in staat zijn om afstemming te organiseren tussen de verschillende beleidsafdelingen die bij het jeugdbeleid betrokken zijn. Ook met externe partners in de uitvoering van het jongerenbeleid wordt regelmatig geschakeld. Tegelijkertijd blijkt uit de 15 onderzoeken dat er in de uitvoering van die afstemming nog de nodige verbeteringen mogelijk zijn: zo is in sommige gevallen de coördinatie niet duidelijk belegd of verloopt de afstemming tussen verschillende netwerkoverleggen niet altijd even soepel. Belangrijk is daarom dat gemeenten deze overlegmomenten benutten om met deze partijen te schakelen over de effectiviteit van de inzet van de instrumenten: levert het op wat je beoogd hebt? Voor het bepalen van de meest geschikte instrumenten dient de gemeente te schakelen met betrokken partijen zoals politie, scholen en jongerenwerk.

Best Practice Voor ieder wat wils in één gebouw

Best (Noord-Brabant) 29.089 inwoners

Jongeren centrum Todo in Best bevat meerdere ruimtes, die allemaal zijn ingericht om specifieke doelgroepen te bereiken. Op deze manier weten de jongerenwerkers meerdere subculturen bij het jongeren centrum te betrekken. De website van jongeren centrum Todo beeldt een straat uit met verschillende gebouwen, die staan voor de verschillende activiteiten die binnen het jongeren centrum plaatsvinden. Door op één van deze gebouwen te klikken, kan de jongere meer informatie vinden over de desbetreffende activiteit. Zo is er voor allerlei verschillende jongeren wat te doen en bereikt het jongerenwerk meerdere doelgroepen, zonder aan de poort te selecteren.

2.2 Gemeentelijke scores op de gestelde normen

In de voorgaande paragraaf hebt u de belangrijkste uitkomsten gelezen. Tabel 2.1 schetst het totaalbeeld op basis van gemiddelden. Bij het lezen van de tabel moet u rekening houden met het volgende:

In het onderzoek hebben de onderzoekers drie niveaus (beleid, organisatie en uitvoering) getoetst aan de sturingsvoorwaarden maatwerk, integrale aanpak en slagvaardigheid. Voor iedere sturingsvoorwaarde hebben de onderzoekers per niveau vooraf normen geformuleerd. In tabel 2.1 treft u per norm aan hoe de 15 onderzochte gemeenten daarop gemiddeld gescoord hebben. Vanzelfsprekend is dit gemiddelde kunstmatig; gemeenten scoorden immers afzonderlijk op een vijfpuntsschaal. Hiervoor is aan de bevindingen per gemeente een waarde toegekend van 1 t/m 5, waarbij 1 staat voor niet en 5 voor geheel voldaan.

Naast het gemiddelde, geven we in de 3 volgende kolommen aan hoeveel gemeenten op een bepaalde norm uitgesproken goed scoorden (blauw), uitgesproken slecht scoorden (roze) en minder uitgesproken (grijs) scoorden.

Tabel 2.1: Gemiddelde scores van alle deelnemende gemeenten per norm

Norm		Gemiddelde score van de gemeenten op deze norm	Aantal gemeenten per score		
Beleid (15 gemeenten)			1	5	2 t/m 4
<i>Maatwerk</i>					
1	Aan het jongerenbeleid ligt een probleemanalyse ten grondslag.	3,2	4	6	5
2	Het jongerenbeleid wijst doelgroepen van beleid aan. Deze doelgroepen zijn duidelijk afgebakend en zoveel mogelijk gekoppeld aan activiteiten en prestatiedoelen. Het jongerenbeleid geeft tevens aan op welke groepen jongeren het zich niet richt.	2,7	2	3	10
3	Het jongerenbeleid maakt duidelijke keuzen in beleid.	4,1	1	8	6
4	De beleidskeuzen en de benoemde doelgroepen in het gemeentelijke jongerenbeleid sluiten aan op de probleemanalyse.	3,5	0	6	9
<i>Integraliteit</i>					
5	De gemeente beschikt over een duidelijke definitie van het jongerenbeleid. Hieruit is op te maken welke inhoudelijke beleidsterreinen onderdeel uitmaken van het gemeentelijk jongerenbeleid en hoe deze terreinen onderling samenhangen.	2,6	4	3	8
6	Ervaringen en belangen van betrokken afdelingen en externe partners zijn meegenomen in de totstandkoming van jongerenbeleid.	3,9	0	8	7
<i>Slagvaardigheid</i>					
7	Het vastgestelde jongerenbeleid voorziet in periodieke evaluatie van beleid.	3	4	5	6
8	Evaluaties worden aantoonbaar benut om – waar nodig – beleid bij te sturen.	2,7	5	4	4
Gemiddelde beleid		3,2			

Tabel 2.1 vervolg

Norm		Gemiddelde score van de gemeenten op deze norm	Aantal gemeenten per score		
Organisatie (15 gemeenten)					
<i>Maatwerk</i>					
9	Jongeren zijn betrokken bij de het bepalen van de activiteiten van het jongerenwerk.	3,7	1	6	8
<i>Integraliteit</i>					
10	Relevante beleidsafdelingen stemmen af en werken samen ten behoeve van een samenhangend jongerenbeleid. Taken en bevoegdheden zijn daarbij duidelijk belegd.	4,1	1	9	5
11	De gemeentelijke organisatie werkt gericht samen met externe partners ten behoeve van een samenhangend jongerenbeleid. Taken en bevoegdheden zijn daarbij duidelijk belegd.	3,7	0	5	10
<i>Slagvaardigheid</i>					
12	De gemeente laat het jongerenwerk voldoende ruimte om adequaat en snel te reageren op maatschappelijke ontwikkelingen.	3,5	0	5	9
Gemiddelde organisatie		3,8			

Uitvoering (17 cases)					
<i>Maatwerk</i>					
13	Het jongerenwerk bereikt de beoogde (doel)groepen van jongeren.	3,7	1	5	8
14	De activiteiten van jongerenwerk voorzien in behoeften van jongeren.	3,9	0	3	12
<i>Integraliteit</i>					
15	Externe samenwerkingspartners en jongeren zelf ervaren een goede samenwerking tussen betrokken partijen in (de uitvoering van) het jongerenbeleid.	3,4	1	3	13
16	Externe samenwerkingspartners en jongeren zelf ervaren geen tegenstrijdigheid in (de uitvoering van) het jongerenbeleid.	3,1	2	2	13
<i>Slagvaardigheid</i>					
17	Betrokkenen zijn van mening dat de gemeente en / of het jongerenwerk voldoende alert zijn op veranderingen in de gemeenschap.	3,4	1	5	11
18	Betrokkenen zijn van mening dat de gemeente en / of het jongerenwerk voldoende actief bijsturen op veranderingen in de gemeenschap.	3,1	2	5	10
Gemiddelde Uitvoering		3,3			

Best Practice Met de Debatmobiel de wijk in

Maassluis (Zuid-Holland) 31.394 inwoners

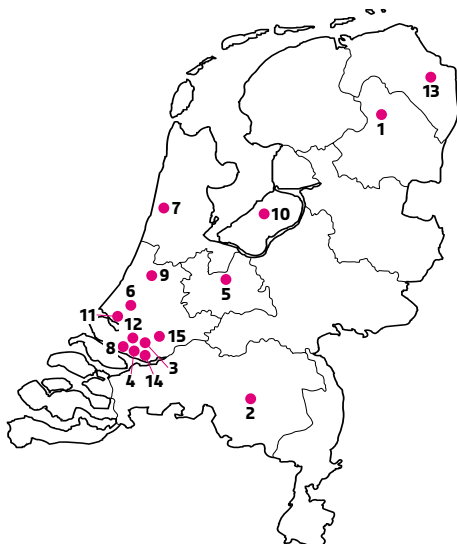
De gemeente Maassluis heeft het project: Hangen OK, overlast nee! geïntroduceerd. In het kader van dit project is de gemeente op zoek naar manieren waarbij zowel jongeren als andere inwoners tevreden zijn met het "hangen" door jongeren. Daarom gaat de gemeente met een Debatmobiel de straten in om zowel jongeren als andere inwoners te vragen naar hun mening over de manier waarop dat mogelijk is. Wat is wel geaccepteerd en wat niet? Op deze manier wordt gezocht naar een oplossing waar alle inwoners van Maassluis.

3 Analyse van 15 jongerenprofielen

Naast de kwalitatieve analyse op drie niveaus, hebben de onderzoekers per gemeente ook een jeugd- en jongerenprofiel opgesteld. In dat jeugd- en jongerenprofiel is, in samenwerking met bureau ABF Research, per gemeente data over de jeugd- en jongerenpopulatie naast elkaar gezet. ABF Research heeft daarvoor data verzameld uit een aantal verschillende bronnen; onder andere vanuit databases van het Korps Landelijke Politiediensten, CBS, Kinderen in Tel (Verwey-Jonker Instituut) en het CWI (Centrum voor Werk en Inkomen). Doel van dit profiel was om te toetsen in hoeverre gemeenten zelf van dergelijke gegevens over 'hun' jongerenpopulatie gebruik maken en in hoeverre ze hier in hun beleid op aansluiten.

De cijfers bieden inzicht op gemeenteniveau, maar als je cijfers met elkaar vergelijkt bieden ze ook mogelijkheden om een eventuele correlatie tussen verschillende problemen, of tussen gemeentegrootte en problemen te kunnen constateren. Wij vergelijken daarom de jeugd- en jongerenprofielen van de verschillende gemeenten met elkaar (zie figuur 3.1 voor de onderzochte gemeenten en hun geografische ligging). We vergelijken de gemeenten op drie thema's: overlast, onderwijs en economische status.

Figuur 3.1 Deelnemende gemeenten

Tabel 3.2 Aantal inwoners per gemeente

	Gemeente	Aantal inwoners in 2008
1	Assen	65.487
2	Best	29.089
3	Binnenmaas	28.797
4	Cromstrijen	12.853
5	De Bilt	41.998
6	Delft	96.168
7	Heemskerk	38.381
8	Korendijk	10.934
9	Leiderdorp	26.376
10	Lelystad	73.063
11	Maassluis	31.394
12	Oud-Beijerland	23.824
13	Scheemda	14.234
14	Strijen	9.055
15	Zwijndrecht	44.472

Bron: CBS - Bevolkingsstatistiek, bewerking ABF Research

3.1 Jongeren en overlast

Mate van overlast nauwelijks afhankelijk van inwonersaantal

Allereerst hebben we gekeken naar de mate van overlast. In grafiek 3.3 en 3.4 maken wij inzichtelijk hoeveel jongeren overlast geven en verdacht zijn in de verschillende onderzochte gemeenten. Onder de gezamenlijke noemer 'overlast' combineren we daarbij een aantal indicatoren:

- / Aantal verdachten per 10.000 inwoners
- / Aantal harde-kernjongeren per 10.00 inwoners
- / Aantal jeugdige veelplegers per 10.000 inwoners
- / Percentage jeugdige verdachten (zowel 12 t/m 17 als 18 t/m 14 jaar)
- / Percentage 12 t/m 21-jarige dat voor de rechter is geweest als gevolg van het plegen van een delict.

Zoals al uit de grafieken 3.3 en 3.4 blijkt is het aantal overlastgevende en verdachte jongeren in een gemeente (zowel in aantallen per 10.000 inwoners als in percentages) niet afhankelijk van het inwonersaantal (zie tabel 3.2 voor een overzicht van het aantal inwoners per gemeente). Anders gezegd: de stelling dat grotere gemeenten verhoudingsgewijs meer 'last' zouden hebben van verdachte en overlastgevende jongeren, gaat nauwelijks op. Dit maakt dat aandacht voor beleidsmaatregelen die overlast door jongeren tegen moeten gaan, voor nagenoeg iedere gemeente relevant is.

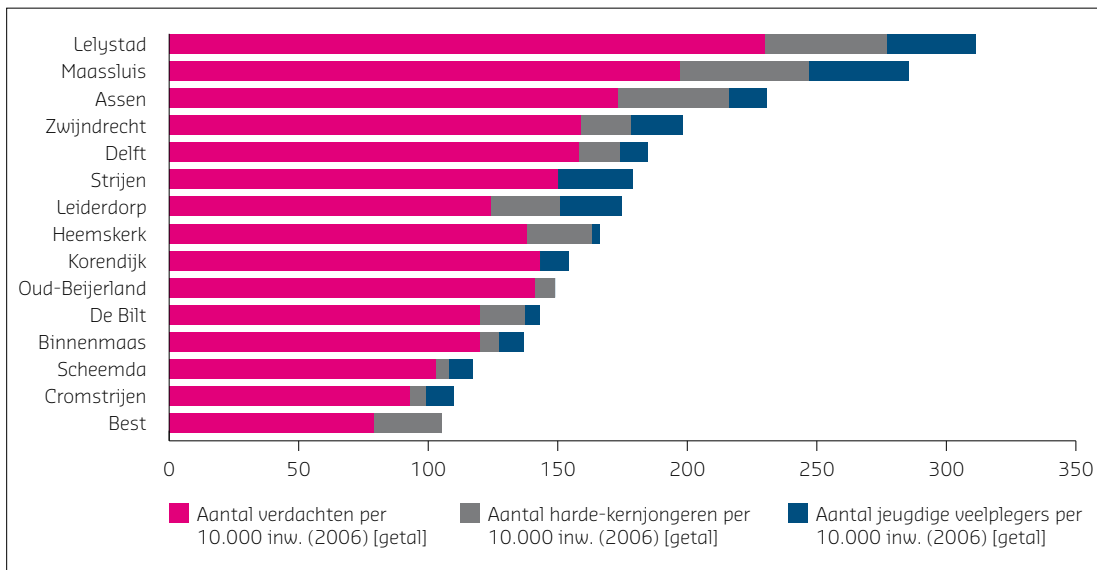
Zo is er een aantal kleinere gemeenten met een groot aantal overlastgevende en verdachte jongeren, zoals bijvoorbeeld de gemeenten Maassluis en Strijen. Strijen is met ruim 9.000 inwoners de kleinste van de onderzochte gemeenten, maar behoort tegelijkertijd tot de top vijf van gemeenten met de meeste overlastgevende en verdachte jongeren (op basis van een combinatie van grafieken 3.3 en 3.4). Andersom geldt hetzelfde: er is een aantal grote gemeenten dat relatief weinig overlastgevende en verdachte jongeren kent, zoals Delft. Delft is van alle onderzochte gemeenten het grootst met bijna 100.000 inwoners. Verklaring hiervoor kan gelegen zijn in de bijzondere samenstelling van de populatie: Delft is een studentenstad en kent om die reden een eigen dynamiek.

Overlast: meeste in Maassluis, minste in Best

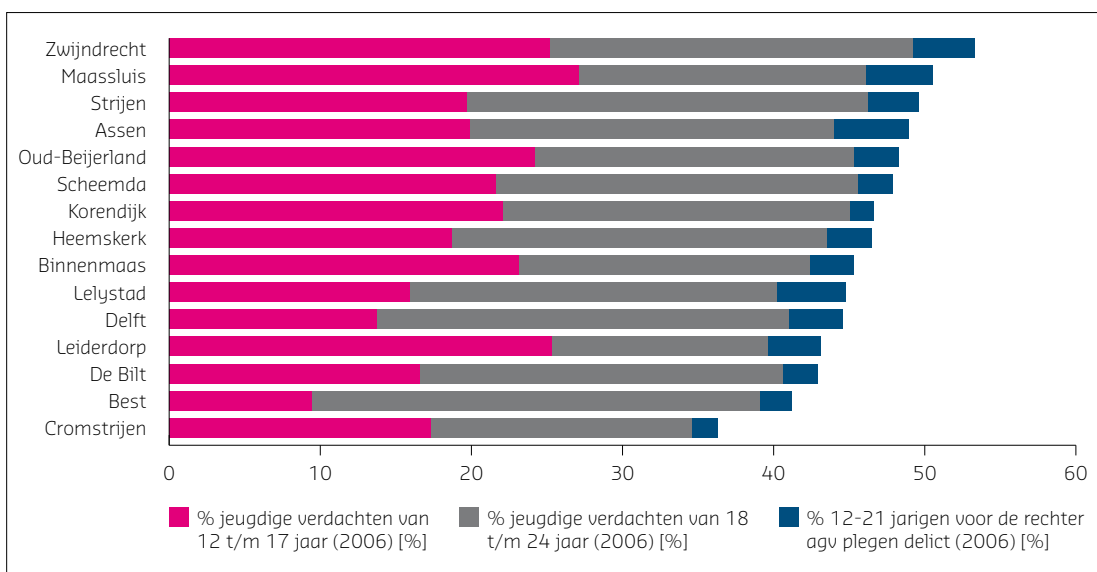
Het aantal overlastgevende en verdachte jongeren (per 10.000 inwoners) gezamenlijk blijkt in Maassluis het grootst, gevolgd door de gemeenten Zwijndrecht en Assen. De gemeente Best kent het kleinste aantal overlastgevende en verdachte jongeren.

De gemeente Maassluis scoort slecht op alle indicatoren onder onze noemer 'overlast'. Zo kent de gemeente Maassluis per 10.000 inwoners 197 verdachten, 50 harde kern-jongeren en 38,4 jeugdige veelplegers. Ook het percentage verdachte jongeren van 12-17 jaar (27,1%) en van 18-24 jaar (19%) ligt in Maassluis relatief hoog. Na Maassluis kennen Assen, Lelystad en Zwijndrecht de meeste verdachte en overlastgevende jongeren. Zo kent de gemeente Lelystad het grootste aantal verdachten boven de 12 jaar (230 verdachten op 10.000 inwoners). De gemeente Assen kent het grootste percentage jongeren (4,9%) van 12 tot 21 jaar dat voor de rechter heeft moeten verschijnen vanwege het plegen van een delict. Uit de cijfers blijkt dat de gemeente Best de minste verdachte en overlastgevende jongeren kent. Kanttekening bij het positieve beeld is het percentage jeugdige verdachten van tussen de 18-24 jaar. Hierop scoort de gemeente Best juist het slechtst met 29,7%.

Grafiek 3.3: Jongeren en overlast (1)

Grafiek 3.4: Jongeren en overlast (2)

In grafiek 3.3 hebben wij overlast gedefinieerd door per 10.000 inwoners het aantal verdachten van 12 jaar en ouder, het aantal harde-kernjongeren en het aantal jeugdige veelplegers in beeld te brengen (bron: Korps Landelijke Politiediensten). In grafiek 3.4 staat het % verdachte jongeren in twee leeftijds-categorieën verdeeld (bron: Korps Landelijke Politiediensten). Daarnaast geeft het weer welk percentage jongeren voor de rechter heeft moeten verschijnen vanwege het plegen van een delict (bron: Kinderen in Tel, Verwey-Jonker Instituut).

Daarbij zijn de volgende definities gehanteerd: een verdachte is een persoon van wie het vermoeden bestaat dat hij een misdrijf heeft gepleegd. Een harde-kernjongere is een persoon in de leeftijd van 12-14 jaar die in het peiljaar (2006) drie zware misdrijven heeft gepleegd (of twee zware misdrijven en in het jaar daarvoor drie antecedenten). Een jeugdige veelpleger is een minderjarige persoon die meer dan vijf keer als verdachte bij de politie is geregistreerd.

3.2 Jongeren en onderwijs

Correlatie inwonersaantal en problemen in het onderwijs, maar met uitzonderingen

Naast overlast hebben we ook gekeken naar problemen in het onderwijs. Grafiek 3.5 gecombineerd met de inwonersaantallen (zie ook tabel 3.2) suggereert dat er een correlatie is tussen het aantal inwoners van een gemeente en het aantal jongeren dat problemen kent in het onderwijs. Dit betekent dat een grotere gemeente bij het inventariseren van de specifieke kenmerken en problemen van haar jongeren, hier rekening mee kan houden. In een probleemanalyse is het van belang om hieraan aandacht te besteden. Zo staan vier van de zes grootste gemeenten (Lelystad, Heemskerk, Delft en Zwijndrecht) in de top zes van gemeenten die de meeste problemen met jongeren in het onderwijs kennen. Andersom geldt dat de twee gemeenten met de minste inwoners (Strijen en Cromstrijen) tot de vier gemeenten met de minste problemen met jongeren in het onderwijs.

Deze regel kent echter wel een aantal uitzonderingen. Zo hebben de middelgrote gemeente De Bilt en de relatief grote gemeente Lelystad weinig jongeren met problemen in het onderwijs. De relatief kleine gemeenten Scheemda en Maassluis hebben juist veel problemen met jongeren in het onderwijs. Het blijft dus belangrijk om inzicht te hebben in de problemen in het onderwijs alvorens beleid op te stellen.

Onderwijs: meeste problemen in Maassluis, minste in Oud-Beijerland

Kijken we naar specifieke gemeenten, dan geldt ook voor deze categorie dat de gemeente Maassluis de meeste problemen kent, nu gevolgd door de gemeenten Lelystad en Heemskerk. De gemeente Oud-Beijerland kent de minste problemen met jongeren in het onderwijs. Maassluis kent vooral een hoog percentage achterstandsleerlingen in de leeftijdscategorie van 4-12 jaar (32,9%). Ook in de gemeente Lelystad (26,7%) en de gemeente Heemskerk (23,2%) ligt dit percentage hoog. Het percentage achterstandsleerlingen is het laagst in De Bilt (6,5%) en Oud-Beijerland (5,2%). Hoewel kinderen in de leeftijdscategorie van 4-12 jaar buiten de 'scope' van het onderzoek naar jongerenwerk vallen, heeft het aantal achterstandsleerlingen in die leeftijd wel invloed op het functioneren van jongeren op latere leeftijd. Het is dus wel belangrijk deze cijfers mee te nemen in een probleemanalyse.

Het percentage voortijdige schoolverlaters ligt met name hoog in de gemeenten Delft (5,3%) en de gemeente Lelystad (5,2%). Dit percentage ligt in Leiderdorp (2,8%) en Scheemda (2,9%) het laagst.

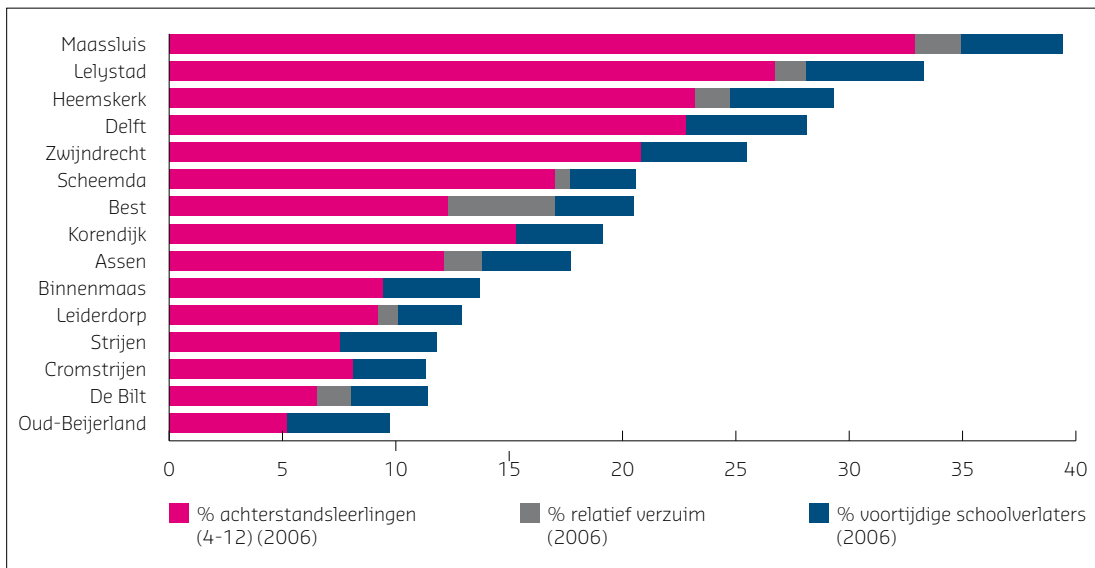
Opvallend is verder dat zeven gemeenten - Oud-Beijerland, Cromstrijen, Strijen, Binnenmaas, Korendijk en Delft - geen gegevens verzamelen van het aantal leerlingen dat regelmatig de school verzuimt. De overige gemeente kennen een percentage schoolverzuim van 1 tot 2%. Uitzondering hierop is de gemeente Best, waarbij 4,7% van de leerlingen regelmatig school verzuimt.

Best Practice Inzet op ambulante jongerenwerk loont

Leiderdorp (Zuid-Holland) 26.376 inwoners

In de gemeente Leiderdorp is er, zowel door de gemeente als de welzijnsinstelling, nadrukkelijk ingezet op ambulante jongerenwerk. Dat betekent dat er door de welzijnsinstelling een ambulante jongerenwerker is aangesteld. Deze jongerenwerker, een oud politiemans, kent zijn weg, weet met welke partijen er samengewerkt moeten worden, weet wat wel en niet mag en weet hoe hij jongeren moet benaderen. En dat heeft effect. De ambulante jongerenwerker kent de jongeren in de gemeente en de jongeren kennen hem. Ze kunnen met een probleem bij hem terecht. De ambulante jongerenwerker signaleert wat er onder jongeren speelt en vormt een belangrijke brug tussen verschillende instanties die zich met jongeren bezig houden en de jongeren zelf.

Grafiek 3.5: Jongeren en onderwijs

Grafiek 3.5 maakt aan de hand van een aantal indicatoren inzichtelijk hoeveel onderwijsproblemen de verschillende onderzochte gemeenten kennen. Daarvoor hebben wij per 10.000 inwoners het percentage achterstandsleerlingen (in de leeftijd van 4 tot 12), het percentage relatief schoolverzuim (relatief staat daarbij voor een periode van drie aaneengesloten dagen of in een periode van een maand meer dan 12 uur) (bron: Kinderen in Tel, Verwey-Jonker Instituut) en het percentage voortijdig schoolverlaters naast elkaar gezet. (bron: CWI (Centrum voor Werk en Inkomen), bewerking ABF Research en CFI (Centrale Financiële Instellingen)).

3.3 Jongeren en sociaal-economische status

Geen duidelijke correlatie tussen werkloosheid en overlast

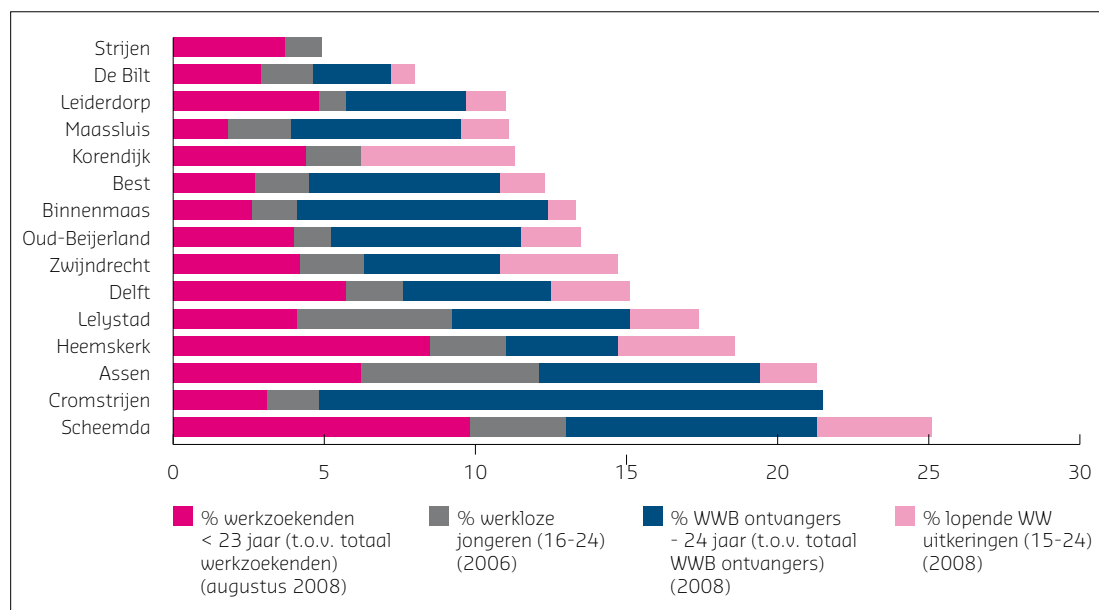
Als laatste categorie hebben we gekeken naar de sociaal-economische cijfers. Uit die cijfers blijkt dat er geen duidelijk verband lijkt te bestaan tussen het aantal werkloze jongeren en het aantal overlastgevende jongeren in een gemeente. Dit betekent dat beleidsmaatregelen van een gemeente om werkloosheid van jongeren tegen te gaan, niet noodzakelijkerwijs een positief effect op de mate van jongerenoverlast hebben. Zo blijken de gemeente Maassluis en de gemeente Zwijndrecht, die relatief veel overlastgevende jongeren kennen, een relatief laag percentage werklozen van 16-24 jaar te kennen (in beide gemeenten gaat het om 2,1% van de jongeren). Tegelijkertijd wonen er in de gemeente Lelystad en Assen, die ook relatief veel overlastgevende jongeren kennen, ook relatief veel jonge werklozen.

Sociaal-economische status: een geschakeerd beeld

Kijken we naar de 15 gemeenten afzonderlijk dan constateren we dat de gemeente Scheemda over all de meeste werkzoekende en uitkeringsgerechtigde jongeren kent, gevolgd door de gemeenten Cromstrijen en Assen. In de gemeente De Bilt en Strijen wonen de minste werkzoekende en uitkeringsgerechtigde jongeren. Het percentage jongeren tot 23 jaar met een Wwb-uitkering (Wet werk en bijstand) bedraagt in Scheemda 8,3% ten opzichte van alle inwoners met een Wwb-uitkering in die gemeente. Daarnaast is bijna 10% van de werkzoekenden in Scheemda jonger dan 23 jaar.

Grafiek 3.6 laat zien dat vooral de gemeente Cromstrijen een zeer hoog percentage Wwb-gerechtigden kent ten opzichte van het totaal aantal inwoners dat deze uitkering ontvangt (16,7%). Verder laat grafiek 3.6 zien dat de gemeenten Lelystad en Assen de hoogste percentages werkloze jongeren van 16-24 jaar kennen (respectievelijk 5,1% en 5,9%). Strijen scoort op alle indicatoren zeer laag. Opvallend is vooral dat er in deze gemeente geen van de jongeren onder de 24 jaar een Wwb- of WW-uitkering ontvangt.

Grafiek 3.6: Jongeren en sociaal-economische status

Grafiek 3.6 maakt aan de hand van een aantal indicatoren inzichtelijk hoeveel jonge werkzoekenden (bron: CWI Centrum voor Werk en Inkomen), uitkeringsgerechtigden en werklozen er in de onderzochte gemeenten wonen. Hiervoor hebben wij gebruik gemaakt van het percentage werkzoekenden tot 23 jaar (bron: CWI Centrum voor Werk en Inkomen), het percentage werkloze jongeren tot 24 jaar (bron: Kinderen in Tel, Verwey-Jonker Instituut) het percentage Wwb-ontvangers tot 24 jaar (bron: CBS Statistiek Sociale Verzekeringsbank, bewerking ABF Research) en het percentage lopende WW-uitkeringen van 15-24 jaar (bron: CBS Statistiek Sociale Verzekeringsbank, bewerking ABF Research).

Best Practice Het Jongerenloket komt naar je toe!

Delft (Zuid-Holland) 96.168 inwoners

De uitvoerende organisatie Breed Welzijn Delft detacheert een jongerenwerker bij het gemeentelijke Jongerenloket. Hierdoor is de koppeling van het jongerenwerk met het gemeentelijke sociale beleid voor jongeren gewaarborgd. De jongerenwerker werkt namens het Jongerenloket, maar wel ambulante. Hij gaat actief op zoek naar jongeren die tussen wal en schip raken en begeeft zich in de wijken en de verschillende jongerencentra van de stad. Met deze jongerenwerker heeft het Jongerenloket een vooruitgeschoven post op de straat van Delft. Het bereikt nu jongeren die het vroeger niet bereikte.

4 Concreet schakelen: raamwerk voor effectief jongerenwerk

In dit hoofdstuk bieden we u een raamwerk met voor de drie niveaus van jeugdbeleid (beleid, organisatie en de uitvoering van het jongerenwerk) concrete aandachtspunten om aan de slag te gaan. Dit raamwerk is geen blauwdruk en dat wil het ook niet zijn. Elke gemeente is anders en elke gemeente zal om een andere invulling van dit raamwerk vragen. U bent er dus niet als u deze 15 acties uitvoert. Het helpt u op weg, maar vergt van u en de overige betrokkenen nog heel wat werk. Doe dat samen met externe uitvoerders en vergeet het wijkniveau niet!

4.1 Beleidsformulering

1. Zorg voor een gedegen probleemanalyse

Maak als gemeente voorafgaand aan het opstellen van jeugd- en jongerenbeleid een probleemanalyse. Een goede probleemanalyse bestaat uit:

- a) Een inventarisatie van relevante cijfers over de gemeentelijke jeugd- en jongerenpopulatie.
- b) Afstemming met zowel interne als externe betrokkenen.

ad a. Relevante cijfers

Om inzicht te krijgen in de jeugd van uw gemeente is het belang om bij een inventarisatie in ieder geval de volgende zaken mee te nemen:

- / Samenstelling: aantallen, leeftijdsopbouw, gezinsopbouw, sociaal-economische status (werkloosheids-cijfers), demografische ontwikkelingen;
- / Problematiek: schoolverzuim / -uitval, schuldproblematiek, overlast, criminaliteit, etc.;
- / Behoeften jongeren: hiervoor is een onderzoek onder de jongeren zelf van belang, maar ook het oordeel van betrokken deskundigen in de wijk (jongerenwerkers, politie, wijkbeheerders, etc.);
- / Gebiedsgericht: de ene wijk of kern is de andere niet. Door al in de probleemanalyse op een laag gebiedsniveau de cijfers te inventariseren, wordt het in een later stadium makkelijker om ook op dat gebiedsniveau beleid uit te werken.

ad b. Afstemming interne en externe betrokkenen

Een goede probleemanalyse heeft afstemming nodig met interne en externe betrokkenen. Richt als gemeente een werkgroep in en zorg dat de trekkersrol van die werkgroep goed belegd is.

- / Zorg intern voor vertegenwoordiging van de verschillende bij jeugd en jongeren betrokken afdelingen;
- / Zorg extern voor vertegenwoordigers van scholen, sociale dienst, wijkbeheerders, GGD, politie, jongerenwerk, jeugdhulpverleners (jeugdzorg), Openbaar Ministerie.
- / Vraag om actieve bijdrage van de betrokkenen in de werkgroep. Doe dit door hen te vragen om hun eigen cijfers en om hun duiding van alle aanwezige cijfers op basis van hun expertise en ervaring.
- / Waarborg dat alle betrokkenen (zowel intern als extern) over dezelfde cijfers beschikken. Een gezamenlijke probleemanalyse creëert draagvlak voor de uitvoering van beleid.

2. Betrek de raad bij de probleemanalyse

Betrek als college de raad op het juiste moment. Dat wil zeggen in de afrondende fase van de probleemanalyse en nog voordat de ambtelijke organisatie daadwerkelijk het beleid heeft geschreven. Informeer de raad daarbij actief over de bevindingen van de werkgroep. Dit geeft de raad een goede informatiepositie en kan discussie over de feiten voorkomen.

3. Voer politieke discussie over algemeen, meerjarig beleid (kadernota)

Nadat de probleemanalyse bij iedereen bekend is, is het aan raad en college om het meerjarig beleid te formuleren. Daarbij is het van belang om in die politieke discussie gemeentebrede, algemene kaders te formuleren. Een kadernota baseert zich op de probleemanalyse (die specifiek is en betrekking heeft op een laag gebiedsniveau), maar stelt algemene doelen en uitgangspunten met betrekking tot een gewenste maatschappelijke situatie in de gemeente. Deze algemene doelen en uitgangspunten bieden houvast om bij de uitwerking van beleid weer specifiek te worden; gericht op het bereiken van algemene doelen in verschillende omstandigheden en wijken. Eventueel kan de raad hierin een aantal prioriteiten benoemen.

4. Stel als college - op basis van kadernota - een uitvoeringsprogramma op

Op basis van de kadernota gaat het college aan de slag met een uitvoeringsprogramma voor dezelfde periode. Het is van belang dat een uitvoeringsprogramma wel weer specifiek wordt: het vertaalt de algemene doelen uit de kadernota – op basis van de probleemanalyse - naar concrete instrumenten, prestaties en activiteiten. Dat betekent dat het uitvoeringsprogramma:

- a) Gebiedsgericht is.
- b) Rekening houdt met jaarlijkse evaluatie en bijstelling.

ad a. Gebiedsgericht

Het uitvoeringsprogramma benoemt gebiedsgericht (op wijk- of kernniveau) doelen en doelgroepen, benoemt door middel van welke prestaties en activiteiten die bereikt moeten worden en benoemt de spelers die daarvoor verantwoordelijk zijn.

ad b. Jaarlijkse evaluatie en bijstelling

Het uitvoeringsprogramma heeft een looptijd van meerdere jaren, maar houdt uitdrukkelijk rekening met jaarlijkse evaluatie en bijstelling. Die bijstelling gebeurt op basis van eenzelfde probleemanalyse als onder aanbeveling 1 (in dezelfde werkgroep met dezelfde en evt. nieuwe externe betrokkenen).

4.2 Organisatie

5. Voorzie als gemeente in een interdisciplinaire werkgroep

De bovenstaande schets van beleidsformulering veronderstelt een interdisciplinaire werkgroep, waarin zowel betrokkenen uit de gemeente als betrokkenen van externe partijen onder gemeentelijke regie minstens jaarlijks bijeenkomen. Zorg als gemeente dan ook dat een dergelijke werkgroep wordt ingesteld en wees hierin de trekker. Zorg er bovendien voor dat helder is welk product er van deze werkgroep verwacht wordt: jaarlijks een probleemanalyse en bijstelling van het uitvoeringsprogramma.

6. Zorg als gemeente voor periodieke monitoring van het uitvoeringsprogramma

In het uitvoeringsprogramma zijn gebiedsgericht doelen en doelgroepen benoemd, evenals - per speler - verschillende prestaties en activiteiten. Om zicht te houden op de voortgang is het van belang dat de gemeente zorg draagt voor periodieke monitoring van de voortgang van het uitvoeringsprogramma (minstens per kwartaal). Dit betekent dat de gemeente zelf onderzoek doet, dan wel partners vraagt cijfermateriaal aan te leveren.

7. Vervul als gemeente een aanjagerrol in de afstemming van de uitvoering en onderhoudt goede contacten met de 'spin in het web'

In de uitvoering zijn er vaak verschillende netwerkoverleggen en vinden er verschillende afstemmingsmomenten tussen verschillende spelers plaats. De gemeente is daar niet per definitie bij aanwezig. Een goede afstemming tussen die overleggen is echter van groot belang. De gemeente moet de aanjager zijn om verschillende betrokken partijen bij elkaar te brengen. Het is daarbij van belang dat de verschillende overleggen worden gecoördineerd en de verantwoordelijkheid daarvoor duidelijk is belegd (is dit niet bij de gemeente dan bij een van de andere spelers). Deze coördinator moet als 'spin in het web' bovendien zicht hebben op alle verschillende afstemmingsoverleggen om zo het overzicht te bewaren. En met deze coördinator moet de gemeente goede contacten onderhouden.

8. Sluit als gemeente voor de uitvoering van het jongerenwerk een subsidiecontract met de uitvoerende organisatie

Voor de uitvoering van het jongerenwerk sluit de gemeente een subsidiecontract met een uitvoerende organisatie. Zorg er daarbij voor dat het subsidiecontract:

- a) Een verwijzing bevat naar uitgangspunten en doelen in de kadernota en in het uitvoeringsprogramma.
- b) Bij de uitvoeringsorganisatie leidt tot een (jaarlijks) werkplan.

ad a. Verwijzing naar kadernota en uitvoeringsplan

Zorg er als gemeente voor dat het subsidiecontract een verwijzing naar de doelen in de kadernota en de doelen in het uitvoeringsprogramma bevat. Op die manier zorg je er als gemeente voor dat ook voor de uitvoeringsorganisatie duidelijk is aan welke gemeentelijke doelen de uitvoeringsorganisatie bijdraagt.

ad b. Werkplan uitvoeringsorganisatie

In het werkplan worden de te leveren prestaties en activiteiten duidelijk omschreven (gekoppeld aan doelgroepen) en wordt daar op basis van in te zetten capaciteit ook budget aan gekoppeld. Voor het opstellen van het werkplan wordt geput uit de probleemanalyse (onder 1) en het uitvoeringsprogramma (onder 4). Verder dienen bij het opstellen van een werkplan de volgende aspecten te worden meegenomen:

- / Het werkplan is geen statisch gegeven. Binnen de budgettaire grenzen zoals die aan het begin van het jaar zijn afgesproken, overleggen gemeente en uitvoeringsorganisatie per kwartaal over bijstelling;
- / Bijstelling van het werkplan vindt plaats op basis van het principe “tellen en vertellen”. De uitvoerende organisatie (het jongerenwerk) biedt op basis van cijfermatige gegevens inzicht in de effectiviteit van het jongerenwerk (activiteiten, bereik, doelgroepen). Tegelijk vertelt het jongerenwerk waaraan behoefte is en welke ontwikkelingen er spelen. Op die manier kan de deskundige, signalerende rol van de jongerenwerker zowel kwalitatief als kwantitatief worden ingezet. Het is zowel aan de gemeente als aan de uitvoerende organisatie om hierop toe te zien.
- / De informatie die uit dit soort periodieke gesprekken en overleggen naar voren komt, dient - in geaggregeerde vorm - als belangrijke input voor de probleemanalyse (onder 1) van het volgende jaar en dus van de bijstelling van het uitvoeringsprogramma (onder 4).

4.3 Uitvoering

9. Hanteer als jongerenwerk voor interne sturing en externe verantwoording dezelfde informatie

Wanneer de informatie voor interne sturing en externe verantwoording van de uitvoeringsorganisatie zich niet van elkaar onderscheiden hanteert de intern dezelfde parameters die relevant zijn in het overleg met gemeente en andere externe partijen. Op die manier voorkom je dat de informatie die aan het einde van het jaar in de verantwoording richting gemeente vermeldt moet worden, pas op dat moment gegenereerd gaat worden. Het jongerenwerk moet hiervoor systematisch zorgdragen voor tellingen en verslagen van alle georganiseerde activiteiten.

Best Practice Expeditie Korendijk

Korendijk (Zuid-Holland) 10.934 inwoners

In Korendijk vindt ieder jaar een evenement plaats dat zeer populair is onder jongeren: Expeditie Korendijk (naar de tv-serie Expeditie Robinson). Tijdens dit evenement (bedacht en georganiseerd door de jongerenwerker) gaan jongeren in teams de competitie aan met elkaar. Deze teams doen mee aan allerlei spellen, zoals lasergamen in het bos en survival en films maken op het eiland Tiengemeten. Het team dat deze spellen het best weet uit te voeren, is winnaar. In 2008 hebben een kleine 100 jongeren meegedaan met Expeditie Korendijk. Deze jongeren praten hier met veel enthousiasme over. Voor 2009 hebben zich 102 jongeren aangemeld om mee te doen. Expeditie Korendijk laat zien dat het mogelijk is om een groot aantal jongeren positief te activeren, door creatief te zijn in het organiseren van evenementen en activiteiten.

10. Werk met goed opgeleide jongerenwerkers

Goed opgeleide jongerenwerkers zijn zich bewust van het feit dat ze met beleidsuitvoering bezig zijn. Tegelijk zijn ze deskundig in hun omgang met jongeren. Hun deskundigheid en dagelijkse ervaringen vormen door middel van goede verantwoordingsinformatie (“tellen en vertellen”), afstemmingsoverleggen en periodieke gesprekken met de gemeente, belangrijke input voor probleemanalyse, evaluatie en bijstelling van het uitvoeringsprogramma.

11. Beschouw als jongerenwerk signalering en doorwijzing als een belangrijke taak

Signalering en doorverwijzing vormen een belangrijk onderdeel van het werk van de jongerenwerkers. Jongerenwerker zijn op hun eigen manier spin in het web; ze kennen de problematiek die speelt, kennen de jongeren en hebben toegang tot de andere spelers en instanties die werken aan het uitvoeringsprogramma.

12. Beoog met een activiteit van het jongerenwerk altijd meer dan de activiteit zelf

De activiteiten die het jongerenwerk en de jongerenwerker verrichten, beogen altijd meer dan de activiteit zelf. Het gaat niet alleen om het voetbaltoernooitje, het gaat om bijvoorbeeld het dragen van verantwoordelijkheid door jongeren of het winnen van vertrouwen om met jongeren in contact te komen. Activiteiten bieden op die manier een mogelijkheid tot signalering en doorverwijzing. In de verantwoording vanuit het jongerenwerk (“tellen en vertellen”) moet dit ook benoemd worden.

13. Beschouw een jongerencentrum niet als een locatie op zich, maar als de brug naar outreachend jongerenwerk

Het jongerencentrum is geen locatie op zich, maar de basis en structuur van waaruit jongerenwerkers hun werk doen. Het jongerencentrum vormt dan ook de brug tussen verschillende instanties en de leefwereld van de jongeren. Jongerenwerk is op die manier als vanzelf outreachend.

14. Reserveer als gemeente geld in vorm van leefbaarheids- of wijkbudgetten

Het is van belang dat de gemeente – naast het jaarlijks budget voor jongerenwerk – ook budget reserveert om in te kunnen spelen op ontwikkelingen en behoeften op wijk- of kernniveau. In veel gemeenten gebeurt dit al door middel van leefbaarheids- of wijkbudgetten. Dit is belangrijk omdat de gemeente op deze manier kan inspelen op ontwikkelingen die niet primair tot het werkgebied van het jongerenwerk behoren.

15. Gebruik als gemeente het werkplan van het jongerenwerk voor goede afstemming tussen andere gemeentelijke afdelingen

Voor een slagvaardig jongerenwerk is het van belang dat voorgenomen activiteiten zo soepel mogelijk georganiseerd kunnen worden. Vanuit de gemeente vergt dat afstemming met andere betrokken afdelingen als de afdeling vergunningen of de afdeling gemeentewerken. Maak daarom gebruik van het (jaarlijks) werkplan van het jongerenwerk waarin de voorgenomen activiteiten, inclusief beoogde locaties, zijn opgenomen.

Onderzoeksverantwoording

Deze notitie is gebaseerd op 15 afzonderlijke onderzoeken in het kader van het DoeMee-onderzoek Jongerenwerk. Dit onderzoek werd uitgevoerd in de periode januari 2009 - september 2009. Opdrachtgevers van dit onderzoek waren de rekenkamers van de volgende 15 gemeenten: Assen, Best, De Bilt, Delft, Heemskerk, Hoeksche Waard (gemeenten Binnenmaas, Cromstrijen, Korendijk, Oud-Beijerland, Strijen), Leiderdorp, Lelystad, Maassluis, Scheemda en Zwijndrecht.

DoeMee-onderzoek is een initiatief van Jacques Necker bv en zijn platform De Lokale Rekenkamer. Het biedt rekenkamers de gelegenheid om een afgebakend onderzoek in de eigen gemeente te vergelijken met andere deelnemende gemeenten. Dit vijfde DoeMee-onderzoek stelde per gemeente de vraag: "In hoeverre creëert de gemeente randvoorwaarden voor effectief jongerenwerk?" De randvoorwaarden die uitgangspunt waren voor de kwalitatieve beoordeling van gemeenten waren: maatwerk, integrale aanpak en slagvaardigheid. De aanwezigheid van deze randvoorwaarden toetsten de onderzoekers op drie niveaus, namelijk die van beleid, organisatie en uitvoering.

Het onderzoek maakte naast een kwalitatieve ook een kwantitatieve analyse. Hiervoor maakten we gebruik van een zogenaamd Jeugd en Jongerenprofiel. Dit profiel, dat we opstelden in samenwerking met bureau ABF Research uit Delft, bevat 12 indicatoren die betrekking hebben op de jeugd- en jongerenpopulatie in de betreffende gemeente.

De volgende onderzoekers hebben dit DoeMee-onderzoek uitgevoerd:

Reinier Dijkstra, Donovan Karamat Ali, Marleen Laverman, Bregje Mooren, Anja van de Westelaken, Evert Wolters (projectleider).

Jacques Necker b.v.

Bezoekadres
Minrebroederstraat 5
3512 GS Utrecht

Postadres
Postbus 85203
3508 AE Utrecht

T. 030-239 20 89
F. 030-262 34 38

www.necker.nl

 de lokale rekenkamer.nl
Jacques Necker

 gemeenteraad.nl
Jacques Necker

Jacques Necker is een politiek-bestuurlijk onderzoeks- en adviesbureau. Ons bureau is vernoemd naar de historische persoon Jacques Necker. Jacques Necker werd geboren in 1732 in Zwitserland en was bankier, publicist en bestuurder. Hij werd in 1776 minister van Financiën in Frankrijk. In 1781 publiceerde hij zijn beroemd geworden 'Compte Rendu au Roi sur les Finances de la Nation', over de verkwistingen aan het Franse hof. Als minister van Financiën liet Necker de Staten-Generaal in 1789 voor het eerst sinds 150 jaar weer bijeenroepen. Dit was het startschot van de Franse revolutie. De deskundigheid en realiteitszin van de persoon Jacques Necker vormen een inspiratiebron voor het huidige Jacques Necker bv. Bijvoorbeeld Necker's hang naar transparantie van de financiële besluitvorming en het steunen van de volksvertegenwoordiging.

Onze 35 onderzoekers en adviseurs maken de effecten van beleid transparant. Wij hebben de motivatie om bestuurlijk Nederland te ondersteunen en de burger zo goed mogelijk van dienst te zijn. Dit doen wij met onderzoek, advies, training en interim-capaciteit voor overheid en andere publieke organisaties. Ons team is multidisciplinair en bestaat onder meer uit bestuurskundigen, controllers, juristen, politicologen, economen en planologen. Naast Jacques Necker, kent u ons via de platforms De Lokale Rekenkamer, Gemeenteraad.nl. De directie van Jacques Necker is in handen van Roel Freeke en Geeske Wildeman. Meer informatie vindt u op www.necker.nl en www.gemeenteraad.nl.